

GEMEENTE GRAAFSTROOM

Bestemmingsplan Compressorstation

GEMEENTE GRAAFSTROOM

Bestemmingsplan Compressorstation

Inhoud

- A. Toelichting, gedateerd mei 2009
- B. Bijlagen 18 & 19
- C. Regels, gedateerd mei 2009
- D. Analoge verbeelding, gedateerd 27 april 2009

st. Stevenskerkhof 2 postbus 156 6500 AD Nijmegen
telefoon 024 - 3 22 45 79 telefax: 024 - 3 24 12 40
E-MAIL: info@pouderoyen.nl www.pouderoyen.nl

GEMEENTE GRAAFSTROOM

Bestemmingsplan Compressorstation

Toelichting

1.	INLEIDING	3
1.1.	Aanleiding.....	3
1.2.	Nut en noodzaak	4
1.3.	Aardgasleiding gemeente Graafstoom.....	5
1.4.	Compressorstation	6
1.5.	Landschappelijke inpassing	7
1.6.	Ontsluitingsweg.....	9
1.7.	Milieueffectrapportage.....	9
1.8.	Planologische en milieutechnische randvoorwaarden	10
1.9.	Ligging en begrenzing plangebied	11
1.10.	Geldende bestemmingsplannen	11
2.	BESTAANDE SITUATIE	13
2.1.	Ruimtelijke structuur.....	13
2.2.	Functionele structuur	13
3.	BELEIDSKADERS	15
3.1.	Europees beleid	15
3.2.	Rijksbeleid	15
3.3.	Provinciaal beleid	31
3.4.	Regionaal beleid.....	38
3.5.	Beleid Waterschap	40
3.6.	Gemeentelijk beleid	41
4.	PLANOLOGISCHE RANDVOORWAARDEN	43
4.1.	Bodem en grondwater	44
4.2.	Water	55
4.3.	Natuur.....	59
4.4.	Geomorfologie en cultuurhistorie	64
4.5.	Archeologie	67
4.6.	Externe Veiligheid	71
4.7.	Verkeer en parkeren.....	80
4.8.	Trillingen en geluid	81
4.9.	Luchtkwaliteit.....	86
4.10.	Donkerbeleving.....	88
4.11.	Ruimtelijke omgeving.....	89
4.12.	Bouwen in het groene Hart.....	91
5.	UITGANGSPUNTEN PLAN.....	97
5.1.	Uitgangspunten tracékeuze	97

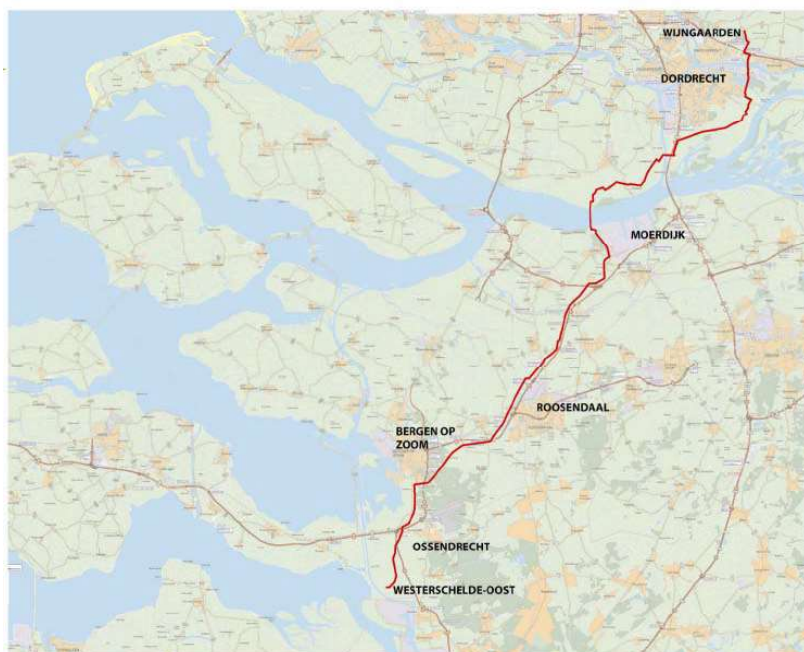
5.2.	Uitgangspunten keuze ligging compressorstation	98
5.3.	Uitgangspunten voor veilig gebruik	103
5.4.	Uitgangspunten landschappelijke inpassing	103
5.5.	Evaluatieprogramma	109
6.	JURIDISCH PLAN	111
6.1.	Wijze van bestemmen	111
6.2.	Indeling Regels.....	111
6.3.	Bebouwing.....	112
6.4.	Artikelgewijze bespreking.....	113
7.	ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID	117
8.	OVERLEG EN INSPRAAK	119
8.1.	Advies Commissie M.E.R.....	119
8.2.	Vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro.....	123
9.	ZIENSWIJZEN	129
9.1.	Ingebrachte zienswijzen	129
9.2.	Beantwoording zienswijzen	129
9.3.	Adviezen op ontwerp bestemmingsplan	153
10.	AMBTSHALVE WIJZIGINGEN.....	155
10.1.	Archeologie	155
	BIJLAGEN	157

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

De N.V. Nederlandse Gasunie (hierna te noemen Gasunie) heeft het voornemen om tussen Wijngaarden en Ossendrecht een aardgastransportleiding te realiseren in combinatie met de bouw van een nieuw compressorstation nabij Wijngaarden. Voor zowel de bouw van het compressorstation als ook de aanleg van de aardgasleiding in de gemeente Graafstroom dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld.

Het compressorstation en de aanleg van de gastransportleiding in de gemeente Graafstroom zijn onderdeel van het Noord-Zuid tracé Wijngaarden Ossendrecht zoals weergegeven in onderstaande figuur.

Noord-Zuid tracé Wijngaarden Ossendrecht

De aardgastransportleiding van Wijngaarden naar Ossendrecht vormt een onderdeel van het totale Noord-Zuid project met als doel de transportcapaciteit voor aardgas te vergroten.

Het voorliggende bestemmingsplan regelt zowel de nieuw te realiseren aardgasleiding, voor zover deze gelegen is in de gemeente Graafstroom, als het te realiseren compressorstation Wijngaarden.

De locatie van het compressorstation is gelegen in het 'groene hart'. Bouwen in het 'groene hart' is alleen mogelijk wanneer er sprake is van een project van groot openbaar belang ('nationaal belang') en voldoende

compenserende maatregelen worden getroffen. Tevens dient er grote aandacht te zijn voor de landschappelijke inpassing.

1.2. Nut en noodzaak

De voorraad van aardgas in het Slochteren veld is voor 2/3 gebruikt. De Nederlandse regering heeft besloten om de import van aardgas naar Nederland te stimuleren en zo de Nederlandse voorraad te sparen. De minister van Economische zaken heeft daarom een productieplafond van 42,5 miljard m³ per jaar vastgesteld.

Door van Nederland een gasrotonde te maken wordt het aantrekkelijk voor gashandelaars om naar en via Nederland gas te transporteren. Op deze wijze is Nederland in de toekomst verzekerd van de levering van aardgas.

Gasunie heeft de wettelijke taak om op basis van de marktvraag transportcapaciteit aan te bieden. In de consultatieronde van 2005 is gebleken dat het Nederlandse gastransportnet aanzienlijk moet worden uitgebreid. Deze uitbreiding wordt de Nood-Zuid route genoemd.

De vermindering van de capaciteit uit Groningen wordt gecompenseerd door Noors gas dat via Rysum (D) binnen komt en Russisch gas dat bij Oude Statenzijl Nederland binnen komt. Bovendien vindt ook een toename van de gasvraag in Nederland en haar buurlanden plaats. In Nederland neemt de gasvraag van onder andere elektriciteitscentrales sterk toe.

Door de verbindingen van ons gasleidingennetwerk met die van onze buurlanden te versterken en uit te breiden, wordt de Nederlandse gasvoorziening in de toekomst geborgd. Uitbreiding van het Nederlandse netwerk zorgt er bovendien voor dat er voldoende transportcapaciteit richting de afnemers is.

Gasunie heeft, na zorgvuldige afweging van alternatieven en na goedkeuring door de rijksoverheid, gekozen voor de Noord-Zuid route met uitbreidingen in noord, oost en zuidwest Nederland¹. Het grootste deel van de uitbreidingen loopt langs bestaande leidingen. Hierdoor blijft het ruimtebeslag beperkt.

In onderstaande figuur is de geplande aanleg van nieuwe aardgastransportleidingen in het kader van het Noord-Zuid route weergegeven.

¹ Een beschrijving van deze alternatieven en de afwegingen die hebben plaatsgevonden voor de keuze van dit tracé zijn te vinden in paragraaf 2.3.2 van het Milieueffectrapport, behorend bij dit plan.

Geplande aanleg van nieuwe aardgastransportleidingen in het kader van het Noord-Zuid route

Het startpunt van de zuidwest tak van de Noord-Zuid route is het huidige gasreducerstation nabij Wijngaarden (gemeente Graafstroom). Hiervandaan loopt het tracé richting Sliedrecht en Dordrecht.

Ten behoeve van de aanleg van de beschreven aardgasleidingen zijn ook drie nieuwe compressorstations nodig, waaronder één bij het startpunt van de zuidwest tak van dit tracé nabij Wijngaarden. De andere compressorstations zijn gepland in Scheemda en Rysum.

1.3. Aardgasleiding gemeente Graafstroom

Vanaf het knooppunt ('viersprong', toekomstig compressorstation) van de huidige leidingen te Wijngaarden loopt het zuidwestelijk deel van de geplande Noord-Zuid route naar het zuiden. Voor een belangrijk deel loopt de nieuwe leiding parallel aan de bestaande leiding. Ter hoogte van het huidige meet- en regelstation (nabij het Westeinde) loopt het tracé rechtdoor in zuidelijke ligging, daar waar de bestaande leiding een kleine bocht oostwaarts maakt.

1.4. Compressorstation

De hoofdfunctie van een compressorstation is het comprimeren (het op druk brengen) van gas om doorstroming van het gas te garanderen. Daarnaast heeft het compressorstation een verdeelfunctie.

In onderstaande figuur is de geplande ligging van het beoogde compressorstation te Wijngaarden weergegeven.

Ligging geplande compressorstation Wijngaarden

In het compressorstation Wijngaarden zal gas uit verschillende richtingen gecomprimeerd worden. Het betreft gas uit de vier grote leidingen in Zuidwest-Nederland:

- De leiding van/naar Noord-Holland (Beverwijk);
- De leiding van/ naar de grote industriegebieden in de Randstad/Pernis;
- De nieuwe leiding van/naar Ossendrecht en Zelzate;
- De Betuweleiding van en naar het oosten van Nederland.

Bij al deze aan- en afvoermogelijkheden speelt het compressorstation Wijngaarden een belangrijke rol. Vanuit Wijngaarden kunnen de gasstromen worden verdeeld naar de diverse afzetgebieden. Flexibiliteit in schakelmogelijkheden in aan- en afvoerleidingen is hier essentieel.

Het geplande compressorstation beslaat een oppervlak van ongeveer 8 hectare en zal bestaan uit:

- Het hoofdgebouw (een enkelvloers gebouw);
- Een generatorgebouw voor de noodgenerator;
- Een nuts/utiliteitsgebouw voor instrumentlucht;
- Een geluidwerende muur rondom de transformatoren. Deze muur is, met 9 m hoogte, het hoogste gebouw op het terrein;
- Twee gebouwen voor de motorregeling;
- Vier compressorunits;
- Een enkelvoudig afblaassysteem met een hoogte van 15 meter.
- Een enkele koeler met een maximale hoogte van 10 meter

Huidige meet- en regelstation nabij Westeinde te Wijngaarden

- Het verplaatste meet- en regelstation Wijngaarden (ligt nu nog aan het Westeinde).

Het grootste deel van de leidingen zal ondergronds komen te liggen.

Door Gasunie is aangegeven dat zij afziet van grote koelerbanken bij het compressorstation. Het achterwege laten van koeling na het comprimeren van het gas scheelt ruimte (apparatuur, gebouwen) en vermindert de geluidsemissies. Door de gaskoeling achterwege te laten is tot slot het totale gebouwoppervlak gereduceerd van ongeveer 6500 m² tot ongeveer 4000 m². Het oorspronkelijke oppervlak daalt daarmee van de eerder benodigde 9 hectare naar 8 hectare.

Wel is een enkele koeler voorzien. Deze maakt geen onderdeel uit van het normale bedrijfsproces maar heeft als specifiek doel tijdens testen en onderhoud de ontstane warmte van een enkele compressor weg kunnen koelen. Dit is noodzakelijk omdat een compressor tijdens testen is afgesloten van het gastransportsysteem of in deellastbedrijf draait terwijl in een normale situatie 100% van de ontstane warmte aan het gastransportsysteem wordt afgegeven. De in het bestemmingsplan vastgelegde hoogte van 10 meter is zodanig gekozen dat het mogelijk is om een koeler te kunnen plaatsen die voldoet aan de procescriteria.

Gasturbines versus elektromotoren

Er zijn twee mogelijkheden voor de aandrijving van het compressorstation:

- Gasturbines;
- Elektromotoren.

Vrijwel alle compressorstations in Nederland werken met gasturbines. Gasunie zal voor dit station gebruik maken van aandrijving van de compressoren met elektromotoren. In vergelijking met de aandrijving door middel van gasturbines veroorzaken elektromotoren een kleinere milieubelasting (emissies, geluid).

1.5. Landschappelijke inpassing

Gasunie zal de gevolgen van de bouw van het compressorstation voor het landschap en natuur zoveel mogelijk minimaliseren en eventueel verlies aan landschappelijke en natuurwaarden compenseren. In samenwerking met een aantal partijen en omwonenden uit het gebied is een plan gemaakt voor de landschappelijke inpassing van het compressorstation bij Wijngaarden.

In de onderstaande figuur is een artist impression gegeven van het compressorstation met bijbehorende landschappelijke inpassing. In de onderstaande tekst wordt een korte toelichting gegeven op de bijbehorende elementen.

Artist Impression Compressorstation

1 Bebouwing

De gebouwen krijgen onopvallende kleuren, zoals grijs, groen en bruin. De technische installaties (zoals buizen) worden grijs.

2 Water en riet

Rondom het compressorstation komt een watergang (ringsloot) van ongeveer 10 m breed, ter beveiliging en afgrenzing van het terrein. Aan de buitenkant hiervan komen rietvelden en natuurvriendelijke oevers.

3 Bosschages aan de zuidzijde

Aan de zuidoostzijde worden streekeigen beplanting en bomen zoals es, els, een enkele eik en wilg en struiken zoals sleedoorn en meidoorn aangeplant. De bosschages ontnemen vanuit het bebouwingslint langs het Westeinde het zicht op de hogere gebouwen van het station. Aan de noordwestzijde van het compressorstation is het bestaande bosje geïntegreerd in een reeks van bosjes.

4 Kavelgrensbeplantingen

Meer naar het zuidwesten toe gaat de dichte beplanting over in lange kavelgrensbeplantingen van els, die vroeger ook in het gebied voorkwamen. Hierdoor is er onder een schuine hoek van veraf geen doorzicht mogelijk. Langs het wandelpad is aan de zuidzijde een bomenrij ontworpen om het doorzicht op achterliggende installaties te ontnemen. Aan de noordzijde komt een griend van wilgen, die het zicht op kleinere gebouwtjes en installaties ontnemt. Deze griend zal niet in één keer worden afgezet, zodat er geen doorzicht ontstaat op het station. Dit wordt in het beheerplan vastgelegd.

5 Bomenrijen

Aan de oostkant komt in het grasland een bomenweide van bijvoorbeeld es. Zij ontnemen het zicht op de bebouwing van het station vanuit het Westeinde. Het zicht vanaf de provinciale weg is van veraf wel

weggenomen, maar van dichtbij niet. Van dichtbij wordt het duidelijk dat zich hier een terrein bevindt met een eigentijdse transportfunctie.

6 Rietvelden

De rietvelden hebben een natuurfunctie en een waterzuiverende functie. Over de rietvelden aan de noordzijde is er tussen de bestaande bosjes door vanaf de provinciale weg zicht op het station.

7 Poelen

Aan de westkant komen diverse poelen voor de heikikker. Deze poelen gaan aan de noordzijde over in een natuurlijke oeverbegroeiing, struweel en opgaande beplanting.

8 Wandelpad

Het wandelpad biedt een gevarieerde wandeling door en langs de verschillend ingerichte natuurzones en beplantingen. Het pad biedt uitzicht op de verschillende nieuwe beplantingen en de omringende polder, maar ligt zodanig naar achter, dat zij niet verstorend werkt op het leefgebied van de kleine zwaan in de open polder.

9 Kunst

Langs het wandelpad kunnen de knoop- en uitzichtpunten worden verbijzonderd door de toepassing van kunst. Hier zullen kunstenaars uit de streek bij worden betrokken.

1.6. Ontsluitingsweg

Het compressorstation wordt via een ventweg parallel aan de provinciale weg N214 via de nabijgelegen rotonde (kruising N214 en de Peilmolenweg) ontsloten op de N214.

Vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid is deze optie te prefereren boven een directe aansluiting op de N214.

1.7. Milieueffectrapportage

Omdat, conform bijlage C van het Besluit Milieueffectrapportage 1994, de aanleg van een buisleiding voor het transport van gas, olie of chemicaliën (project) m.e.r.-plichtig is², is ten behoeve van de aanleg van de gasleiding Wijngaarden-Ossendrecht een milieueffectrapportage³ opgesteld. Hierin zijn ook de effecten van het compressorstation beschreven met daarbij de beschrijving van de milieueffecten van de mogelijke alternatieven.

² in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een buisleiding met een diameter van meer dan 80 centimeter en een lengte van meer dan 40 kilometer.

³ *Noord-Zuid Project Milieueffectrapport Leiding Wijngaarden-Ossendrecht (mer5a)*, Arcadis, 8 januari 2008; *Addendum MER Gasunie Wijngaarden-Ossendrecht*, Arcadis, 23 april 2008.

Omdat dit bestemmingsplan kaderstellend is voor een besluit-m.e.r. plichtige activiteit (aanleg van een buisleiding voor het transport van gas) en er besluiten zijn aangewezen⁴ die volgen op het bestemmingsplan, is het bestemmingsplan *plan-m.e.r.* plichtig. Voor de aanleg van de aardgastransportleiding Wijngaarden-Ossendrecht is een (project)milieu-effectrapportage opgesteld en de bijbehorende procedure gevolgd. In deze rapportage zijn de gevolgen van het compressorstation onderzocht en beoordeeld. Omdat de vereisten voor een plan-m.e.r.-procedure lichter zijn dan die voor een besluit-m.e.r.-procedure is met het doorlopen van de besluit-m.e.r.-procedure (de zwaarste procedure), tevens invulling gegeven aan de procedurele vereisten van een plan-m.e.r.-procedure. Ook inhoudelijk wordt door middel van een besluit-m.e.r. aan de vereisten voor een plan-m.e.r. voldaan.

Conform artikel 7.26d lid 1 van de Wet Milieubeheer wordt bij het plan, in dit geval het bestemmingsplan in ieder geval vermeld:

- a. de wijze waarop rekening is gehouden met de in het milieu-effectrapport beschreven gevolgen voor het milieu van de activiteit waarop het plan betrekking heeft. Dit is nader uitgewerkt in hoofdstuk 4;
- b. hetgeen is overwogen omtrent de in het milieu-effectrapport beschreven alternatieven. In de paragrafen 5.1 en 5.2 wordt hier nader op ingegaan;
- c. hetgeen is overwogen omtrent de bij het ontwerp van het plan terzake van het milieu-effectrapport naar voren gebrachte zienswijzen;
- d. indien de commissie overeenkomstig artikel 7.26b advies heeft uitgebracht, hetgeen is overwogen omtrent dat advies. In paragraaf 8.1 is beschreven wat is gedaan met dit advies..

Tevens bepaalt het bevoegd gezag, conform artikel 7.26d lid 2 Wm, bij de vaststelling van het plan de termijn waarop het evaluatieonderzoek, bedoeld in artikel 7.39 Wm, wordt gestart, alsmede de wijze waarop het onderzoek zal worden verricht.

1.8. Planologische en milieutechnische randvoorwaarden

Het plan zal gerealiseerd worden conform de geldende planologische en milieutechnische randvoorwaarden. Concreet betekent dit het volgende.

Het compressorstation met bijbehorende ontsluitingsweg zal ruimtelijk en landschappelijk worden ingepast, waarbij tevens zorg gedragen wordt voor de benodigde compensatie. Tevens zal het compressorstation moeten voldoen aan de geldende ruimtelijke wetgeving en het geldende ruimtelijke beleid. Dit geldt eveneens voor beleid en wetgeving met betrekking tot natuur en milieu.

⁴ Vergunningbesluit Wet beheer waterstaatswerken af te geven door Rijkswaterstaat en de Vergunningbesluit Grondwaterwet af te geven door de provincie Zuid-Holland.

De aan te leggen nieuwe buisleiding zal zodanig worden aangelegd dat er geen blijvende schade zal ontstaan aan milieu, natuur en landschap, dan wel, voor zover dit niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt binnen de kaders van de geldende wet- en regelgeving. Verloren gegane waarden zullen, voor zover wettelijk vereist, worden gecompenseerd.

1.9. Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied wordt voor een groot deel begrensd door de verplichte geluidszone rondom het compressorstation. Verder bepalen de ligging van de aardgastransportleidingen in zuidelijke richting inclusief de vrijwaringszones (belemerde strook) en de locatie van het te verplaatsen meet- en regelstation de grenzen van het plangebied.

1.10. Geldende bestemmingsplannen

De geldende bestemmingsplannen betreffen het bestemmingsplan “Buitengebied 1992” en de “1^e herziening 1998” van de gemeente Graafstroom. Op dit moment is een nieuw bestemmingsplan “Buitengebied” in voorbereiding. De gronden behorende tot het bestemmingsplan “compressorstation Wijngaarden” vallen buiten dit bestemmingsplan “Buitengebied” en vormen als zodanig een witte vlek in het plan.

Onderhavig bestemmingsplan sluit – voor wat betreft de gebiedsbestemmingen – inhoudelijk en qua systematiek aan bij dit nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied”.

2. BESTAANDE SITUATIE

2.1. Ruimtelijke structuur

Het leidingtracé in de gemeente Graafstroom doorkruist hoofdzakelijk agrarische percelen. Het landschap kenmerkt zich door een rationele verkaveling. Ook de ruimtelijke structuur van wegen en waterlopen heeft zich hier naar gevormd. Tevens maakt het gebied deel uit van het 'groene hart'.

De locatie van 8 ha voor aanleg van het compressorstation is gelegen in de polder Wijngaarden in de oksel van het Alblasserbos (met daarlangs de Sliedrechtse Binnenvliet) en de bosschages en natuurzone langs de provinciale weg N214. Ook dit gebied maakt deel uit van het 'groene hart'.

Door deze groene omzoming is sprake van een landschapskamer. De polder is een groen, open en leeg gebied bestaande uit een landschap van sloten en lage weilanden in de bekende ontginningspatronen van langgerekte smalle kavels. De ondergrond bestaat uit klei/veen tot meer dan 10 m diepte en het grondwater bevindt zich net onder het maaiveld.

2.2. Functionele structuur

Het zwaartepunt in de functionele structuur van het gebied ligt bij de agrarische activiteiten.

Op de locatie van het geplande compressorstation is reeds een bestaande afsluiterlocatie van ruim 40 bij 40 meter gevestigd (42 bij 115 meter inclusief landschapsinpassing). Deze zal in het compressorstation geïntegreerd worden. Aansluitend op de planlocatie van 8 hectare is ruim 13 hectare beschikbaar voor uitvoering van compenserende maatregelen en inpassing in het landschap. Op deze ruim 21 hectare vindt zowel de aanleg van het compressorstation plaats, alsook de landschappelijke inpassing waarin een deel van de compensatie (inclusief compensatie voor natuurwaarden) wordt gerealiseerd.

Tevens zal een bestaand meet- en regelstation van 80 bij 80 meter gelegen op een paar honderd meter direct ten zuiden van de planlocatie aan het Westeinde in Wijngaarden naar deze nieuwe locatie verplaatst worden. Deze locatie krijgt vervolgens weer een agrarische bestemming.

3. BELEIDSKADERS

In dit hoofdstuk wordt het bestaande beleid van de Europese Unie, het Rijk, de provincie en het waterschap beschreven voor zover relevant voor dit bestemmingsplan. Er is geen relevant gemeentelijk beleid waar in het kader van dit plan nader op ingegaan dient te worden.

Bij de beschrijving de beleidskaders is uitgegaan van de bewoordingen de documenten zelf, zonder daarbij de status van het beleid op grond van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening te duiden. In algemene zin geldt dat de bovengemeentelijke plannen (planologische kernbeslissingen – zoals de Nota Ruimte - en streekplannen) worden gelijkgesteld met structuurvisies op grond van de Wro. Bestaande pkb-en en streekplannen behouden de rechtsgevolgen die zij volgens de WRO (oud) hadden (relevant voor bijvoorbeeld in een pkb of een streekplan opgenomen concrete beleidsbeslissingen).

3.1. Europees beleid

EU-Kaderrichtlijn Water (2000)

Het Europese Parlement heeft in 2000 de EU-Kaderrichtlijn Water vastgesteld. Doel van deze richtlijn is het beschermen van water-ecosystemen/wetlands, waterafhankelijke land-ecosystemen en waterbronnen en bijdragen aan afzwakking van de gevolgen van overstromingen en perioden van droogte. De lidstaten moeten in 2003 alle nodige wettelijke maatregelen genomen hebben om aan de richtlijn te kunnen voldoen. Het streven voor 2015 is, dat in alle wateren in de Europese Unie zowel de chemische als de ecologische toestand goed is.

Voor het tracé van de geplande aardgastransportleiding betekent het dat de activiteiten de oppervlaktewaterkwaliteit niet extra mogen belasten. De plannen mogen geen verdrogende invloed hebben op de omgeving en ook niet voor een verhoogde kans op overstromingen zorgen. In paragraaf 4.1 en 4.2 wordt hierop ingegaan voor zover relevant voor het ruimtelijk plan.

3.2. Rijksbeleid

Nota Ruimte (2006)

De Nota Ruimte vervangt de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening en het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimteveragende functies. De Nota Ruimte bevat generieke regels ter waarborging van de algemene basiskwaliteit, de ondergrens voor alle ruimtelijke plannen. Op het gebied van economie, infrastructuur en verstedelijking gaat het bijvoorbeeld om het bundelingsbeleid, het

locatiebeleid, milieuwetgeving en veiligheid. Uitgangspunt is dat de initiatiefnemer zorgt voor opheffing van veroorzaakte knelpunten.

Buisleidingen

In de Nota Ruimte is ten aanzien van ondergronds transport aangegeven dat het voor de toekomst van met name de Nederlandse industrie belangrijk is om netwerken van hoofdtransportleidingen voor het transport van grondstoffen (zoals aardgas, aardolie, water en chemicaliën), halffabricaten en rest- en afvalstoffen te creëren tussen de zeehavens en de industriële centra. Voor de energievoorziening in Nederland en de omliggende landen is het netwerk van hogedruk aardgastransportleidingen belangrijk.

Doel van het beleid ten aanzien van hoofdtransportleidingen is om problemen en knelpunten bij de ondergrondse ordening te voorkomen, waar mogelijk bundeling met andere lijninfrastructuur te bevorderen en de veiligheid rondom deze leidingen te waarborgen.

Het rijk ondersteunt het beleid van de Europese Unie ten aanzien van een Trans-Europees Netwerk Energie (TEN-E). De rol van de overheid ligt daarnaast bij de ruimtelijke reservering van tracés voor hoofdtransportleidingen.

Er zijn op dit moment in de Nota Ruimte geen nieuwe tracés voorzien. Wel hebben bestaande tracés vanwege hun directe of indirecte ruimtebeslag ruimtelijke consequenties. Vanwege dit beslag is het landelijk net van hoofdverbindingen uit het Structuurschema buisleidingen (SBUI) aangevuld met inmiddels gerealiseerde tracés en opgenomen in de Nota Ruimte. Het landelijk net van hoofdtransportleidingen voorziet in hoofdverbindingen tussen de belangrijkste industrie- en (zee)havengebieden in Nederland en de buurlanden, en tussen Nederland en de Noordzee. Waar in het SBUI onderscheid werd gemaakt in buisleidingenstraat, -strook en -zone, zijn deze vervangen door indicatieve aardgastransportleidingentracés die de globale ligging van bestaande tracés aangeven.

Het SBUI is inmiddels niet meer geldig en wordt aangepast. De minister van VROM heeft middels een brief aan de Kamer laten weten de uitgangspunten SBUI te respecteren tot moment dat de Structuurvisie Buisleidingen van kracht wordt. In de Structuurvisie Buisleidingen komen onder andere de toekomstige tracés voor aardgasleidingen te staan. Het ministerie van VROM is momenteel bezig met het opstellen van de Structuurvisie Buisleidingen.

Op een eventuele ruimtelijke reservering voor tracés met hoofdtransportleidingen is het beleid van toepassing, zoals weergegeven in de Nota Risico-Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS, 1996). Daarin staan normen voor onder andere buisleidingen. De normen

uit deze nota vormen de basis voor besluiten over ruimtelijke gevolgen van buisleidingen.

Provincies en gemeenten dienen de feitelijke ligging van de tracés van het landelijk net van hoofdtransportleidingen onverkort op te nemen in hun structuurvisies en bestemmingsplannen. Voor leidingstroken wordt een ruimtelijke reservering aangehouden, waarbinnen beperkingen gelden ten aanzien van grote ruimtelijke ontwikkelingen zoals woonwijken en flatgebouwen. Waar de ruimte beperkt is, kan de breedte van het tracé, in overleg met het rijk, over korte lengte worden beperkt door risicoreducerende maatregelen (zoals dikkere pijp en afdekken) te treffen. Het rijk zal op grond van de Nota RNVGS alsmede het beleid zoals dat voortvloeit uit de beleidsvernieuwing van het Vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4), opnieuw de veiligheidsafstanden uitwerken die gelden vanaf de leidingen tot aan andere activiteiten en bestemmingen die zich niet laten verenigen met het karakter van de vervoerde (gevaarlijke) stoffen. Tenslotte zal het rijk een beheersstrategie voor hoofdtransportleidingen uitwerken.

Zowel de nieuwe aardgastransportleiding als ook de naastgelegen bestaande aardgastransportleiding zijn in dit plan opgenomen, inclusief de belemerde strook.

Natuur

De hoofddoelstelling voor natuur luidt dat er sprake moet zijn van het duurzaam in stand houden en ontwikkelen van het fysieke (abiotische) milieu als natuurlijke hulpbron en dat recht wordt gedaan aan de intrinsieke waarden van planten, dieren en ecosystemen. Het ruimtelijke beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) opgenomen en nadien verwerkt in de Nota Ruimte. De EHS is door provincies overgenomen in een streekplan of Provinciaal omgevingsplan (POP). Hierin wordt de bescherming van de EHS geregeld.

In het plangebied liggen verschillende EHS gebieden, zie ook provinciaal beleid.

Landschap

In de Nota Ruimte worden gebieden aangewezen als 'nationale landschappen'. Nationale landschappen zijn gebieden met internationale zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten.

In de Nota Ruimte is het groene hart aangewezen als nationaal landschap. Binnen dit gebied gelden beperkingen ten aanzien van bouwmogelijkheden, die nader worden beschreven in paragraaf 4.12.

Gaswet (2004)

De tweede Europese gasrichtlijn 2003/55/EG van de Europese Unie is geïmplementeerd in de Gaswet. In de Gaswet zijn regels voor het transport en de levering van gas opgenomen.

Kernthema's binnen de Gaswet zijn het geleidelijk vrijmaken van de markt en de regulering van de toegang tot het gasnetwerk. De Nederlandse gasmarkt is sinds 1 juli 2004 geliberaliseerd. Relevant artikel uit de Gaswet ten aanzien van aardgasleidingaanleg is Artikel 10, lid 1: "Een gastransportbedrijf, een gasopslagbedrijf of een LNG-bedrijf heeft tot taak zijn gastransportnet, onderscheidenlijk zijn gasopslaginstallatie of zijn LNG-installatie op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet of die installatie en van het transport van gas waarborgt en het milieu ontziet".

Concessie Gasunie (1963)

Voor de aanleg en instandhouding van een net van aardgastransportleidingen en daarbij behorende werken bestemd voor het transport, is bij koninklijk besluit in 1963 concessie verleend aan Gasunie. In deze concessie is, ten aanzien van nieuw aan te leggen aardgastransportleidingen, het volgende opgenomen:

- Bij de aanleg van nieuwe aardgastransportleidingen en werken dient omtrent het traject en de te volgen werkwijze overleg gepleegd te worden met een planologische werkcommissie, in te stellen door de Minister van Economische Zaken;
- Nieuw aan te leggen aardgastransportleidingen met toebehoren moeten zodanig worden uitgevoerd en aangelegd, dat voldaan is aan de voor dergelijke aardgastransportleidingen gebruikelijke normen van veiligheid en bedrijfszekerheid;
- Nieuw aan te leggen aardgastransportleidingen met toebehoren moeten voor de ingebruikneming op sterkte en dichtheid worden beproefd en goed zijn bevonden.

Ten behoeve van dit plan heeft de planologische werkcommissie advies uitgebracht. Het advies van de planologische werkcommissie is als bijlage bijgevoegd.

De aardgastransportleiding en toebehoren zullen voldoen aan de gebruikelijke normen van veiligheid en bedrijfszekerheid. Tevens zullen de aardgastransportleiding en toebehoren voor ingebruikname worden getest en gekeurd op de vereiste aspecten.

Erkenning van openbaar belang (1964)

Bij Koninklijk besluit⁵ in 1964 is het openbaar belang van de aardgastransportleidingen met bijbehorende werken van Gasunie erkend. Deze erkenning geeft de mogelijkheid om bij de aanleg van nieuwe aardgastransportleidingen een gedoogplicht op te leggen aan grondeigenaren waar geen minnelijke overeenstemming mee kan worden bereikt.

Wet met betrekking tot de rijkscoördinatieregeling op energie-infrastructuurprojecten (2009)

Dit wetsvoorstel verkort in de Elektriciteitswet 1988, de Mijnbouwwet en de Gaswet de procedures rond de totstandkoming van energie-infrastructuurprojecten⁶. Hierdoor kunnen deze projecten – onder erkenning van het openbaar belang daarvan – sneller gerealiseerd worden.

Met dit wetsvoorstel wordt de rijkscoördinatieregeling uit de Wet ruimtelijke ordening automatisch van toepassing op grote energie-infrastructuurprojecten van een zodanige omvang en betekenis dat daarmee een nationaal belang is gemoeid. Het gaat hierbij om projecten die van belang zijn voor de nationale energievoorziening. Daarbij gaat om installaties voor het opwekken van elektriciteit, de uitbreiding van het landelijk hoogspanningsnet, de aanleg of uitbreiding bepaalde mijnbouwwerken en pijpleidingen voor koolwaterstoffen of voor de opslag van aardgas en CO₂, en voor de aanleg of uitbreiding van het landelijk gastransportnet, andere landsgrensoverschrijdende gastransportnetten en grote installaties voor vloeibaar aardgas.

De wet heeft onmiddellijke werking, er is geen overgangsrecht. De wet is gepubliceerd in het Staatsblad (2008/416). De volledige inwerkingtreding is afhankelijk van een AMvB waarin staat welke besluiten onder de coördinatie gaan vallen (verwachting 1 maart 2009).

Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (2004)

Het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) is een AMvB welke verbonden is aan de Wet Milieubeheer en de Wet op de ruimtelijke ordening. Het BEVI legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein, bijvoorbeeld rondom chemische fabrieken, LPG-tankstations en spoorwegemplacements waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Deze bedrijven verrichten soms risicovolle activiteiten dichtbij woningen, kantoren, ziekenhuizen, scholen of winkels. Het besluit verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf de inwerkingtreding van het besluit bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van

⁵ Koninklijk besluit, Besluit houdende: erkenning van openbaar belang van werken ten behoeve van gasvoorziening, Besluit 17 januari 1964, no. 28.

⁶ Stb. 2008, 416

bestemmingsplannen met externe veiligheid rekening te houden. Het besluit is - op enkele onderdelen na - op 27 oktober 2004 in werking getreden. Bij het besluit is eveneens de Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen (REVI) in werking getreden

In het externe veiligheidsbeleid wordt gewerkt met normen voor het *plaatsgebonden risico* en de verantwoordingsplicht ten aanzien van het *groepsrisico*. Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron. Het groepsrisico geeft de kans aan dat een hele groep personen overlijdt door een ongeval. Omdat een ongeval waarbij meerdere mensen overlijden relatief zwaarder wordt beoordeeld dan meerdere ongevallen waar een enkel persoon overlijdt is dit begrip aanvullend op het plaatsgebonden risico ingevoerd. Daarnaast vragen rampen waar meerdere slachtoffers tegelijk kunnen vallen extra voorzieningen met betrekking tot bijvoorbeeld calamiteitenbestrijding.

Het BEVI regelt hoe een gemeente of provincie moet omgaan met risico's voor mensen buiten een bedrijf als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in een bedrijf. Daartoe dient het plaatsgebonden risico te worden bepaald en getoetst aan de gestelde normen. Verder moet het groepsrisico worden verantwoord. Een onderdeel van de verantwoordingsplicht heeft betrekking op de hoogte van het groepsrisico. Daarbij speelt de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico een rol.

Het compressorstation dient aangemerkt te worden als een BEVI inrichting. In paragraaf 4.6 zal ingegaan worden op externe veiligheidsaspecten die samenhangen met het compressorstation.

Circulaire Zonering Hogedruk Aardgastransportleidingen (1984)

De Circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' van de Minister van VROM uit 1984 geeft regels voor zonering van nieuwe tracés van aardgastransportleidingen en bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van bestaande aardgastransportleidingen. In de Circulaire van VROM (1984) worden afstanden vanaf de transportleidingen gegeven, waarop bestemmingen gerealiseerd kunnen worden, dit is de *toetsingsafstand*. Wanneer de toetsingsafstand niet gehaald wordt, gelden er minimale *bebouwingsafstanden*. In de Circulaire van VROM (1984) zijn drie zones aangegeven in verband met de aanwezigheid van aardgastransportleidingen:

- Een belemerde strook vastgelegd in het zakelijk recht, waar geen bebouwing is toegestaan;
- Een gebied waar incidentele bebouwing en minder kwetsbare objecten zijn toegestaan;
- Een gebied waar woonbebouwing en andere kwetsbare objecten zijn toegestaan.

De Circulaire (VROM 1984) geeft aan dat, indien de bebouwingsafstand wegens knelpuntensituaties ten gevolge van de aard van de omgeving niet kan worden gerealiseerd, het is toegestaan om de afstanden eenmalig te halveren indien bij de uitvoering extra constructieve maatregelen worden genomen. De afstand dient minstens te voldoen aan de afstand voor incidentele bebouwing (5 m).

In onderstaande tabel is de zonering voor een 48" aardgastransportleiding met een bedrijfsdruk van 50 tot 80 bar opgenomen.

Diameter	Toetsingsafstand voor aardgastransportleiding bij bedrijfsdruk 50-80 bar	
48"	150 m	
	Minimale bebouwingsafstand voor aardgastransportleiding bij bedrijfsdruk 50-80 bar	
	Incidentele bebouwing & Bijzondere objecten categorie II	Woonwijk & flatgebouw, bijzondere objecten categorie I
48"	5 m	50 m

Bijzondere objecten categorie I: Bejaardentehuizen en verpleeginrichtingen; Scholen winkelcentra; Hotels en kantoorgebouwen (bestemd voor meer dan 50 mensen); objecten met een hoge infrastructurele waarde zoals computer- en telefooncentrales, gebouwen met vluchtleidingapparatuur; objecten die door secundaire effecten een verhoogd risico met zich meebringen zoals bovengrondse installaties en opslagtanks voor brandbare, explosieve en/of giftige stoffen.

Bijzondere objecten categorie II: Sporthallen en zwembaden; weidewinkels; hotels en kantoorgebouwen die niet in categorie I vallen; industriegebouwen zoals productiehallen en werkplaatsen die niet in categorie I vallen.

De Minister van VROM⁷ verzoekt gemeenten en provincies om de richtlijnen inzake afstanden tussen aardgastransportleidingen en woonbebouwing in acht te nemen. Wanneer richtlijnen overschreden dreigen te worden door nieuwe ontwikkelingen heeft dit consequenties voor het veiligheidsniveau rond de aardgastransportleiding en dient de inrichting van het omringende gebied aangepast te worden. Voor verantwoorde afwijkingen van de richtlijnen worden in de Circulaire VROM 1984 handvatten/maatregelen aangedragen.

In paragraaf 4.6 vindt een beoordeling plaats van de nieuw aan te leggen aardgastransportleiding in relatie tot deze circulaire.

Handreiking Vervoer Gevaarlijke Stoffen (1998)

De Handreiking Vervoer Gevaarlijke Stoffen is opgesteld om aan te geven hoe om te gaan met ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van spoor, weg, water en buisleidingen uitgaande van de richtlijnen uit de Nota RNVGS. In de handreiking wordt gesteld dat de standaard bebouwingsafstanden voor het transport van aardgas onder hoge druk uit de Circulaire Zonering Hogedruk Aardgasleidingen een gelijke status hebben als de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico. De

⁷ Brief met kenmerk DGMH/B nummer 0104004 van 26 november 1984.

zogenaamde minimale 'bebouwingsafstand' voor woonbestemmingen is gelijk aan de grenswaarde voor nieuwe situaties (10^{-6} per jaar). Toetsing voor het groepsrisico vindt plaats als binnen de toetsingsafstanden kwetsbare bestemmingen liggen. Deze toetsingsafstand is afhankelijk van de druk en diameter van de aan te leggen aardgastransportleiding. In dit geval 150 m voor de 48" aardgastransportleiding.

AMvB Buisleidingen (in voorbereiding)

De Circulaire Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS) van augustus 2004 is de basis voor het huidige externe veiligheidsbeleid ten aanzien van vervoer van gevaarlijke stoffen. In deze Circulaire is de risiconormering voor het transport van gevaarlijke stoffen verwoord. De Circulaire vindt de basis in de Nota Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS) en sluit aan bij het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI).

Het is de intentie van het ministerie van VROM om de nu nog vigerende circulaire VROM 1984 te vervangen door een zogenaamde AMvB Buisleidingen, waarin aansluiting wordt gezocht met het externe veiligheidsbeleid zoals dat in de Circulaire RNVGS is verwoord.

Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven door risicocontouren, waarbij de zogenaamde 10^{-6} -contour per jaar contour als grens- of richtwaarde geldt. Op deze manier is er bij vervoer van gevaarlijke stoffen een veiligheidszone langs een transportas gecreëerd waarbinnen geen kwetsbare bestemmingen mogen worden geplaatst, waardoor een minimaal veiligheidsniveau voor het individu kan worden gegarandeerd. Er geldt een resultaatsverplichting om (op termijn) aan de gestelde normen te voldoen.

Het groepsrisico is afhankelijk van de hoeveelheid mensen die zich in de omgeving van de gevaarlijke activiteit bevindt en wordt weergegeven via een zogenaamde FN-curve. Bij deze FN-curve hoort een oriënterende waarde. De oriënterende waarde⁸ voor het groepsrisico voor transport is, per km tracé, 10^{-4} per jaar voor 10 slachtoffers, 10^{-6} per jaar voor 100 slachtoffers, et cetera (dit betekent dat de maximale kans op 10 slachtoffers per kilometer tracé 10^{-4} per jaar mag zijn en de maximale kans op 100 slachtoffers 10^{-6} per jaar). Conform de circulaire dient bij overschrijding van de oriënterende waarde dan wel bij toename van het groepsrisico verantwoording te worden gegeven door het bevoegd gezag. Hierbij dient onder meer te worden beschreven de mogelijkheden van risicoreductie en zelfredzaamheid.

Over de consequenties van het groepsrisico wordt in de RNVGS vermeld dat berekeningen dienen uit te wijzen welke invloed aanwezige personen in de directe omgeving van de aardgastransportleiding hebben op het

⁸ Oriënterende waarde: $F \cdot N^2 < 10^{-2} \text{ km}^{-1} \cdot \text{jaar}^{-1}$, waarbij F de frequentie is met N of meer slachtoffers.

groepsrisico en dat er slechts een verwaarloosbare invloed op het groepsrisico wordt uitgeoefend zodra deze buiten de toetsingsafstand ligt.

In paragraaf 4.6 vindt een beoordeling plaats van de nieuw aan te leggen aardgastransportleiding in relatie tot deze AMvB in voorbereiding, waarbij het plaatsgebonden risico en het groepsrisico worden beoordeeld.

Wet geluidhinder (2007)

Geluidhinder kan ontstaan door verschillende activiteiten. In de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer zijn geluidsnormen opgenomen voor wegverkeerslawaaï, railverkeerslawaaï en industriellawaai. Deze normen geven de hoogst acceptabele geluidsbelasting bij geluidsgevoelige functies zoals woningen.

Bij het bepalen van de maximaal toegestane geluidsbelasting maakt de Wet onderscheid tussen bestaande situaties en nieuwe situaties. Nieuwe situaties zijn nieuw te bouwen geluidsgevoelige functies of nieuwe geluidhinder veroorzakende functies. In de Wet geluidhinder van 2007 is voor wegverkeerslawaaï en voor railverkeerslawaaï en nieuwe dosismaat, de L_{den} , opgenomen. Voor industriellawaai wordt vastgehouden aan de oude dosismaat, L_{etm} .

Voor een inrichting die op grond van de Wet geluidhinder gelegen dient te zijn op een gezoneerd industrieterrein geldt dat de cumulatie van het geluid van de betreffende inrichting met de andere op het industrieterrein aanwezige inrichtingen moet voldoen aan de vastgestelde geluidszone en hogere grenswaarden.

Omdat het compressorstation als een inrichting is aangewezen die op een geluidsgezoneerd terrein dient te liggen, dient om het terrein in dit bestemmingsplan een geluidszone te worden vastgesteld. Een nadere beschrijving met betrekking tot de totstandkoming van deze zone is terug te vinden in paragraaf 4.8.

Handreiking industriellawaai en vergunningverlening

De Handreiking industriellawaai en vergunningverlening is opgesteld als hulpmiddel bij het voorkomen en beperken van hinder door industriellawaai. Primair moet met het ruimtelijke ordeningsinstrument, dat wil zeggen het afstand bewaren tussen geluidsbron en ontvanger, worden getracht het optreden van hinder als gevolg van industriellawaai te voorkomen. Mede omdat niet altijd kan worden voorkomen dat het geluid van de industrie invloed heeft op de omgeving waar derden, bijvoorbeeld omwonenden, zich bevinden, is het noodzakelijk de geluidssituatie formeel vast te leggen. Het instrumentarium van de Wet milieubeheer (Wm), waartoe de vergunning behoort, kan hiervoor worden ingezet.

Met behulp van vergunningvoorschriften kan hinder worden voorkomen en beperkt. Voor niet industriële omgevingen geldt dat bij voorkeur wordt uitgegaan van het heersende omgevingsgeluid. Voor een landelijke omgeving geldt een richtwaarde op de gevels van woningen van 40 dB(A) in de dagperiode, 35 dB(A) in de avondperiode en 30 dB(A) in de nachtperiode. Voor rustige woonwijken en woonwijken in een stad gelden respectievelijk 5 en 10 dB(A) hogere richtwaarden. Op basis van een bestuurlijk afwegingsproces kan van deze richtwaarden worden afgeweken. Een belangrijke rol hierbij speelt het heersende referentieniveau van het omgevingsgeluid. Maximaal toelaatbaar is daarbij 50 dB(A) in de dagperiode, 45 dB(A) in de avondperiode en 40 dB(A) in de nachtperiode.

In het kader van goede ruimtelijke ordening wordt in paragraaf 4.8 de geluidsbelasting op de nabijgelegen woningen aan de hand van deze handreiking beoordeeld.

Luchtkwaliteitseisen Wet Milieubeheer (2007)

In artikel 5.16 van de Wet Milieubeheer is opgenomen dat besluiten getoetst dienen te worden aan de luchtkwaliteitseisen uit bijlage 2 van de Wet Milieubeheer. Besluiten kunnen doorgang vinden mits dit niet leidt tot overschrijding van de grenswaarden, er per saldo geen verslechtering optreedt van de luchtkwaliteit of wanneer er sprake is van een verslechtering 'niet in betekenende mate'.

Omdat de aanleg van het compressorstation, de toegangsweg en de buisleidingen gevolgen kunnen hebben voor de luchtkwaliteit dient dit aspect nader beoordeeld te worden. In paragraaf 4.9 wordt hier nader op ingegaan.

Startovereenkomst Waterbeleid 21e eeuw (2001)

Op verzoek van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en van de voorzitter van de Unie van Waterschappen heeft de Commissie Waterbeheer 21e eeuw een advies (CWB21, 2000) uitgebracht over de waterstaatkundige toestand van Nederland met aanbevelingen voor het waterbeleid.

Eén van de aandachtspunten in het advies is dat ruimte voor water noodzakelijk is, en dat er geen ruimte meer aan het waterhuishoudkundig systeem moet worden onttrokken. Water moet een sturend principe worden in de ruimtelijke ordening. Ruimtelijke besluiten moeten beter worden getoetst op de gevolgen voor het watersysteem, en in beleidsplannen moeten concrete taakstellingen voor ruimte voor water worden opgenomen.

Per 1 november 2003 is de watertoets als wettelijk instrument verankerd. Het besluit hierover verplicht de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan tot het opnemen van 'een beschrijving van de wijze waarop rekening is

gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding'. Wettelijk verplichte onderdelen van het besluit vormen de waterparagraaf en het vooroverleg. Naast deze elementen omvat de watertoets ook een procesbeschrijving met tussenproducten en de definitie van taken en verantwoordelijkheden voor de betrokken partijen. Doel van de watertoets is het expliciet aangeven van het belang van water in de ruimtelijke ontwikkeling.

In paragraaf 4.2 wordt de watertoets voor dit plan uitgewerkt.

Grondwaterwet (1984)

Sinds 1984 is met de Grondwaterwet één landelijk kader voor het doelmatig gebruik van grondwater van kracht. Deze wet draagt het grondwaterbeheer op aan het provinciaal bestuur. Een deel van de bevoegdheden van de provincies zullen op grond van de nieuwe Waterwet verschuiven naar het Waterschap. De Waterwet zal echter, naar verwachting, pas halverwege 2009 van kracht worden. Tot die tijd behouden de Provincie Zuid-Holland en Noord-Brabant de taken op het gebied van grondwaterbeheer.

Omdat ten behoeve van de aanleg van de aardgastransportleiding er een vergunning op grond van de Grondwaterwet aangevraagd moet worden voor een activiteit met een omvang genoemd in categorie 15.1 van bijlage D van het besluit milieueffectrapportage 1994, is het project-m.e.r. beoordelingsplichtig en daarmee ook plan-m.e.r. plichtig.

Wet bodembescherming (1986)

De Wet bodembescherming (Wbb), officieel de 'Wet houdende regelen inzake bescherming van de bodem', van 3 juli 1986 is het wettelijke kader voor het bodembeleid. De Wbb en de hieraan gekoppelde besluiten zien toe op de bescherming (ongewenste verontreinigingen) van de bodem met het zich daarin bevindende grondwater. De Wbb bevat algemene bepalingen voor:

- De bescherming van de bodem;
- Sanering in geval van verontreiniging van de bodem.

In de Wbb staat onder andere wie het bevoegd gezag is en op welke wijze saneringen dienen plaats te vinden. Werkzaamheden in ernstig verontreinigde (water)bodems vallen onder de meldingsplicht van de Wbb.

De Wbb is bij de aanleg van een aardgastransportleiding van toepassing indien er sprake is van:

- Ontgraving van zowel vervuilde land- als waterbodems, dit wordt namelijk gezien als sanering en hiervoor dient een saneringsplan opgesteld te worden;
- Beïnvloeding van aanwezige grondwaterverontreinigingen. Verspreiding van een aanwezige grondwaterverontreiniging is

ongewenst. De onttrekking van een grondwaterverontreiniging wordt als sanering gezien en hiervoor dient een saneringsplan opgesteld te worden.

In paragraaf 4.1 wordt nader ingegaan op de effecten van het compressorstation en de aan te leggen aardgastransportleiding op de bodem en het grondwater.

Nota natuur, bos en landschap in de 21e eeuw (2000)

Het natuur, bos en landschapsbeleid voor de periode 2000-2010 is in juli 2000 vastgelegd in de nota Natuur, bos en landschap in de 21^e eeuw (Natuur voor mensen, mensen voor de natuur). Deze nota vervangt het eerdere Natuurbeleidsplan, de Nota Landschap, het Bosbeleidsplan en het Strategisch Plan van Aanpak Biodiversiteit.

Natuur

Het meest relevante aspect uit de Nota NBL is dat het kabinet de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) met kracht wil voortzetten. In 2018 moet de gehele EHS ingericht zijn en adequaat beheerd worden. In onderstaande figuur is de EHS (en eventuele ecologische verbindingszones (EVZ)) aangegeven voor zover gelegen in of nabij het plangebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS) liggend in of nabij het plangebied (bron: gebiedendatabase LNV).

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt te voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde

verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Om te voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd raken, zijn tussen deze gebieden verbindingen nodig, de zogenaamde ecologische verbindingszones. Deze zorgen ervoor dat soorten in een gebied kunnen terugkeren als ze dreigen te verdwijnen (bijvoorbeeld door ziekte). Verbindingen zijn ook gunstig voor de uitwisseling tussen verschillende groepen dieren en bevordert hun gezondheid. Vaak zijn zogenoemde faunapassages (bijvoorbeeld wildtunnels) nodig om natuurgebieden te verbinden.

De EHS bestaat uit beschermde natuurgebieden. Dat wil zeggen dat ontwikkelingen niet zomaar mogelijk zijn. Of een ingreep mag plaatsvinden, hangt af van twee voorwaarden:

- de ingreep is 'van groot openbaar belang' en
- er zijn geen alternatieven mogelijk.

Alleen dan kan de ingreep doorgaan, maar niet zonder meer. De initiatiefnemer moet zorgen dat de nadelige effecten op de natuur worden verzacht (ook wel 'mitigatie' genoemd). Als mitigatie niet mogelijk of niet voldoende is, dan moet de initiatiefnemer gaan compenseren, dat wil zeggen de verloren gegane natuur op een andere plek vervangen door nieuwe natuur.

Ingrepen in de EHS die niet 'van groot openbaar belang' zijn, zijn onder voorwaarden mogelijk door toepassing van twee 'spelregels': de 'EHS-saldobenadering' en 'herbegrenzen EHS'. Deze twee instrumenten moeten zorgen dat de EHS niet alleen even groot en even waardevol blijft, maar er zelfs beter op wordt. De saldobenadering is daarbij gericht op een combinatie van meerdere projecten. Het herbegrenzen is bedoeld voor kleinere ingrepen

In de gemeente Graafstroom ligt het compressorstation en de aardgastransportleiding langs het Alblasserbos. Dit gebied is in het streekplan Zuid-Holland Oost aangemerkt als natuurgebied. De geplande ontsluitingsweg van het compressorstation zal deels lopen door de ecologische verbindingszone Elzenweg en het Alblasserbos. In paragraaf 4.3 worden deze aspecten nader beoordeeld.

Landschap

Landschapskwaliteit dient expliciet mee in het te worden van ruimtelijke keuzes die gemaakt worden.

- Expliciet toetsen op ruimtelijke kwaliteit;
- Het geven van een pkb-bescherming aan een select aantal landschappen (Belvédère, Werelderfgoedlijst van de UNESCO);

- Door middel van 'groen-blauwe dooradering' agrarisch cultuurlandschap een landschappelijke opknapbeurt geven. De vorm is afhankelijk van het landschapstype.

Flora- en faunawet (2002)

In Nederland is de vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn vereiste bescherming van soorten overgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren. In deze wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Sinds februari 2005 is de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden, op grond waarvan door de Minister van LNV ontheffing kan worden verleend van een aantal van de verboden uit de Flora- en faunawet voor bepaalde ingrepen. In het kader van het vaststellen van bestemmingsplannen waarvoor mogelijk ontheffingen op grond van de Flora- en faunawet nodig zijn, dient in het kader van de uitvoerbaarheidstoets te worden beoordeeld of aannemelijk is dat deze kunnen worden verkregen.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een strikt beschermingsregime. Er is geen vrijstelling of ontheffing mogelijk voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen.

Voor het verstoren van vaste broedplaatsen van vogels buiten het broedseizoen dient een ontheffing te worden aangevraagd. Hiervoor dient de uitgebreide toets doorlopen te worden. Voor deze uitgebreide toets gelden een drietal criteria.

1. de werkzaamheden brengen het voortbestaan van de soort niet in gevaar,
2. er is geen alternatief voor de activiteit, én
3. de activiteit past binnen één van de hierna genoemde belangen:
 - onderzoek en onderwijs
 - repopulatie en herintroductie
 - bescherming van flora en fauna
 - veiligheid van het luchtverkeer
 - volksgezondheid of openbare veiligheid

- dwingende redenen van openbaar belang
- voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw
- bestendig gebruik;
- uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

De wet biedt in artikel 75 de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen van overtreding van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 18. Ontheffingen worden uitsluitend verleend door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Algemene zorgplicht

Naast bovengenoemde bepalingen is er in alle gevallen en bij alle (ook de algemene) soorten sprake van de algemene zorgplicht (artikel 2). Hierin staat beschreven dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor dieren, planten en hun leefomgeving. Dit houdt onder andere in dat, voor zover redelijk, handelingen nagelaten of juist genomen worden om negatieve invloeden op soorten te voorkomen, beperken of tegen te gaan.

In paragraaf 4.3 wordt ingegaan op de effecten van het plan op de flora en fauna.

(Gewijzigde) Natuurbeschermingswet (2005)

De Natuurbeschermingswet 1998, in werking getreden in oktober 2005, regelt de bescherming van natuurgebieden, o.a. de Natura 2000 gebieden. Het afwegingskader volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn, inclusief compenserende en mitigerende maatregelen, is in de Natuurbeschermingswet 1998 overgenomen. In oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden en per 1 februari 2009 gewijzigd.

Op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 kunnen speciale beschermingszones op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000 gebieden) worden aangewezen en kan een terrein of water, dat van belang is om zijn natuurschoon of natuurwetenschappelijke betekenis, worden aangewezen als beschermd natuurmonument. Plannen, projecten of handelingen in de aangewezen gebieden die de wezenlijke kenmerken van een beschermd natuurmonument kunnen aantasten of er schade aan kunnen toe brengen zijn vergunningplichtig en dienen onder omstandigheden aan een 'plantoets' te worden onderworpen.

Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep liggen geen beschermde gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn de Donkse Laagten en de Biesbosch, die allebei op circa 3,5 kilometer afstand liggen.

Nota Belvédère (1999)

Deze nota Belvédère behandelt de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. Binnen het toekomstig ruimtelijk beleid moet cultuurhistorie als basiswaarde in de samenleving worden beschouwd. Dit geldt vooral voor historische bouw- en stedenbouwkunde, historisch-landschappelijke elementen en structuren en archeologie. Hieruit volgt onder meer dat overheden de verplichting hebben cultuurhistorie op een volwaardige wijze bij hun planvorming te betrekken. De culturele rijkdom draagt bij aan de identiteit, de belevingswaarde en de internationale herkenbaarheid van Nederland.

Het plangebied behoort tot het Belvédère gebied Alblasserwaard. Ten aanzien van de landschappelijke inpassing van het compressorstation en de vereiste compensatie zal aangesloten worden bij cultuurhistorische waarde van het gebied. In paragraaf 4.4 zal hier nader op worden ingegaan.

Belvédère-gebieden, gearceerd belvédère gebieden door UNESCO geplaatst op de Lijst Werelderfgoed dan wel op voorlopige lijst van Werelderfgoed van Nederland

Wet op de archeologische monumentenzorg (2007)

Op 1 september 2007 is de wet op de archeologische monumentenzorg in werking getreden. De uitgangspunten van het Verdrag van Malta (1998) zijn hiermee binnen de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De wet regelt de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem, de inpassing ervan in de ruimtelijke ontwikkeling en de financiering van opgravingen: 'de veroorzaker betaalt'.

Het Verdrag van Malta regelt de omgang met het Europees archeologisch erfgoed. Nederland ondertekende dit verdrag van de Raad

voor Europa in 1992. Aanleiding voor dit verdrag was dat het Europese archeologische erfgoed in toenemende mate bedreigd werd. Niet alleen door natuurlijke processen of ondeskundig gebruik van het bodemarchief, maar ook door ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening. Grondgedachte is dat er wordt gestreefd naar het behoud van archeologische waarden in situ, dit wil zeggen in het bodemarchief. Als behoud niet mogelijk is, moet er voor worden zorg gedragen dat de informatie die in de bodem zit niet verloren gaat. Dit houdt een onderzoeksverplichting in, die kan leiden tot een volledige, wetenschappelijke opgraving van de aanwezige resten. Om behoud in situ als prioriteit te stellen, dient het archeologisch belang volwaardig te worden meegewogen in planologische besluitvormingsprocessen door dit aspect al vanaf het begin bij de planvorming te betrekken.

In het plangebied bevinden zich verschillende percelen met archeologische waarden. In paragraaf 4.5 zal hier nader op worden ingegaan.

3.3. Provinciaal beleid

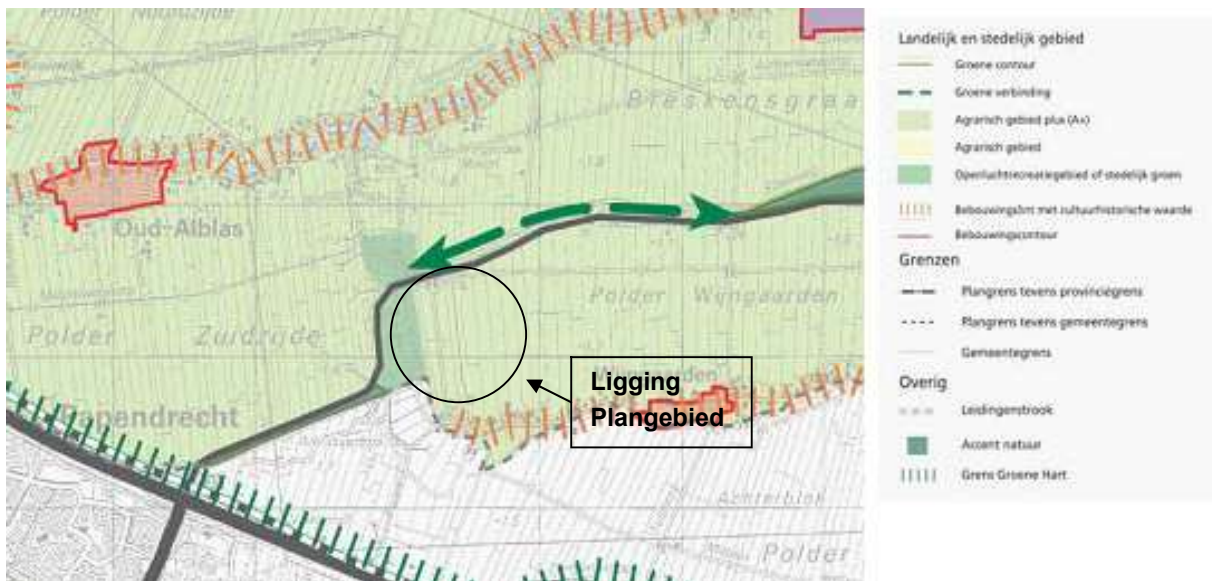
Streekplan Zuid-Holland Oost

Op 12 november 2003 heeft Provincie Zuid-Holland het streekplan Zuid-Holland Oost vastgesteld. Het rijksbeleid, zoals neergelegd in onder meer deel 3 van de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening (verder in het streekplan benoemd als Vijfde Nota), is in dit streekplan meegenomen. Dit streekplan is relevant voor het tracé tussen Wijngaarden en Sliedrecht, inclusief de locatie voor het compressorstation. De relevante plankaart is in onderstaande figuur opgenomen.

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, heeft het streekplan de status van een structuurvisie gekregen. Op dit moment is een nieuwe structuurvisie voor de provincie Zuid-Holland in voorbereiding.

Landschap en cultuurhistorie

Ten noorden van het plangebied ligt een bebouwingslint met cultuurhistorische waarde aan beide zijden van de Nauwe Alblas. Ten zuiden van het geplande compressorstation langs het Westeinde ligt eveneens een bebouwingslint met cultuurhistorische waarde. De nieuw aan te leggen aardgastransportleiding zal hier onder dit gebied door worden gelegd.

Uitsnede Streekplankaart Zuid-Holland Oost

Nationaal landschap Het Groene Hart

Het gebied is onderdeel van het Groene Hart. Het Groene Hart geniet planologische bescherming om het behoud van de groene, open ruimte in de Randstad te waarborgen. Ruimtelijke ontwikkelingen in het Groene Hart worden hierdoor niet onmogelijk gemaakt maar wel aan voorwaarden gebonden. Het Streekplan bevat bebouwingscontouren die de grenzen aangeven van het stedelijk gebied, met inbegrip van de te ontwikkelen gebieden. Onder verstedelijking wordt hierbij verstaan “Het realiseren van woongebieden, alsmede van daaraan gelieerde bestemmingen zoals parkeerplaatsen, sportvoorzieningen, zorgvoorzieningen, openbaar groen, volkstuinen, oppervlaktewater, begraafplaatsen en dergelijke, alsmede het aanleggen van bedrijventerreinen en dergelijke”.

In het streekplan Zuid-Holland Oost (2003) van de provincie Zuid-Holland is daarover opgemerkt dat bouwen in het Groene Hart niet is toegestaan tenzij de volgende omstandigheden aan de orde zijn: “Bij gebleken noodzaak (geen goed alternatief beschikbaar) en bij uitzondering (specifieke locatievereisten) voorzieningen van algemeen nut (brandweerkazernes en ambulanceposten).” In paragraaf 4.12 zal nader worden ingegaan op deze voorwaarden voor het bouwen in het groene hart en zal onderhavig plan in dit licht worden beoordeeld.

Natuur

Er wordt gestreefd naar het realiseren van ecologische verbindingen tussen de natuurgebieden waar mogelijk gecombineerd met recreatief medegebruik. Het streekplan kent een drietal typen groene verbindingen. Ten noorden van Graafstroom is een groene verbinding voorzien. Deze

verbinding is onderdeel van de PEHS en is beschreven in de provinciale nota Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland. Deze zones zijn of als natuurgebied, of als groene verbinding indicatief op de plankaart behorend bij streekplan opgenomen.

Provinciale milieuverordening (vaststelling laatste tranche 2007)

De Wet milieubeheer biedt de provincies in Nederland de mogelijkheid om een Provinciale Milieuverordening (PMV) te maken. In de PMV kunnen de provincies extra regels opnemen voor specifieke problemen in de provincies. Een van de onderwerpen die bij alle provincies in de PMV staat is het afvalstoffenbeleid en de milieubeschermingsgebieden voor stilte en grondwater.

Door de toepassing van de Provinciale Milieuverordening Zuid-Holland (PMV) wordt in diverse gebieden het grondwater beschermd tegen verontreinigingen. Daarmee wordt bereikt dat nu en in de toekomst grondwater kan worden gebruikt voor drinkwater. Om dat mogelijk te maken bevat de PMV in bijlage 10, onderdeel B van de verordening een aantal verbodsbepalingen. Uiteenlopende activiteiten mogen alleen plaatsvinden, indien Gedeputeerde Staten daarvoor toestemming geeft in de vorm van een ontheffing.

De milieubeschermingsgebieden voor grondwater zijn ingedeeld in drie categorieën van bescherming met elk een eigen beschermingsniveau. Deze gebieden zijn aangewezen door Gedeputeerde Staten en worden in bijlage 6 van de PMV benoemd. De drie verschillende beschermingszones voor grondwater zijn:

- Waterwingebied;
- Grondwaterbeschermingsgebied;
- Boringsvrije zone.

Binnen het plangebied bevinden zich geen relevante beschermingszones.

Nota Regels voor Ruimte

De Nota Regels voor Ruimte van de provincie Zuid-Holland vormt samen met de streekplannen het belangrijkste instrument om de provinciale ruimtelijke belangen te beschermen. In de streekplannen zijn de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid en de bijbehorende opgave opgenomen. In deze nota is verwoord waaraan vanuit provinciale optiek gemeentelijke en regionale ruimtelijke plannen moeten voldoen om die opgave te kunnen verwezenlijken. De reductie van regels past goed bij een moderne sturingsfilosofie waaraan niet alleen de provincie maar ook de rijksoverheid werkt. Het motto daarbij is: *“Decentraal wat decentraal kan en centraal wat centraal moet”*. De nota Regels voor Ruimte maakt dat mogelijk.

Externe veiligheid

De provincie wil risico's beperken die samenhangen met productie, gebruik, opslag en transport van gevaarlijke stoffen. Dat betekent dat de provincie enerzijds inzet op alles wat kan worden gedaan om risico's te voorkómen, en anderzijds op alles wat kan worden gedaan om schade zoveel mogelijk te beperken mocht er toch iets mis gaan. Externe veiligheid moet altijd in aanmerking worden genomen bij het afwegen van belangen rondom wonen, werken, vervoeren en recreëren. In paragraaf 4.6 zal nader ingegaan worden op dit aspect.

Natuur

In de Nota Planbeoordeling 1998 is het compensatiebeginsel als provinciaal beleid bij de toetsing van (bestemmings)plannen vastgelegd en als zodanig overgenomen in de nota Regels voor Ruimte. Dit beginsel betreft de compensatie van verloren gaande natuur- en landschapswaarden als gevolg van de uitvoering van plannen. Uitgangspunt voor het beleid is dat deze aantasting moet worden voorkomen. Indien om zwaarwegende redenen aantasting niet te voorkomen is dan dient compensatie van het verlies plaats te vinden. Het compensatiebeginsel is binnen het streekplangebied Zuid-Holland Oost van toepassing op de volgende (gebieds)categorieën:

- De PEHS voor zover deze begrensd is;
- De natuurgebieden buiten de PEHS zoals deze in het streekplan zijn opgenomen en/of in het kader van de Natuurbeschermingswet zijn aangewezen;
- Gebieden buiten de EHS met (zeer) hoge natuurwaarden en biotopen van zogeheten rodelijst-soorten voor zover geïnventariseerd;
- Gebieden met zeer hoge landschappelijke waarden;
- Beplantingen vallend onder de Boswet.

In onderstaande figuur is de ligging en de status van de verschillende gebieden in en om het plangebied weergegeven.

Ligging van gebieden beschreven in de PEHS. Groen is natuurgebied, donkerpaars is ecologische verbindingszone en lichtpaars is een ecologische verbindingszone (globaal)

In de gemeente Graafstroom ligt het compressorstation en de aardgastransportleiding langs het Alblasserbos. Dit gebied is in het streekplan Zuid-Holland Oost aangemerkt als natuurgebied en daarmee onderdeel van de PEHS. De geplande ontsluitingsweg van het compressorstation zal deels lopen door de ecologische verbindingszone Elzenweg en het Alblasserbos. In de paragrafen 4.3 en 4.12 zal nader ingegaan worden op deze compensatie.

Water

De provincie stelt de volgende voorwaarden aan ruimtelijke plannen.

Voor ruimtelijke plannen en besluiten geldt de watertoets. Zij dienen daarom een waterparagraaf te bevatten. Initiatiefnemers van ruimtelijke plannen moeten in een vroegtijdig stadium van het planvormingsproces de waterbeheerder(s) betrekken. De initiatiefnemer vraagt de waterbeheerder(s) om een wateradvies. In de waterparagraaf worden de uitkomsten van het overleg met de waterbeheerder(s) opgenomen.

De waterparagraaf bevat ten minste de volgende elementen:

- een omschrijving van de te verwachten effecten van de ruimtelijke ingreep op de waterkeringszorg en de waterhuishouding. Het inundatierisico en de consequenties voor de waterkwantiteit, de waterkwaliteit en de riolering worden behandeld;

- een beschrijving van de wijze waarop de initiatiefnemer het wateradvies van de waterbeheerder(s) heeft verwerkt. Indien wordt afgeweken van het wateradvies dient daarvoor een motivering te worden opgenomen;
- een beschrijving van de wijze waarop het wateradvies vertaald wordt naar de verbeelding en de voorschriften.

Daarnaast worden de volgende inhoudelijke eisen gesteld:

- In ruimtelijke plannen voor nieuw te ontwikkelen gebieden of stedelijke herstructureringsgebieden dient voldoende ruimte te worden gereserveerd voor open water. Als provinciale richtlijn geldt een percentage van 10% van het bruto oppervlak. In overeenstemming met de waterbeheerder(s) kan hiervan worden afgeweken.
- Als ruimtelijke ingrepen de waterkwaliteit negatief beïnvloeden moet ruimte worden gereserveerd voor maatregelen om het kwaliteitsverlies te compenseren.
- Alleen in die gevallen waar het voorkomen van negatieve effecten op de waterhuishouding niet mogelijk is en waar de planvorming maatschappelijk noodzakelijk wordt bevonden, is compensatie buiten het plangebied mogelijk. Compensatie en de financiering hiervan moeten bij deze plannen en besluiten een onlosmakelijk onderdeel van de besluitvorming vormen.
- Nieuwbouw op de stranden van de Noordzeekust en in de Keurzone van primaire en regionale waterkeringen is uitgesloten.
- Voor ruimtelijke ontwikkelingen in het winterbed van de rivieren geldt voor het bovenstrooms gebied de Beleidslijn Ruimte voor de Rivier: bij uitbreiding van reeds gevestigde bebouwing geldt de 10%-regeling en nieuwe ontwikkelingen vallen onder de "ja mits/nee tenzij"-benadering. Voor gebieden buiten het werkingsgebied van de Beleidslijn geldt voor de hoogte van het bouwterrein het toetspeil als opgegeven door het rijk.
- Bij functiewijziging naar een kapitaalintensievere functie van een polder moet worden voldaan aan de beschermingseisen ten aanzien van waterveiligheid m.b.t. aanleghoogte, vloerpeil en bouwwijze.
- De primaire en regionale waterkeringen (secundaire waterkeringen, boezemkaden en polderkaden) en het stelsel van hoofdaan- en afvoer van oppervlaktewateren (boezem- en hoofdwatergangen) moeten als zodanig bestemd worden. Bij de bestemming dienen de van toepassing zijnde Keurbepalingen in acht te worden genomen, voor zover daar ruimtelijke consequenties aan verbonden zijn.
- In waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden worden geen nieuwe ontwikkelingen toegelaten die het huidige beschermingsniveau verslechteren.

In paragraaf 4.2 wordt ingegaan op de wateraspecten die samenhangen met die plan.

Monumenten en archeologie

Naast de wettelijke bescherming van archeologische monumenten volgens de Monumentenwet 1988 en het geldend rijksbeleid voor archeologie is het provinciaal beleid gericht op het ontzien van archeologische vindplaatsen bij het plannen van ruimtelijke ontwikkelingen. In het Streekplan zijn de stads- en dorpskernen en gebieden met hoge archeologische verwachting aangegeven. Het gaat bij de stads- en dorpskernen vrijwel altijd om de in de bodem bewaard gebleven resten van de middeleeuwse kernen van deze steden en dorpen. Soms kunnen ook nog sporen van oudere bewoning aanwezig zijn.

Daarnaast zijn in het landelijk gebied op basis van een combinatie van bodemkundige, geologische en archeologische gegevens, gebieden te onderscheiden waar de kans op het aantreffen van archeologische sporen groter is dan elders. Deze gebieden zijn als zodanig aangegeven als gebieden met hoge archeologische verwachting. Volgens het Europees Verdrag van Malta inzake het archeologisch erfgoed dienen de archeologische belangen bij de ontwikkelingen in stedelijk zowel als landelijk gebied meegewogen te worden.

Uitgangspunt voor het provinciaal beleid inzake archeologie is het duurzaam behoud van het archeologisch erfgoed in situ (ter plekke). Daar waar dit vanwege strijdige belangen niet mogelijk blijkt, dient in een vroeg planstadium inventariserend onderzoek, opgraving en documentatie als onderdeel van de planvorming te leiden tot behoud van de archeologische gegevens ex situ.

In het plangebied bevinden zich verschillende percelen met archeologische waarden. Deze zijn op de verbeelding aangegeven. In paragraaf 4.5 vindt een beoordeling plaats van het plan met betrekking tot archeologie.

Cultuurhistorie

De provincie heeft gebiedsgewijs de cultuurhistorisch waardevolle structuren in beeld gebracht. Deze zullen vastgelegd worden in de Provinciale cultuurhistorische Hoofdstructuur (PCHS). Vooruitlopend op dit proces is een aantal reeds bekende structuren in dit streekplan opgenomen, zoals:

- Gebieden met historisch landschappelijke waarde;
- Stads- en dorpsgebieden met grote cultuurhistorische waarde;
- Bebouwingslint met grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde;
- Molenbeschermingszones;
- Historische havenkanalen;
- Gebieden aangegeven op de archeologische monumentenkaart;
- Complexen en structuren met hoge archeologische verwachting.

Bescherming van bovengenoemde structuren is in hoge mate aangewezen op het instrumentarium van de ruimtelijke ordening. Dit wil niet zeggen dat nieuwe ontwikkelingen binnen deze structuren per definitie geweerd moeten worden. Het is echter wel van belang dat de cultuurhistorische waarden als volwaardige wegingsfactor gelden bij elke functie- en/of ruimtelijke verandering, zoals stedelijke en industriële ontwikkeling maar ook dijkverzwaring en natuurbouw.

Daar waar het gaat om de landschappelijke inpassing van het compressorstation en vormgeving van de vereiste compensatie zal aandacht worden besteed aan de cultuurhistorische waarde van het gebied.

3.4. Regionaal beleid

Regionale Structuurvisie Alblasserwaard/Vijfheerenlanden (2004)

Een achttal gemeenten, behorend tot de regio 'Alblasserwaard/Vijfheerenlanden' hebben in 2004 gezamenlijk een regionale structuurvisie vastgesteld onder de naam: 'authentiek & vernieuwend'. 'Authentiek' staat voor de inzet om het eigen karakter van de (sub)regio te bewaren en te versterken. 'Vernieuwend' duidt op de ambities voor het duurzaam verbeteren en vernieuwen van de ruimtelijke kwaliteit van zowel het landelijk als het stedelijk gebied.

Deze gezamenlijke visie heeft een belangrijke meerwaarde bij het ruimtelijk beleid van de afzonderlijke gemeenten en de provincie. De gemeenten kunnen namelijk door regionale afstemming beter inspelen op sociaal economische ontwikkelingen. Ook kan een hogere ruimtelijke kwaliteit tot stand gebracht worden dan mogelijk is, als gemeenten afzonderlijk van elkaar plannen zouden opstellen. Met als uiteindelijk doel de totstandkoming van een vitale regio, die op de toekomst is berekend.

Er zijn vijf strategische hoofdlijnen voor de ruimtelijke ontwikkeling:

1. Ontwikkeling van wonen, werken en voorzieningen in steden en dorpen op basis van een kernenprofilering en de eigen regionale behoefte;
2. Behoud van het rustige, open en authentieke karakter van het middengebied met duurzame landbouw als drager van het landschap en oog voor de leefbaarheid van de kernen;
3. Uitbouw van toeristisch-recreatieve productontwikkeling van de Noordrand met accenten op natuur, cultuurhistorie en benutting van waterfronten;
4. Stimulering van stedelijke vernieuwing, geleiding van de stedelijke dynamiek, vergroting waterbergingscapaciteit en verbetering van de infrastructuur in de zuidelijke Randzone;
5. Zorgvuldige inrichting van de zone Vianen-Gorinchem met aandacht voor groen, water, ecologie, recreatie, infrastructuur,

beperkte woon- en werkfuncties en robuuste begrenzing van de oostwest-openheid.

Bij het ontwerp van het compressorstation, de landschappelijke inpassing en de benodigde (landschappelijke compensatie) wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het karakter van het gebied.

Visie Landelijk Gebied (2007)

In de regionale structuurvisie Alblasserwaard/Vijfheerenlanden geven de gezamenlijke gemeenten van dat gebied in grote lijnen aan hoe zij de ontwikkeling van dat gebied in de komende decennia zien. De 'Visie Landelijk Gebied' is een nadere uitwerking van deze visie voor het landelijk gebied van deze gemeenten en moet tevens de functie vervullen van actualisering van het Landschapsplan Alblasserwaard/Vijfheerenlanden uit 1998.

Als kwaliteiten zijn de rust en ruimte aan de rand van het Groene Hart, een archetype van het Hollands landschap, de eenheid en verscheidenheid, de dynamiek aan de rivier, de samenhang met de ondergrond, het waterrijke karakter en de polariteit genoemd. Het betreft een verzorgd landschap met karakteristieke beplantingsvormen en rijk aan natuurwaarden, geomorfologisch, archeologisch en cultuurhistorisch waardevol. Het gebied biedt ruime mogelijkheden voor recreatief medegebruik. In de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden gaan een vitale agrarische economie en een aantrekkelijk en bijzonder landschap samen.

Enerzijds is de aantrekkelijke landschappelijke verschijningsvorm voor een belangrijk deel een gevolg van het economisch gebruik en aan de andere kant vormen juist deze landschappelijke kwaliteiten en de betekenis van het gebied voor de omringende steden de belangrijkste garantie dat het gebied van grootschalige verstedelijking gevrijwaard blijft. De landbouw wordt gezien als belangrijkste drager van het landschap. Het beleid is gericht op het bieden van ontplooiingsmogelijkheden voor de landbouw, overal waar die niet in conflict komt met de landschappelijke kwaliteit.

Het compressorstation houdt zoveel mogelijk rekening met het karakter van het landschap. Door middel van de landschappelijke inpassing en landschappelijke compensatie worden de effecten op het landschap geminimaliseerd. Tevens worden er verscheidene geluidsmaatregelen getroffen (o.a. elektrisch aangedreven compressoren) om het effect op het rustieke karakter van het landschap zoveel te beperken. Daarnaast zullen bij de realisering van het station de archeologische waarden zoveel als mogelijk worden gerespecteerd.

3.5. Beleid Waterschap

Ontwerp-waterbeheerplan 2010-2015 (2008)

Waterschap Rivierenland heeft een waterbeheerplan opgesteld voor de periode 2010-2015. Dit waterbeheerplan is onder andere de opvolger van het Integraal Waterbeheersplan Zuid- Holland Zuid 2 (IWBP 2). Het plan gaat over het waterbeheer in het hele rivierengebied en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkering, waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterketen.

Het Waterbeheerplan 2010-2015 heeft een integraal en strategisch karakter. Het plan bevat de volgende doelstellingen:

- Het waterschap wil het beheergebied in 2015 klimaatbestendig hebben op basis van de huidige klimaatscenario's. De primaire waterkeringen zijn dan op orde -dat wil zeggen dat ze voldoen aan de dan geldende normen- en het bergend vermogen van watersysteem van het landelijk gebied is zodanig vergroot, dat slechts bij zeer uitzonderlijke regenval, wateroverlast optreedt.
- In 2027 dienen de KRW-doelstellingen (Europese Kaderrichtlijn Water) voor de waterkwaliteit worden gehaald. Hiervoor is het nodig in de periode 2010 tot en met 2015 een groot aantal maatregelen te treffen om vooral de ecologische waterkwaliteit te verbeteren.
- Ook het stedelijk gebied zal klimaatbestendig moeten worden gemaakt. Samen met de gemeenten gaan het waterschap in de planperiode het waterbergend vermogen van stedelijk water te vergroten en de waterkwaliteit te verbeteren.
- Het waterschap geeft met de gemeenten verder vorm aan de samenwerking in de afvalwaterketen.
- Het waterschap wil de watercondities voor de natte natuur, zoals Natura-2000 gebieden en verdroogde gebieden, verbeteren en de waterkwaliteit in wateren met aquatische natuurwaarden beschermen en waar mogelijk verbeteren.

Het waterschap vindt het belangrijk dat het Waterbeheerplan niet alleen betrekking heeft op de ontwikkeling van nieuwe waterpartijen en waterkeringen, maar dat het ook gaat over de wijze waarop het beheer en onderhoud plaatsvindt. Bijvoorbeeld over peilbeheer, natuurvriendelijk onderhoud en energiebewust beheer. Daartoe worden voorstellen gedaan in het waterbeheerplan.

Voor het compressorstation is het onder meer van belang dat er voldoende waterbergend gebied wordt opgenomen ter compensatie van het aan te leggen verhard oppervlak. In paragraaf 4.2 zal hier nader op worden ingegaan.

3.6. Gemeentelijk beleid

Ontwikkelingsvisie Graafstroom (2003)

De ontwikkelingsvisie 'Graafstroom, een Samenleving in een Groene Oase' is in maart 2003 door de gemeente Graafstroom vastgesteld. De volgende uitgangspunten lagen ter grondslag aan deze visie:

- het bevorderen van de leefbaarheid in nauwe samenspraak met de burgers of een vertegenwoordiging daarvan;
- het bevorderen van veiligheid in de breedste zin, alsmede het intensiveren van de handhaving;
- de kwaliteit van de openbare ruimte behouden en waar mogelijk verbeteren in samenhang met een gericht ruimtelijke orderings- en volkshuisvestingsbeleid.

De burger is bij deze processen de klant die transparante processen en een tijdig en afdoend antwoord op zijn vraag en kwaliteit verlangt. Leidend thema is leefbaarheid. Hieronder wordt verstaan 'alle zaken die direct of indirect invloed hebben op de beleving over het wonen en leven van burgers in de kernen en waarbij de kwaliteit van de woonomgeving (in breedste zin) door de gemeente en/of burgers mede zelf beïnvloedbaar zijn'. Uitgaande van dit centrale thema zijn zeven hoofddoelen opgesteld:

1. Wonen: de zorg voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor de inwoners van Graafstroom;
2. Landschap en woonomgeving: het instandhouden van het waardevolle cultuurhistorische karakter van het landschap en de woonomgeving in deze gemeente;
3. Veiligheid: integrale ontwikkeling van een handhaving- en veiligheidsbeleid;
4. Communicatie en participatie: verlagen van de drempel tussen burger en bestuur alsmede bevordering van betrokkenheid en inbreng;
5. Voorzieningen: handhaving en bevordering jeugdbeleid, onderwijs, sporten, welzijnsaccommodaties, cultuur, kunst, sociale voorzieningen, subsidies, ouderenzorg, gehandicaptenzorg, vreemdelingenbeleid, kinderopvang etc.;
6. Financieel kader: het structureel creëren van middelen om op verantwoorde en sobere wijze (op middellange termijn) de toegewezen taken (oud en nieuw) te kunnen uitvoeren, een sluitende meerjarenbegroting is het uitgangspunt;
7. Bedrijfsvoering: het streven naar een efficiënte en effectieve klant- en servicegerichte organisatie die alert en flexibel inspeelt op politieke, bestuurlijke, maatschappelijke, organisatorische en personele vraagstukken en ontwikkelingen.

Voor onderhavig plan zijn met name de aspecten leefbaarheid, veiligheid en landschap van belang.

In paragraaf 5.4 wordt nader ingegaan op de landschappelijke inpassing van het compressorstation. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het bestaande landschap. Daarnaast zal bij de benodigde compensatie (zie paragraaf 4.12) met name aansluiting gezocht bij het cultuurhistorische karakter van het gebied. Verder zal bij de milieuhygiënische beoordeling van het plan aandacht geschonken worden aan de beoordeling van verschillende leefbaarheidsaspecten en het aspect veiligheid in relatie tot omliggende woningen.

Tussenproduct Structuurvisie Graafstroom

In 2005 is een tussenproduct structuurvisie vastgesteld voor de gemeente Graafstroom. Dit tussenproduct vormt de opmaat naar een definitieve structuurvisie. Voor de hele regio wordt voorzien in drie speerpunten op economisch gebied: maakindustrie, landbouw en dienstverlening.

Het compressorstation zal niet leiden tot een extra economische impuls voor het gebied. Anderzijds wordt hier ook geen afbreuk aan gedaan.

4. PLANOLOGISCHE RANDVOORWAARDEN

In dit hoofdstuk worden de planologische randvoorwaarden beschreven waarbinnen het compressorstation en de aanleg van de aardgasleiding worden gerealiseerd. Tevens zal worden onderbouwd op welke wijze de geplande aardgasleiding en compressorstation past binnen de daarvoor geldende wettelijke regelingen. Uitgangspunt hierbij is dat aan alle geldende wet- en regelgeving dient te worden voldaan.

Indien relevant zal onderscheid gemaakt worden tussen de gevolgen en effecten bij de aanlegfase en de gebruiksfase.

In het Milieueffectrapport Wijngaarden-Ossendrecht⁹ en de bijbehorende deelonderzoeken die bij dit bestemmingsplan ter inzage zijn gelegd, zijn de effecten van de nieuwe aardgasleiding en het compressorstation uitvoerig beschreven en onderzocht. Zo mogelijk wordt dan ook volstaan met een verwijzing naar het milieueffectrapport.

⁹ Noord-Zuid Project Milieueffectrapport Leiding Wijngaarden-Ossendrecht, Arcadis, 8 januari 2008

4.1. Bodem en grondwater

In deze paragraaf worden de effecten van de aanleg van het geplande compressorstation en de geplande aardgasleiding op bodem en het grondwater kort besproken. Nadere informatie is te vinden in de onderliggende rapporten¹⁰.

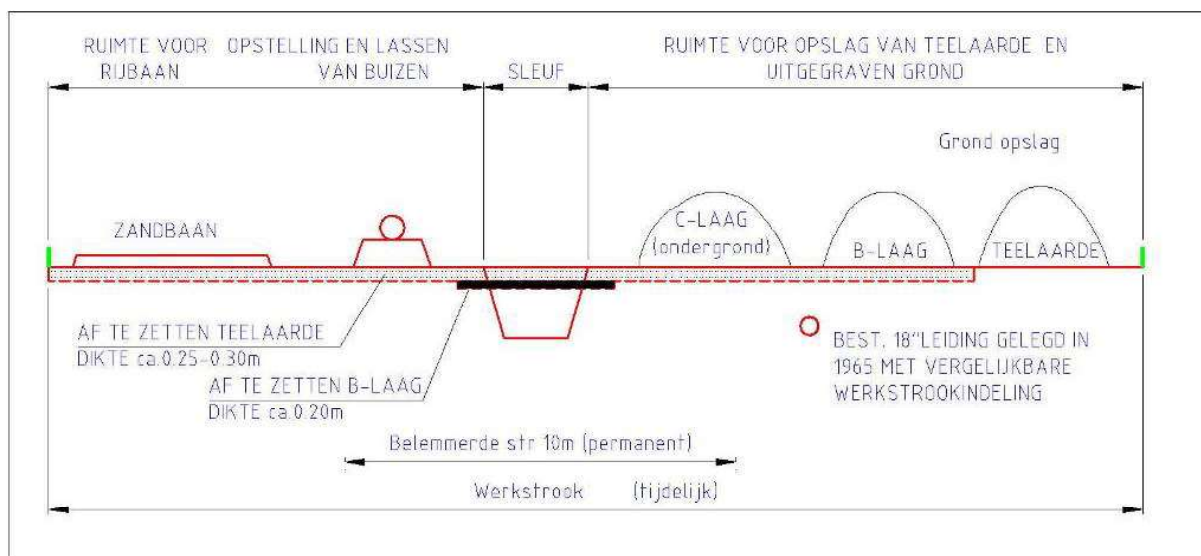
Wijze van aanleg aardgastransportleiding

Aardgastransportleidingen kunnen met verschillende methoden worden aangelegd. In bijlage 4 van het milieueffectrapport is een uitgebreide toelichting opgenomen over de wijzen van aanleg van aardgastransportleidingen. In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de voornaamste aanlegprincipes die van belang zijn voor het bepalen van de effecten die kunnen optreden als gevolg van de aanleg van de aardgastransportleiding. Daarnaast worden lokaal speciale technieken toegepast indien er weinig ruimte beschikbaar is of belangrijke waarden gespaard kunnen worden.

De aanleg van het gehele tracé gebeurt in het project Wijngaarden-Ossendrecht in principe “in den droge”. Dit betekent dat er een sleuf gegraven wordt die droog gehouden wordt door het toepassen van bemaling. In deze (droge) sleuf wordt vervolgens de leiding gelegd.

Voor de aanleg van een 48” leiding is een werkstrook nodig van 40 m breed. Binnen de werkstrook wordt een tijdelijke rijbaan aangelegd. Zodra de rijbaan gereed is, worden de pijpen uitgereden en aaneen gelast. Naast de pijpen wordt een sleuf gegraven (zie onderstaand schematisch plaatje).

¹⁰ *Geohydrologisch rapport, t.b.v. de MER aanleg aardgastransportleiding Wijngaarden Ossendrecht, Oranjewoud, 9 januari 2008*
MER Aanleg Aardgastransportleiding Wijngaarden-Ossendrecht Achtergrondrapport Bodem en Water, Arcadis, 9 januari 2008

Schematische afbeelding werkstrook leidingentracé

De ondergrond ter plaatse van de sleuf wordt ontgraven en per bodemlaag gescheiden in depot gezet. Waar mogelijk zal door het toepassen van horizontale bemaling (sleufdrainage) de wateronttrekking worden geminimaliseerd.

Met draadkranen of sidebooms wordt “de streng” met aaneen gelaste pijpen in de sleuf gelegd. De sleuf wordt daarna eerst gedeeltelijk aangevuld met het zand van de rijbaan. Vervolgens wordt de in depot gezette ondergrond in omgekeerde volgorde van ontgraven teruggeplaatst, waarbij de oorspronkelijke bodemopbouw zoveel mogelijk wordt hersteld.

In de onderstaande tabel zijn een aantal belangrijke gegevens die relevant zijn bij de aanleg van de aardgastransportleiding op een rijtje gezet.

Omschrijving	Gegevens
Afmeting buisdiameter	48 inch
Minimale gronddekking	1,25 m
Diepte sleuf	2,7 m-mv
Breedte sleuf (1*48")	6,5 m
Breedte rijbaan	5 m
Breedte werkstrook (1*48")	40 m
Tijdsduur aanleg (afzetten werkstrook t/m moment van terugzetten teelaarde/afwerken/ inzaaien)	Gemiddeld 4 maanden
Tijdsduur bemaling van veldstrekking	Gemiddeld 8-10 dagen
Tijdsduur bemaling van kruising	Gemiddeld 15-20 dagen

Aantal relevante gegevens ten behoeve van de aanleg van de aardgastransportleiding.

Voor de aanleg van het tracé is tijdelijke bemaling van de leidingsleuf (strekking) en kruisingen (van infrastructuur) nodig. Deze *ingreep* veroorzaakt een tijdelijke grondwaterstanddaling, die afhankelijk is van de plaatselijke bodem- en grondwateromstandigheden.

In de volgende tabel is een overzicht van de bodem en het grondwaterverloop in de huidige situatie opgenomen. In deze tabel is tevens de benodigde verlaging voor aanleg van de kruisingen en de leidingstrekking weergegeven voor zowel het ondiepe (freatisch) grondwater en het diepe grondwater in het watervoerend pakket. Detailinformatie is opgenomen in het achtergrondrapport bodem en water¹¹, behorend bij het milieueffectrapport.

Huidige situatie				Benodigde ingreep			
Locatiekm	Bodemopbouw	Grondwaterverloop		Verlaging freatisch * (ondiep)		Verlaging water voerend pakket (diep)	
		GHG ¹² [m-mv]	GLG ¹³ [m-mv]	Kruising [m]	Strekking [m]	Kruising [m]	Strekking [m]
0-4	2 m klei, op 3 tot 6 m veen op circa 4 m klei	0,25	0,65	3,8	3,3	6,9	5,3

* Deze verlagingen zijn berekend ten opzicht van de GHG.

Bodemopbouw en grondwaterverloop in de huidige situatie en benodigde tijdelijke grondwater-standverlaging bij aanleg gasleiding

Wijze van aanleg compressorstation

Voor de aanleg in den droge van aansluitingen, leidingen en afsluiters op het compressorstation wordt gedurende circa 20 maanden bemaling toegepast.

¹¹ MER Aanleg Aardgastransportleiding Wijngaarden-Ossendrecht Achtergrondrapport Bodem en Water, Arcadis, 9 januari 2008

¹² Gemiddeld Hoogste Grondwaterniveau

¹³ Gemiddeld Laagste Grondwaterniveau

Effecten grondwaterstandverlaging

In onderstaande tabel zijn de effecten van de grondwaterstandverlaging ten gevolge van de aanleg van de aardgastransportleiding in beeld gebracht. Op basis van huidige situatie en de ingreep zijn de effecten berekend. De ingreep bestaat uit 900 meter waarover tijdelijk gewerkt wordt met een droge sleuf en een kruising waarbij (gedeeltelijke) bemaling plaatsvindt. Het effect is (per ingreep) uitgedrukt in de breedte van invloedsgebied aan weerszijden van het hart van het leidingtracé in afstandsklasse. Deze zijn voor beide GHG en GLG geldig. Op de grens van het invloedsgebied¹⁴ daalt de grondwaterstand nog maximaal 5 centimeter (significante verlaging). Op het hart van het leidingtracé daalt de grondwaterstand in de deklaag tijdelijk tussen 3,3 en 4,3 m ten opzichte van de GHG en de stijghoogte in het watervoerende pakket tijdelijk tussen 2,0 en 5,0 m ten opzichte van de hoogst gemeten stijghoogte watervoerend pakket.

Huidige situatie		Ingreep							Effecten	
Km	Bodemopbouw	Grondwaterstandverloop GHG [m-mv]	Grondwaterstandverloop GLG [m-mv]	Droge sleuf [km]	Natte sleuf [km]	kruising met bemaling van putten en tussenliggende zone [aantal]	kruising met bemaling van alleen de putten [aantal]	Kruising zonder bemaling [aantal]	Invloedsgebied freatische bemaling [m]	Invloedsgebied spanningsbemaling [m]
0-1,8	10 m slap veen/klei op circa 1-4 m venige klei 2 m klei, op 3 tot 6 m veen op circa 4 m klei		0,70z	1,2	0				0-50	495-525
							1		0-50	630
								0		

NB. In het geohydrologisch rapport van Oranjewoud¹⁵ is meer specifieke informatie opgenomen. Hier wordt een worst case benadering en veralgemeniseerde gegevens gepresenteerd.

Ingreep en effecten op het watersysteem door aanleg van leidingstrekking

Door de tijdelijke bemaling van de bouwkuip van de kruisingen en het compressorstation (primaire ingreep) daalt de grondwaterstand tijdelijk in een zone langs het leidingtracé (secundaire ingreep). De maximale

¹⁴ Het invloedsgebied van de tijdelijke grondwaterstanddaling is gedefinieerd als het gebied waarin de grondwaterstand- of stijghoogteverlaging groter is dan 0,05 m.

¹⁵ Geohydrologisch rapport Aanleg gastransportleiding Wijngaarden – Westerschelde (DN1200) Deeltraject Wijngaarden - Hollands Diep (provincie Noord Brabant) en Deeltraject Hollands Diep – Westerschelde (provincie Noord Brabant) (11191-171306.BMR-00). Oranjewoud, 9 september 2008.

(tijdelijke) verlaging binnen het invloedsgebied (ca. 50 m) bedraagt 3,0 m ten gevolge van tijdelijke bemaling.

De grondwaterstandverlaging en daarvan afgeleide invloedsgebied wordt niet als een op zichzelf staand effect beschouwd. Wel zijn er afgeleide effecten op o.a. zetting, infrastructuur, bodem- en grondwaterverontreiniginglocaties en natuur.

Bij de effectbepaling is bij wijze van worst-case benadering uitgegaan van het maximale invloedsgebied bij de GHG in zowel deklaag als onderliggend watervoerend pakket.

Zetting

Voor de aardgasleiding is bepaald dat tot 170 mm zetting kan optreden binnen de werkstrook ten opzichte van de huidige situatie. Zetting treedt op wanneer de waterdruk door tijdelijke bemaling lager wordt dan de van nature laagste waterdruk (GLG) en neemt af tot de rand van het invloedsgebied waar de zetting gelijk aan 0 mm is.

Zetting binnen de werkstrook wordt o.a. veroorzaakt door tijdelijke bemaling en het gebruik van machines en gronddepots. Bij opvulling van de leidingsleuf wordt deze zetting gecompenseerd door toevoeging van zand, boomschors en flugsand. Zetting buiten de werkstrook wordt niet gecompenseerd en heeft een permanent karakter. (zetting buiten de werkstrook is minder dan 5 millimeter).

In onderstaande tabel is de maximale grondwaterstandverlaging binnen het invloedsgebied ten opzichte van GLG weergegeven, die het gevolg is van tijdelijke bemaling. De grondwaterstandverlaging neemt vanaf de sleuf naar de omgeving sterk af en daarmee ook de zetting. In onderstaande tabel is de eindzetting grenzend aan de rand van de werkstrook voor zowel de kruisingen als de leidingstrekking weergegeven.

De berekende zetting in onderstaande tabel is een worst-case benadering, omdat de berekening betrekking heeft op een langdurige bemalingsperiode terwijl deze in werkelijkheid beperkt blijft tot enkele dagen of weken. Dit heeft tot gevolg dat bij een dikke deklaag met overwegend klei of veen, de effecten overschat worden.

Huidige situatie		Max verlaging binnen invloedsgebied		Indicatieve maximale eindzetting rand werkstrook	
Locatie [km]	bodemopbouw	Kruising t.o.v. GLG in m	Strekking t.o.v. GLG in m	Kruising [mm]	Strekking [mm]
0-1,8	10 m slap veen/klei op circa 1-4 m venige klei	3,1	2,6	170 mm	< 100 mm

Indicatieve eind zetting

Op basis van de worst-case benadering is ingeschat dat de maximale zetting aan de rand van het compressorstation 200 mm bedraagt. In het geval dat hierdoor schade ontstaat aan percelen van derden zal de aantoonbare schade naar redelijkheid en billijkheid worden vergoed.

Doorsnijding van afsluitende lagen

Voor het leidingentracé is een percentage van 25% bepaald waarmee de afsluitende (dek)laag door vergraving wordt doorsneden, ten opzichte van de huidige situatie (0%).

Door het graven van de (tijdelijke) sleuf voor de leidingtrekking en bouwputten voor de kruisingen, wordt de afsluitende deklaag (klei en veen) niet volledig doorsneden. Door de toepassing van spanningsbemaling wordt opbarsten van de put- en sleufbodem voorkomen waardoor de grondwaterstroming tussen de afsluitende deklaag en het onderliggende watervoerende pakket niet meer beïnvloed wordt dan nu het geval is. Omdat de gasleiding in den droge wordt aangelegd, wordt bij het dichten van de sleuf de oorspronkelijke bodemopbouw en daarmee de afsluitende deklaag volledig hersteld. Er treedt niet of nauwelijks effect op het grondwaterstromingspatroon.

Ten gevolge van de bouwkuipen voor het compressorstation wordt de afsluitende deklaag (klei en veen) wel doorsneden, waardoor de grondwaterstroming beïnvloed zal kunnen worden. De herstelmogelijkheden van de deklaag in de sleuf en in bouwkuipen op de compressorstations en de kruisingen zijn redelijk goed omdat daar in den droge de lagen teruggeplaatst kunnen worden. Het herstel van de hydraulische weerstand is daarmee goed en het effect tijdelijk. De invloed op het geohydrologische systeem zal naar verwachting klein zijn aangezien nog 50 tot 75 % van de deklaag overblijft.

Verandering stabiliteit infrastructuur en bebouwing

Langs het tracé zijn gebouwen en infrastructuur aanwezig die gevoelig kunnen zijn voor daling van de grondwaterstand. Gebouwen kunnen worden beïnvloed door zetting (staal gefundeerd) en door beschadiging van houten palen (paalrot bij droogvallen van houten palen). Tot infrastructuur worden in dit kader dijken, wegen en kunstwerken gerekend.

Deze objecten kunnen worden beïnvloed door zetting en doorsnijding van de afsluitende laag (veranderende kwelweg onder infrastructuur).

Gezien de opbouw van de ondergrond zal het merendeel van de bebouwing in de nabijheid van het tracé op (houten of betonnen) palen zijn gefundeerd. Oudere bebouwing zal deels op houten palen (gevoelig voor daling van de grondwaterstand) zijn gefundeerd. Lokaal kan oude

bebouwing aanwezig zijn die op staal (gevoelig voor zetting) is gefundeerd. Bebouwing van recente datum (vanaf omstreeks 1970) zal grotendeels op betonnen palen zijn gefundeerd.

Bebouwing Westeinde

Om zettingschade ter plaatse van Westeinde te voorkomen is besloten het Westeinde te kruisen met een HDD (horizontaal gestuurde boring¹⁶). Het intredepunt en het uittredepunt van de HDD bevinden zich op circa 200 meter van bebouwing (zie onderstaand figuur). Op deze plaatsen zal maximaal 5 dagen grondwater uit het watervoerend pakket onttrokken worden om het opbarsten van de putbodem te voorkomen. De kans op zettingen en zettingschade wordt hiermee geminimaliseerd. Ter plaatse van de dichtstbijzijnde bebouwing, is de maximale zetting 2 mm. Een dergelijke zetting wordt aanvaardbaar geacht.

Het intredepunt en het uittredepunt van de HDD ter hoogte van het Westeinde

¹⁶ De horizontaal gestuurde boring kan worden toegepast voor het kruisen van tracédelen met bijzondere natuur, archeologische of cultuurhistorische waarden en voor het kruisen van infrastructuur. Het kenmerk van een horizontaal gestuurde boring is dat de boring vanaf het maaiveld plaatsvindt en dat een zodanige gronddekking wordt gekozen dat er geen invloed optreedt naar de bovengrond. Bij deze boortechniek zijn alleen bouwkuipen en bemalingen nodig voor het verbinden van de horizontaal gestuurde boring met de leidingdelen die ofwel in den droge of in den natte zijn gelegd.

Voor het overige worden geen effecten verwacht op infrastructuur en gebouwen ten gevolge van de aanleg van de aardgasleiding en het compressorstation.

Verandering grondwaterstroming

De ingreep in het grondwatersysteem als gevolg van bemaling is tijdelijk. Er worden geen permanente obstructies in het watervoerende pakket gebracht. Eventuele damwanden voor de stabiliteit van bouwputten bij kruisingen worden na de aanleg verwijderd, met uitzondering van damwanden die onder de leiding zitten. Er vindt aanleg in den droge plaats, waarbij de deklaag wordt hersteld. Ook worden er geen slecht doorlatende lagen in het watervoerende pakket onder de deklaag verstoord.

Ingrepen met een permanent effect op de grondwaterstroming zijn:

- Obstructie in het watervoerende pakket (bijvoorbeeld een tunnel of damwand), loodrecht op de grondwaterstroming. Dit kan de grondwaterstroming veranderen;
- Verandering van de hydraulische weerstand van de deklaag;
- Doorsnijding van slecht doorlatende deklagen kan invloed hebben op de grondwaterstroming, omdat er daardoor een verbinding ontstaat tussen het maaiveld en het diepere watervoerende pakket. Dit kan invloed hebben op kwel en infiltratie.

Zoals eerder is toegelicht zal de volledige doorsnijding van deklagen zeer lokaal zijn en door aanvulling van de sleuf slechts tijdelijk effect hebben. De invloed op de weerstand van de deklaag en daardoor op de grondwaterstroming, zal hierdoor gering en tijdelijk zijn.

Op basis van beschikbare gegevens kan ingeschat worden dat ter plaatse van de desbetreffende kruisingen de hydraulische weerstand van de deklaag mogelijk zal afnemen en dat de kwel er zal toenemen. Gezien de dikte van de deklaag en de aanlegdiepte van de leiding, wordt een afname van de weerstand verwacht van maximaal 30 %.

Wat betreft de aanleg van het compressorstation zijn geen effecten te verwachten op de grondwaterstroming.

Beïnvloeding bodemkwaliteit door boorvloeistof

Ten behoeve van de kruisingslocatie Westeinde en watergang Sliedrechtse Binnenvliet dienen er boringen verricht te worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bentoniet boorvloeistof om losgemaakte grond aan de buitenzijde van de boorpijp terug te voeren naar het intredepunt. Het grootste deel van deze boorspoeling wordt afgevoerd.

De Gasunie laat uitkomende overtollige boorspoeling (bentoniet) met gronddeeltjes aan het maaiveld bemonsteren en vervolgens afvoeren naar een erkende verwerker volgens het Besluit Bodemkwaliteit. Een klein deel boorspoeling met gronddeeltjes blijft achter, dit bevindt zich rond de aangebrachte leiding. Dit materiaal levert geen risico's op voor mens en dier en heeft als functie de ruimte tussen de leiding en bodem af te dichten. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de (positieve) zwel en krimpeigenschappen van de bentoniet in de boorspoeling. De werkzaamheden worden uitgevoerd conform het Besluit Bodemkwaliteit.

Ten behoeve van de aanleg van het compressorstation wordt geen boorvloeistof gebruikt.

Aantasting grondwater- en milieubeschermingsgebieden

Er liggen in of in de nabijheid van het plangebied geen grondwater- en/of milieubeschermingsgebieden, zoals beschreven in de provinciale milieuverordening en verordening waterbeheer Zuid-Holland.

Beïnvloeding bodem- en grondwaterverontreinigingslocaties

In de gemeente Graafstroom bevinden zich geen bekende bodem- en/of grondwaterverontreinigingen. Mocht toch een verontreiniging worden aangetroffen bij de werkzaamheden dan zullen deze lokaal ontgraven en afgevoerd worden. Afhankelijk van de mate en aard van de verontreiniging zal dit plaats vinden volgens de geldende regelgeving (Wet Bodembescherming en/of Wet Milieubeheer). Ten overvloede wordt opgemerkt dat de Gasunie geen verontreinigd materiaal in de sleuf verwerkt.

Warmte-invloed tracé op omgevingstemperatuur

De temperatuur van het gas in de transportleiding kan variëren en hangt af van de plaats in het leidingsysteem, de druk en het debiet. Bij een compressorstation komt het gas binnen met een temperatuur van circa 8 graden Celsius. Bij compressie stijgt de temperatuur naar maximaal 50 graden Celsius. Normaliter wordt het gecomprimeerde gas met grote mechanische koeling in temperatuur teruggebracht naar maximaal 35 graden Celsius bij het uittredepunt. De warmte-invloed op de omgeving is dan beperkt. Voor het compressorstation Wijngaarden wil Gasunie kiezen voor een station met zeer beperkte koelvoorziening. De uittredetemperatuur van het gas is dan maximaal 50 graden Celsius.

Om de effecten in de bodem inzichtelijk te maken is een eenvoudige "worst-case" berekening gemaakt. Daarin is voor drie temperatuurniveaus een stationaire en lineaire temperatuurinvloed verondersteld tussen de bovenkant van de leiding (op 1,25 m diepte) en

maaiveld (bij gemiddelde omgevingstemperatuur van 10 graden Celsius). De resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Diepte beneden maaiveld	Temperatuur bovenkant gasleiding		
	T = 50 gr C	T = 40 gr C	T = 30 gr C
10 cm	3,5	2,2	1,5
20 cm	6,4	4,8	3,2
40 cm	13,2	9,8	6,0

Geschatte stijging van de maximale bodemtemperatuur (indicatief) recht boven de leiding in de wortelzone onder invloed van een warme gasleiding met gronddekking van 1,25 m

Uit literatuur blijkt verder dat een temperatuurswijziging op 20 cm diepte maatgevend kan worden verondersteld voor de effecten op (cultuur- en landbouw-) gewassen:

Minder dan 2 graden	Geen significante effecten
Van 2 tot 5 graden	Effect op gevoelige gewassen (bolgewassen en contractteelten) geen directe schade aan overige gewassen
Meer dan 5 graden	Voor sommige gewassen vroegere kieming en/of verhoging van opbrengst, oogstmoment of visueel effect. Schade aan gevoelige gewassen: contractteelten in het bijzonder bloembollen.

Effecten temperatuurstijging bodem op 20 cm diepte op gewassen

Uit TNO-studies kan worden afgeleid dat de temperatuursinvloed binnen circa 5 m ter weerszijden van de leiding zullen zijn uitgedempt. Merkbare effecten zijn vermoedelijk beperkt binnen een zone van 2 à 3 meter. De eventuele effecten op grasland zijn verwaarloosbaar.

Samenvattend

De effecten van de aanleg van het compressorstation en de aardgasleiding leiden tot een tijdelijke verlaging van de grondwaterstand. Hoewel er geen sprake is van een permanente verlaging van de grondwaterstand kan de tijdelijke verlaging wel tot effecten leiden, zoals effecten op zetting, infrastructuur, bodem- en grondwaterverontreinigingslocaties en natuur.

Met name ter plaatse van bebouwing aan het Westeinde kan mogelijk door zetting schade optreden. Door het toepassen van retourbemaling en een gewijzigde kruisingsmethode (HDD) zal het effect op de bebouwing worden geminimaliseerd. In de verdere voorbereidingsfase zal hiervoor nader onderzoek worden verricht en zo nodig extra maatregelen worden getroffen om schade te voorkomen. Voor kruisende of nabijgelegen infrastructuur worden geen effecten ten gevolge van zetting verwacht. Eventuele effecten op bodem- en grondwaterverontreinigingslocaties worden evenmin verwacht.

In de gemeente Graafstroom bevinden zich geen bekende bodem- en/of grondwaterverontreinigingen. Mocht toch een verontreiniging worden aangetroffen bij de werkzaamheden dan zullen deze lokaal ontgraven en afgevoerd worden. Afhankelijk van de mate en aard van de

verontreiniging zal dit plaats vinden volgens de geldende wet- en regelgeving.

Omdat het gecomprimeerde gas niet verder gekoeld wordt in het compressorstation, kunnen binnen een straal van 5 meter tot de leiding warmte-invloeden op de bodem optreden. De eventuele effecten op grasland zijn verwaarloosbaar.

Hoewel er effecten te verwachten zijn op de grondwaterstand, worden de eventuele effecten hiervan in het kader van dit bestemmingsplan aanvaardbaar geacht. Schade wordt zoveel mogelijk voorkomen en eventueel in een daarvoor geëigende procedure verder afgehandeld. Daar waar sprake is van bouw in bodemverontreinigende locaties, zal dit worden ontgraven en afgevoerd en wordt daarmee aanvaardbaar geacht.

4.2. Water

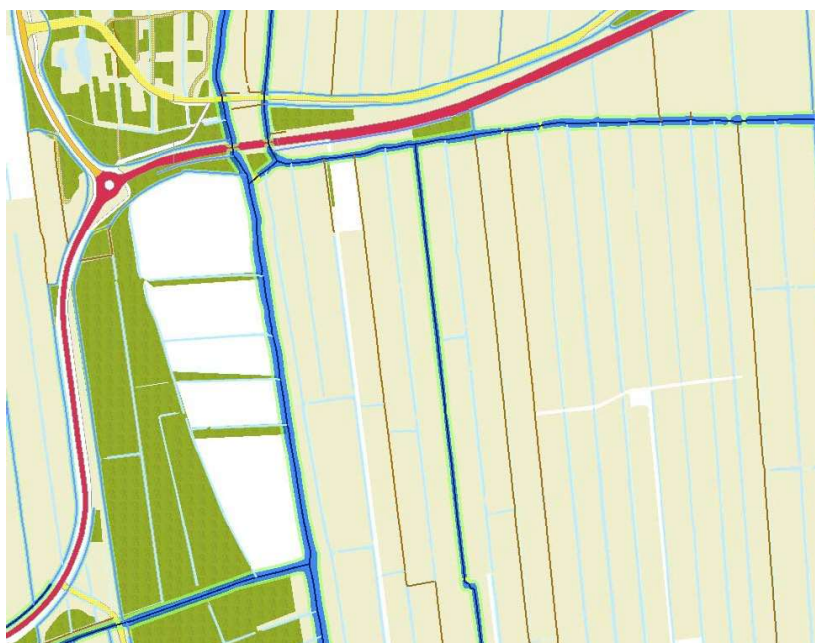
Water en ruimtelijke ordening zijn in toenemende mate met elkaar verweven. In het verleden werd water vooral geplooid naar de wensen van inrichters en gebruikers. Momenteel hebben de hoogwatersituaties van de afgelopen jaren, maar ook verdrogingsverschijnselen, aangetoond dat er op deze weg niet verder kan worden gegaan. De klimaatveranderingen vragen om ruimtelijke aanpassingen, waarbij rekening wordt gehouden met zeespiegelstijging, hogere afvoeren van rivieren en hevige regenbuien en perioden van droogte.

De relatie tussen water en ruimte is tweeledig: waterkwaliteit en kwantiteit beïnvloeden ruimtelijke ontwikkelingen en deze beïnvloeden het waterbeheer. Het 'ordenend karakter' van water moet daarom zo vroeg mogelijk worden meegenomen in de planvorming. Zo moet in streekplannen en bestemmingsplannen de gevolgen voor water worden afgewogen (watertoets). In de zogenaamde natte of waterparagraaf moet verantwoord worden op welke wijze in het plan rekening is gehouden met waterkwantiteit, waterkwaliteit, oppervlaktewater, grondwater en afvalwater en mogelijk ook de landschappelijke aspecten van water.

In deze paragraaf zal op de wateraspecten van het plan nader worden ingegaan voor zover dit niet ter sprake is geweest in de voorgaande paragraaf.

Huidige waterstaatkundige situatie

In onderstaande figuur is de huidige waterstaatkundige situatie weergegeven met daarbij de verschillende typen watergangen. De Sliedrechtse Binnenvliet ten westen van het plangebied betreft een zogenaamde KRW-waterlichaam (Europese Kaderrichtlijn Water).

Huidige waterstaatkundige situatie. Donkerblauw: A-watgangen; Middenblauw en bruin: B-watgangen; Lichtblauw: C-watgangen.

Toekomstige waterstaatkundige situatie

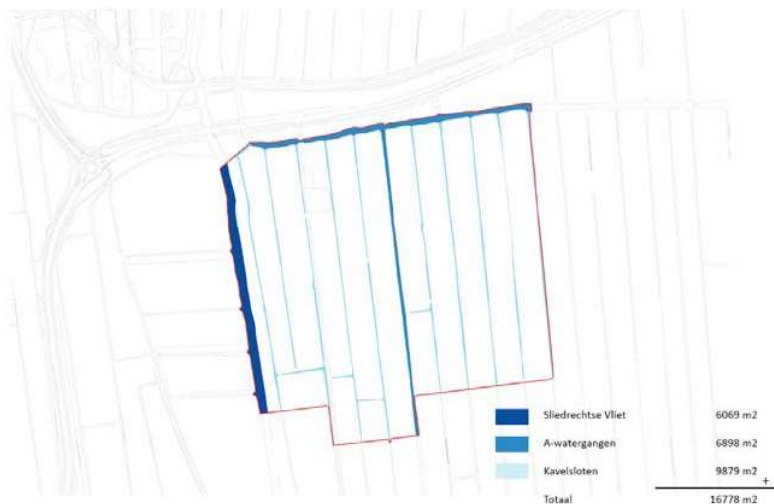
In de onderstaande figuur is de toekomstige waterstaatkundige situatie weergegeven, waarbij de A-watgang naar de oostzijde langs het compressorstation wordt verlegd en verbreed. Het eigendom van deze A-watgang zal om niet naar het waterschap gaan, conform de afspraken die hierover tussen het waterschap en de Gasunie zijn gemaakt.

In de onderstaande figuren is het verschil in wateroppervlak tussen de huidige situatie en de nieuwe situatie weergegeven:

- 31.732 m² nieuw
- 16.778 m² bestaand
- 14.954 m² verschil

Ter compensatie van het verharde oppervlak en ter compensatie van de te dempen watergangen, dient waterberging te worden aangelegd. Het waterschap eist watercompensatie van 436 m³ per ha toegenomen verhard oppervlak. Uitgaande van een toename van het verhard oppervlak van 2,9 ha (oppervlak verharding compressorstation) bedraagt de benodigde compensatie daarmee 1.264 m³. Op basis van het zomerpeilniveau (20 cm) is extra een wateroppervlak van 6320 m² nodig. In het plan wordt hieraan voldaan.

Huidig wateroppervlak plangebied Gascompressorstation Wijngaarden

Wateroppervlak van het landschappelijke ontwerp Gascompressorstation Wijngaarden

Huidig en toekomstig wateroppervlak compressorstation en omgeving.

Hierbij aansluitend dient conform de provinciale nota “Regels voor Ruimte” voor nieuw te ontwikkelen gebieden voldoende ruimte te worden gereserveerd voor open water. Als provinciale richtlijn geldt een percentage van 10% van het bruto oppervlak. In het gebied voor de landschappelijke inpassing met omliggende watergangen is 3,2 ha ruimte gereserveerd voor open water. In de huidige situatie bedraagt de hoeveelheid open water 1,7 ha. Daarmee voorziet het plan in een uitbreiding van de hoeveelheid open water van bijna 1,5 ha. Dit is 19% van het bruto oppervlak van het compressorstation (8 ha). Daarmee wordt voldaan aan de richtlijn.

Bij functiewijziging naar een kapitaalintensievere functie van een polder moet worden voldaan aan de beschermingseisen ten aanzien van waterveiligheid m.b.t. aanleghoogte, vloerpeil en bouwwijze. Daarbij dient te worden ingegaan op de gevolgen van een eventuele overstroming voor het compressorstation en de risico's die dit met zich meebrengt.

In geval van overstroming zal het station buiten bedrijf worden gesteld. Dit heeft gevolgen voor de transportcapaciteit van aardgas door Nederland. Verder zijn er geen extra risico's voor de omgeving. De gasunie zal in haar calamiteitenplan expliciet aandacht besteden aan dit aspect. Door de gasunie wordt het maaiveld 20 centimeter 'opgetild'. Daarnaast zullen, waar verhardingen worden aangebracht, de gebouwen 20 centimeter boven het vloerpeil worden gebouwd.

Ten behoeve van dit plan is om advies gevraagd aan het Waterschap Rivierenland. In haar advies (januari 2009, kenmerk HSC/SO/200844874/72440 IWB13870) zijn een aantal opmerkingen gemaakt en adviezen gegeven. Daarbij is aangegeven dat de opmerkingen tevens aan te merken zijn als wateradvies in het kader van de watertoetsprocedure. Tevens is aangegeven dat positief wordt geadviseerd over het onderhavige plan, mits de gemaakte opmerkingen worden verwerkt in het bestemmingsplan.

De opmerkingen en adviezen van het waterschap zijn in het plan overgenomen. Daarmee wordt geacht voldaan te zijn aan de vereisten uit de watertoets. Een nadere bespreking van dit advies is terug te vinden in paragraaf 8.2.

Samenvattend

De gevolgen van de aanleg van het compressorstation dienen beoordeeld te worden op hun waterhuishoudkundige aspecten. Uit de beoordeling van het plan blijkt dat er voldoende waterberging ter compensatie van het verharde oppervlak wordt gerealiseerd. Tevens wordt er conform de provinciale richtlijn voldoende gereserveerd voor extra open water. De benodigde watercompensatie binnen de bestemming 'Groen' (landschappelijke inpassing) is verankerd in de planregels.

In geval van overstroming zal het station buiten bedrijf worden gesteld. Buitenwerkstelling en eventuele overstroming leidt niet tot extra risico's voor de omgeving. De gasunie zal in haar calamiteitenplan expliciet aandacht besteden aan deze risico's.

De opmerkingen en adviezen van het waterschap zijn in het plan overgenomen. Daarmee wordt geacht voldaan te zijn aan de vereisten uit de watertoets.

4.3. Natuur

In het plangebied zelf zijn geen Natura-2000 gebieden gelegen. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn de Donkse Laagten en de Biesbosch, die allebei op circa 3,5 kilometer afstand liggen.

In het plangebied is er sprake van locaties waar beschermde soorten en soorten van de Rode Lijst voorkomen.

Gastransportleiding

Flora

Aanleg van de gastransportleiding kan groeiplaatsen van de zwanenbloem, het grasklokje en de brede wespenorchis (FFW1) aantasten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Zwaardere beschermde soorten komen niet voor op het leidingtracé. Aantasting van groeiplaatsen van beschermde plantensoorten als gevolg van de leidingaanleg wordt niet verwacht¹⁷.

Fauna

Als gevolg van de aanleg van de leiding door het veenweidegebied wordt het leefgebied van de Heikikker verstoord, maar deze verstoring is tijdelijk. Tijdens de werkzaamheden blijft voldoende geschikt leefgebied voor de heikikker over. Na afronding van de werkzaamheden wordt het landschap in oorspronkelijke staat hersteld. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de heikikker tot een minimum te beperken zullen maatregelen worden getroffen zoals voorgesteld in het door Natuurbalans Limes Divergens BV opgestelde rapport¹⁸:

- Een belangrijk onderdeel vormt het tijdstip waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd. Het beste moment voor uitvoering van werkzaamheden aan kleine sloten vormt de periode tussen het voortplantingsseizoen en de overwintering van amfibieën, dus de periode augustus - oktober.
- Bij doorsnijding van kleine sloten die voortplantingsbiotoop vormen van heikikker wordt de breedte van de werkstrook zo smal mogelijk gehouden.
- De duur van de werkzaamheden binnen het leefgebied van heikikker wordt zo beperkt mogelijk gehouden.
- Indien ten behoeve van de leidingaanleg bemaling wordt uitgevoerd, dient ervoor gezorgd te worden dat in de buurt aanwezige wateren

¹⁷ MER aanleg aardgastransportleiding Wijngaarden-Ossendrecht Achtergrondrapport Natuur, Arcadis 18 december 2007.

¹⁸ Aanleg aardgastransportleiding A667 Wijngaarden - Hollands Diep, Natuuronderzoek & projectomschrijving ten behoeve van toetsing flora- en faunawet, Natuurbalans – Limens Divergens BV, september 2008.

niet droogvallen gedurende het voortplantingsseizoen van aanwezige amfibieën (periode maart - augustus).

Bij de aanleg kunnen broedende en foeragerende vogels in de omgeving van het tracé tijdelijk verstoord worden. Gasunie streeft ernaar de aanleg zoveel mogelijk buiten de gevoelige perioden te laten plaatsvinden, zoals de broed- en overwinteringsperiode van vogels, dan wel door het nemen van maatregelen te voorkomen dat vogels tot broeden komen, zoals het ongeschikt maken van het terrein voor broeden voorafgaand aan het broedseizoen en dit gedurende het broedseizoen zo te houden. In het rapport van Natuurbalans (Aanleg aardgastransportleiding A667 Wijngaarden - Hollands Diep) zijn deze maatregelen nader gespecificeerd. De gasunie zal de voorgestelde maatregelen op dit punt overnemen.

Er is geen sprake van permanent verlies van leefgebied van beschermde soorten.

Compressorstation

Om een duidelijker beeld van de optredende effecten als gevolg van de aanleg van het compressorstation op aanwezige beschermde natuurwaarden te krijgen, is door Natuurbalans – Limes Divergens BV nader onderzoek uitgevoerd¹⁹, waarbij getoetst is aan de eisen die Flora- en faunawet (Ffw) en Natuurbeschermingswet 1998 stellen. Het onderzoek is bij het bestemmingsplan ter inzage gelegd.

Het rapport komt tot de volgende conclusies:

- Op de ingreeplocatie komen de volgende beschermde soorten uit tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet (streng beschermde soorten) voor: heikikker, kleine modderkruiper en broedvogels;
- Om overtredingen van de Ffw ten aanzien van heikikker te voorkomen dienen mitigerende (wegvangen van aanwezige dieren) en compenserende maatregelen (compensatie voortplantingsbiotoop en beheersmaatregelen) te worden getroffen. Voor de gewenste invulling van de compensatie zijn in § 4.5 van het rapport de randvoorwaarden aangegeven;
- Om overtredingen van de Ffw ten aanzien van de kleine modderkruiper te voorkomen, dienen aanwezige vissen op de ingreeplocatie voorafgaand aan het dempen van open water te worden weggevangen;
- Om overtredingen van de Ffw ten aanzien van broedvogels te voorkomen dienen versturende werkzaamheden te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, dus voor maart of na juli. Als

¹⁹ *Aanleg Compressorstation Wijngaarden, Natuuronderzoek & projectomschrijving ten behoeve van toetsing Flora en faunawet & Natuurbeschermingswet 1998*, Natuurbalans – Limes Divergens BV, september 2008.

alternatief kan de ingreeplocatie vóór aanvang van het broedseizoen voor broedvogels ongeschikt gemaakt worden;

- Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep liggen geen beschermde gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn de Donkse Laagten en de Biesbosch, die allebei op circa 3,5 kilometer afstand liggen. Op basis van de gegevens uit het geluidsrapport²⁰ treden er als gevolg van geluidsverstoring geen negatieve effecten op in Natura 2000-gebieden in de omgeving;
- Uit het oriënterend onderzoek blijkt dat het compressorstation niet leidt tot negatieve effecten op beschermde natuurmonumenten of Natura 2000-gebieden. Dergelijke beschermde gebieden liggen wel in de nabijheid of binnen de invloedssfeer van de ingreeplocatie, maar er is geen kans op een significant effect. Er hoeft niet verder te worden getoetst en een vergunning op basis van de Nbw 1998 is niet noodzakelijk.

Ten behoeve van realisatie van het compressorstation dient voor genoemde beschermde soorten ontheffing te worden aangevraagd ingevolge de Flora- en Faunawet. Bij deze ontheffingsaanvraag zullen de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen worden opgenomen, waarmee het aannemelijk is dat een Ffw ontheffing verkregen kan worden.

Ontsluitingsweg

Ten behoeve van de realisering van de ontsluitingsweg is flora en fauna onderzoek uitgevoerd²¹. Conclusie is dat door de voorgenomen aanleg een klein deel van geschikt overwinteringsgebied van de heikikker (het kleine bosje) verdwijnt. Het bosje kan gekapt worden als de heikikker niet meer aanwezig is, te weten half juli - half oktober. Er blijft voldoende geschikt overwinteringsbiotoop over in het plangebied, waardoor een ontheffing op grond van de Ffw verkregen kan worden.

In het gebied van de ontsluitingsweg is geen beschermde flora aanwezig.

Ecologische hoofdstructuur

De nieuw aan te leggen ontsluitingsweg zal deels de ecologische hoofdstructuur doorsnijden.

Uit de spelregels EHS blijkt dat bij doorkruising van de EHS, de nadelige gevolgen voor de natuur gemitigeerd worden. Als dat onvoldoende mogelijk is dient er gecompenseerd worden. Voorwaarde is dat er geen "nettoverlies aan waarden (areaal, kwaliteit of samenhang) zijn".

²⁰ *Prognose van de geluidemissie van compressorstation Wijngaarden*, Ramakers raadgevend ingenieursbureau BV, 31 juli 2008.

²¹ *Quick scan natuur toegangsweg cs Wijngaarden*, Natuurbalans – Limens Divergens BV, 6 november 2008.

De volgende uitgangspunten gelden voor compensatie:

- Compensatie dient in principe duurzaam en aansluitend of nabij het gebied waar de EHS doorkruist wordt, te worden gerealiseerd;
- Als compensatie in/direct bij het gebied niet mogelijk is, dan compensatie door "kwalitatief gelijkwaardige waarden" of compensatie verder weg;
- Mocht bovenstaande onmogelijk zijn, dan mag er financieel gecompenseerd worden.

De Gasunie zal er zorg dragen dat verloren gegaan gebied in de EHS gecompenseerd zal worden, conform het provinciale compensatiebeginsel. Deze compensatie zal gerealiseerd worden binnen het landschapsplan (landschappelijke inpassing). In een samenwerkingsovereenkomst die op 23 februari 2009 tussen de provincie Zuid-Holland, de gemeente Graafstroom en de Gasunie is afgesloten, zijn de afspraken hieromtrent vastgelegd.

Naar aanleiding van het toetsingsadvies van de commissie voor de m.e.r. wordt opgemerkt dat de aanleg van de aardgasleiding in de gemeente Graafstroom geen beperkingen met zich meebrengt voor toekomstige natuurontwikkeling.

Samenvatting en beoordeling

Binnen het plangebied bevinden zich geen Natura2000 gebieden. De dichtst bijgelegen gebieden liggen op 3,5 kilometer afstand. Uit het onderzoek blijkt dat het compressorstation niet leidt tot negatieve effecten op beschermde natuurmonumenten of Natura 2000-gebieden. Er hoeft niet verder te worden getoetst en een vergunning op basis van de Nbw 1998 is niet noodzakelijk.

Vaststaat dat de *voorgenomen leidingaanleg* niet leidt tot negatieve effecten op beschermde natuurmonumenten of Natura2000 gebieden.

De ontsluitingsweg zal een deel van de EHS doorsnijden. Nadelige gevolgen en verloren waarden dienen gecompenseerd te worden. De Gasunie zal hier, zoals bevestigd in de afgesloten samenwerkingsovereenkomst, zorg voor dragen.

Binnen het plangebied bevinden zich enkele beschermde soorten. Voor de voorgenomen activiteit is daarom een ontheffing gevraagd op grond van de Flora- en faunawet. Bij deze ontheffingsaanvraag zijn de voorgestelde mitigerende en compenserende opgenomen. Aannemelijk is gemaakt dat Ffw ontheffing verkregen kan worden.

Voor het overige worden geen significante gevolgen verwacht met betrekking tot flora en fauna. De voorgenomen activiteit is daarmee aanvaardbaar.

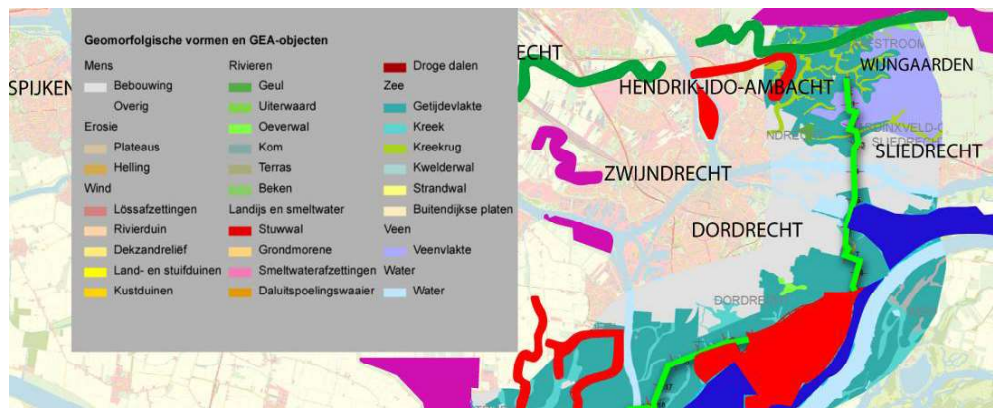
4.4. Geomorfologie en cultuurhistorie

Geomorfologie

De *aanleg van de gasleiding* kan de bodemopbouw en de verschijningsvorm (reliëf) van geomorfologisch waardevolle objecten negatief beïnvloeden als gevolg van het aanleggen van de werkstrook, het graven van de sleuf en het uitvoeren van boringen. De beïnvloeding door de gasleiding (lijnvormige ingreep) heeft betrekking op een (klein) deel van de geomorfologisch waardevolle gebieden en objecten (vlakvormig).

Na de aanleg van de gasleiding zal de oorspronkelijke *laagopbouw* en reliëf van de werkstrook en sleuf worden hersteld. Ter plaatse van een boring wordt het waarneembare reliëf niet en de bodemopbouw minder verstoord.

Binnen het leidingentracé bevinden zich geen geomorfologische waardevolle vormen die uit dien hoofde nader bescherming nodig verdienen.

Geomorfologische vormen en GEA²²-objecten

Het compressorstation bevindt zich ter hoogte van een donk die als aardkundig waardevol wordt beschouwd. Donken komen veelvuldig voor in de laaggelegen riviergebieden. Een donk is een tijdens de laatste IJstijd (Weichselien) door de wind opgeblazen rivierduin, bestaande uit dekzand. Wat de donk echter onderscheidt van gewone rivierduinen is dat de donk dermate hoog is dat deze nog uitsteekt boven de latere rivierklei- en veensedimenten uit het Holocene. Anders gezegd: de donk is een Pleistocene zandopduiking temidden van een Holocene gebied.

²² GEA: Geologisch en aardwetenschappelijk waardevolle objecten

Door de hoogte ervan was de donk vanaf circa 6000 jaar geleden een goede vestigingsplaats in het drassige rivierengebied, waardoor de bodem archeologisch materiaal kan bevatten. Verschillende Nederlandse dorpen en steden zijn oorspronkelijk gebouwd op donken. Tot omstreeks de jaren zestig van de twintigste eeuw zijn enkele onbebouwde donken verloren gegaan ten behoeve van de zandwinning en bedijking. Door hun afwijkende ondergrond van zand komen op de donken planten voor die in de omgeving verder niet zijn te vinden.

Het streekplan Zuid-Holland-Oost stelt dat kleinschalige, vooral aardkundige elementen zoals donken, stroomruggen, kreekssystemen en archeologische vindplaatsen door gemeenten dienen te worden geïnventariseerd en te worden beschermd. Het geplande compressorstation zal voor een deel een donk doorsnijden. Omdat hier sprake is van een project van nationaal belang wordt deze doorsnijding aanvaardbaar geacht.

Tevens is door de MER commissie aangegeven welke maatregelen genomen zullen worden om eventuele (verdere) aantasting van GEA-objecten²³ en waardevolle geomorfologische vormen te voorkomen dan wel zoveel als mogelijk te beperken. Met betrekking tot de donk is nog geadviseerd te laten onderzoeken op welke wijze schade aan de donk zoveel mogelijk voorkomen of beperkt kan worden. In het kader van de verdere uitwerking van de bouwwerkzaamheden zal hier aandacht aan besteed worden.

Cultuurhistorie

Het geplande tracé van de aardgastransportleiding doorsnijdt het Belvédèregebied de Alblasserwaard (Nota Belvédère). In Belvédèregebieden zijn cultuurhistorische waarden in onderlinge samenhang en/of waarden van bijzondere betekenis, aanwezig.

Waardevolle elementen en patronen (fysieke drager) van de Alblasserwaard die relevant zijn met betrekking tot de effectbepaling van het tracé zijn:

- Het kreekruggensysteem in het westen van de Alblasserwaard met bewoningsresten uit de Romeinse tijd;
- De huisterpen die de dorpsstructuur uit de middeleeuwse ontginningsfase reflecteren;
- De langgerekte dubbele bebouwingslinten met een oude veenstroom of wetting in het centrum en waardevolle boerderijen;
- De openheid van het landschap ten opzichte van de dichte lintbebouwing.

²³ GEA: Geologisch en aardwetenschappelijk waardevolle objecten

Uitgangspunt is dat cultuurhistorisch waardevolle lijnen en structuren, bijvoorbeeld watergangen, na de ingreep weer in oorspronkelijke staat worden hersteld. De kruising met historische dijken, kanalen, wegen en/of bebouwingslinten (Westeinde) wordt aangelegd door middel van een boring. Bij het toepassen van een boring blijven cultuurhistorische elementen, patronen en/of structuren gehandhaafd. Hierdoor treden bij het toepassen van boringen geen negatieve effecten op aan het aspect cultuurhistorie.

Het compressorstation ligt in een karakteristiek open gebied dat duidelijk begrensd wordt door onder andere een oude wetering met opgaande beplanting en de lintbebouwing van Wijngaarden langs de Achterwetering. Deze cultuurhistorische eenheid heeft een hoge waarde (historisch landschappelijk vlak, Cultuurhistorische Hoofdstructuur Structuur Zuid Holland). In de landschappelijke inpassing van het compressorstation (zie paragraaf 5.4) zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij en rekening worden gehouden met deze cultuurhistorische elementen.

Samenvatting en beoordeling

Binnen het leidingentracé bevinden zich geen geomorfologische waardevolle vormen waarvoor bescherming nodig is.

Het compressorstation bevindt zich ter hoogte van een donk die als aardkundig waardevol wordt beschouwd. Omdat hier sprake is van een project van nationaal belang wordt deze doorsnijding aanvaardbaar geacht.

In het kader van de verdere uitwerking van de bouwwerkzaamheden zal hier aandacht aan besteed worden in welke mate schade aan de donk voorkomen kan worden dan wel beperkt zal blijven.

Het gebied dat is aangewezen voor het compressorstation heeft een hoge cultuurhistorische waarde. Door middel van een goede landschappelijke inpassing wordt deze cultuurhistorische waarde zoveel mogelijk behouden.

4.5. Archeologie

Aardgasleiding

Door Raap Archeologisch Adviesbureau²⁴ is archeologisch vooronderzoek onderzoek verricht. In onderstaande tabel zijn de archeologische locaties weergegeven waar op of nabij het voorgestelde tracé archeologische vondsten zijn gedaan, dan wel verwacht kunnen worden voor zover relevant voor het tracé door de gemeente Graafstroom.

KR	Code	Type vindplaats	Datering	Eerste fase archeologisch onderzoek
KR-001	CMA-code 38D-046	nederzetting	Romeinse tijd en Late Middeleeuwen	geen vervolgonderzoek nodig
KR-001/004	Dyk1	dijk	onbekend	geen onderzoek nodig
KR-002	ARCHIS-waarnemingsnummer 35509	huisterp	Late Middeleeuwen	karterend booronderzoek
KR-002	Hpl1	huisplaats	Nieuwe tijd of ouder	geen onderzoek nodig
KR-002	ARCHIS-waarnemingsnummer 28675 ²⁵	huisterp	Late Middeleeuwen	geen vervolgonderzoek nodig

Archeologische locaties waar op of nabij het voorgestelde leidingentracé archeologische vondsten zijn gedaan, dan wel verwacht kunnen worden voor zover relevant voor het tracé door de gemeente Graafstroom.

In het archeologisch onderzoeksrapport wordt geconcludeerd dat deze (potentiële) vindplaatsen niet bedreigd worden door de aanleg van het leidingentracé met uitzondering van 'ARCHIS-waarnemingsnummer 35509'. Uit nader onderzoek²⁶ (inventariserend booronderzoek) is gebleken dat bij ARCHIS-waarnemingsnummer 35509 geen terplichaam aanwezig is en er dus geen archeologisch resten in het geding zijn.

Compressorstation

Met betrekking tot de vraag of bij de aanleg van het compressorstation archeologische effecten zijn te verwachten is in 2007 en 2008 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten.

²⁴ Aardgastransportleidingtracé Wijngaarden-Zelzate (A-667), Archeologisch vooronderzoek: een bureaustudie ten behoeve van de MER-procedure, RAAP Archeologisch Adviesbureau, april 2007.

²⁵ De locatie is onderzoekswaardig, maar hoeft niet te worden onderzocht omdat niet verstoord wordt.

²⁶ Rapportage Onderzoeken Archeologie t.b.v. de M.E.R. Aanleg Aardgastransportleiding Wijngaarden-Ossendrecht Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (karterende en waarderende fase), RAAP archeologisch adviesbureau, december 2007.

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek²⁷ gevolgd door een karterend en waarderend booronderzoek²⁸. Het bureauonderzoek betrof een inventarisatie van de beschikbare geo(morfo)logische en archeologische informatie van het gebied met tot doel een gespecificeerde archeologische verwachting voor het gebied op te stellen. Op basis van deze verwachting is vervolgens door Raap Archeologisch Adviesbureau BV een karterend booronderzoek uitgevoerd. Gevolgd door een waarderend booronderzoek om vindplaatsen op de donk in kaart te brengen.

Uit het karterend booronderzoek ten behoeve van de toegangsweg naar het compressorstation en de aanleg van de groenstrook²⁵ is gebleken dat er 2 vindplaatsen (5 en 6) zijn op of langs stroomgordelsafzettingen, welke wellicht deel uitmaken van het Schoonrewoerdse systeem. Vindplaats 5 is gelokaliseerd ten oosten en ten zuiden van het beschermde archeologische monument 778 en maakt hoogst waarschijnlijk deel uit van de vindplaats op het monument. De vindplaats zal niet worden aangetast door de bouw van het compressorstation.

Circa 100 meter ten westen van deze vindplaats zijn eveneens archeologische indicatoren aangetroffen (vindplaats 6) op een vergelijkbare diepte als vindplaats 5 (30-50 cm –Mv) en maakt daarom wellicht ook deel uit van de vindplaats op het monument. Gezien de geringe diepte van de archeologische resten en het feit dat hier de toegangsweg tot het compressorstation is gepland, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

De toegangsweg naar het compressorstation zal beginnen bij de rotonde van de N214, welke gelegen is op het AMK-terrein 6457 (niet beschermd). De boringen die zijn gezet binnen het AMK-terrein hebben geen archeologische indicatoren opgeleverd.

Het karterend booronderzoek t.b.v. het compressorstation heeft aangetoond dat er een donk in de ondergrond bevindt. Er zijn enkele archeologisch indicatoren op de donk aangetroffen, maar vindplaatsen konden niet worden onderscheiden. De strategie van het karterend booronderzoek was daarvoor niet geschikt. Besloten is de donk te onderzoeken door middel van een waarderend booronderzoek met behulp van een aqualock (mechanische boor), waarbij het boorgrid aanzienlijk is verdicht.

²⁷ *Archeologisch bureauonderzoek alternatieve locaties compressorstation Wijngaarden*, Arcadis, 20 december 2007.

²⁸ *De Wingerdse Donk Compressorstation Wijngaarden, Gemeente Graafstroom, Inventariserend veldonderzoek (karterende en waarderende fase)*, Raap Archeologisch Adviesbureau, mei 2009.

Uit het waarderend booronderzoek is gebleken dat, in overeenstemming met het bureauonderzoek en de daarop gebaseerde gespecificeerde archeologische verwachting, op de Wingerdse Donk vier mogelijke prehistorische vindplaatsen bevinden.

De vindplaatsen op de Wingerdse Donk

Deze vier vindplaatsen betreffen concentraties aan indicatoren (met name houtskool, verbrand bot en verbrande hazelnoot) in de top van het donkzand of in het veen direct erboven. Bij vindplaats 1 zijn langs de flank van de donk in het veen archeologische lagen aangetroffen, hetgeen de meest concrete aanwijzing betreft voor antropogene activiteit ter plaatse.

Bij vindplaats 2 zijn geen afvallagen aangetroffen. Hiermee staat ter discussie of de indicatoren van deze vindplaats in situ liggen en dus of de vindplaats behoudenswaardig is. Een andere mogelijkheid is dat de laag is geërodeerd, een situatie vergelijkbaar met vindplaats 3. Een belangrijk verschil met vindplaats 3 is echter dat de top van de donk ter plaatse van vindplaats 2 intact lijkt, terwijl bij vindplaats 3 sprake is van een zeer scherpe, erosieve overgang van de klei uit de geul naar het grijze zand van de C-horizont van het rivierduin.

Vindplaats 4 wordt gekenmerkt door houtskool, een fragment verbrande hazelnootdop en een fragment bewerkt vuursteen. Afvallagen zijn hier niet aangetroffen.

Met betrekking tot de aanleg van het compressorstation wordt door Raap Archeologisch Adviesbureau de volgende conclusies getrokken:

- Vindplaats 1 is behoudenswaardig en zal in de bouw van het compressorstation geheel worden ontzien;
- Vindplaats 2 is “mogelijk behoudenswaardig” en wordt bedreigd door de voorgenomen aanleg van het compressorstation en de daarmee gepaard gaande bodemingrepen. Voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden zal er archeologisch vervolgonderzoek plaatsvinden conform afspraken met de provinciaal archeoloog.
- Vindplaats 3 is niet behoudenswaardig. Bouwwerkzaamheden zijn gepland buiten de vindplaats, vervolgonderzoek is hierdoor niet noodzakelijk;
- Vindplaats 4 is “mogelijk behoudenswaardig”, maar loopt geen gevaar bij uitvoering van het plan.

Bij de nadere uitwerking van de bouwwerkzaamheden zal een programma van eisen worden opgesteld met betrekking tot het archeologisch vervolgonderzoek van vindplaats 2.

Samenvatting en beoordeling

In de nabijheid van het aan te leggen leidingentracé is een aantal potentiële archeologische vindplaatsen aangeduid. Uit onderzoek blijkt

dat deze (potentiële) vindplaatsen niet bedreigd worden door de aanleg van het leidingentracé.

Tijdens de aanleg van de toegangsweg naar het compressorstation zal er archeologisch onderzoek plaatsvinden, waardoor de behoudenswaardigheid van vindplaats 6 zal worden vastgesteld. Vindplaats 5, welke grenst aan monument 778, zal worden ontzien tijdens de bouw van het compressorstation en de groenstrook.

Bij nader onderzoek bij de locatie voor het compressorstation zijn op de Wingerdse Donk vier mogelijke prehistorische vindplaatsen aangetroffen. Het blijkt dat vindplaats 1 behoudenswaardig is. Vindplaatsen 2, 3 en 4 zijn mogelijk behoudens waardig.

Vindplaatsen 1, 3 en 4 zullen niet worden verstoord door de bouwwerkzaamheden, vervolgonderzoek is daardoor niet nodig. Vindplaats 2 zal voorafgaand aan de bouw archeologisch worden onderzocht.

4.6. Externe Veiligheid

Buisleiding

Voor beoordeling van externe veiligheid in relatie tot de buisleiding is de circulaire Zonering Hoge druk aardgasleidingen van toepassing (1984). In 2009 wordt er een AMvB Buisleidingen verwacht. In dit bestemmingsplan wordt zowel aan de vigerende regelgeving als aan de komende regelgeving getoetst.

In de circulaire 1984 zijn voor hogedruk aardgasleidingen bebouwingsafstanden en toetsingsafstanden weergegeven.

	Bebouwings-Afstand 1 & 2²⁹ (m)	Bebouwings-Afstand 3 & 4³⁰ (m)	Toetsingsafstand
48 inch leiding met een operationele druk van 79,9 bar	5	50	150

Bebouwingsafstanden en toetsingsafstanden

De circulaire bevat bebouwingsafstanden³¹ die afhankelijk zijn van een leidingdiameter, operationele druk en aard van de bebouwing. Voor een 48" leiding met een operationele druk van 79,9 bar geldt een bebouwingsafstand van 50 m, als er sprake is van een gebied waar relatief veel personen aanwezig zijn (gebiedsklasse 1 en 2). In dunbevolkte gebieden wordt de bebouwingafstand gereduceerd tot 5 m (gebiedsklasse 3 en 4). De gebiedsklasse dient te worden vastgesteld door een bepaalde strook aan weerszijden van de leiding te beoordelen op bebouwing. Deze strook wordt gedefinieerd door de toetsingsafstand.

In de gemeente Graafstroom bevinden zich geen incidentele bebouwing of andere bestemmingen behorend tot gebiedsklasse 1 en 2 binnen een afstand van 5 meter tot de leiding. Ook objecten behorend tot gebiedsklasse 3 en 4 bevinden zich niet binnen een afstand van 50 m tot de geplande gasbuis.

²⁹ Deze bebouwingsafstand heeft betrekking op relatief dunbevolkte gebieden (geen of incidentele bebouwing, zoals sporthallen, weidewinkels, kleine kantoor- en industriegebouwen), in de circulaire gekarakteriseerd als gebiedsklasse 1 en 2.

³⁰ Deze bebouwingsafstand heeft betrekking op relatief dichtbevolkte gebieden (zoals woonwijken, bejaardentehuizen, verpleeginrichtingen, scholen, grote hotels, kantoorgebouwen), in de circulaire gekarakteriseerd als gebiedsklasse 3 en 4.

³¹ De bebouwingsafstand refereert naar een afstand tot aan het hart van de leiding en definieert zodoende een strook rond de leiding waarbinnen gebouwen niet zijn toegestaan.

Voor aanvullende informatie wordt verwezen naar het achtergrondrapport Externe Veiligheid³².

Toekomstig risicobeleid

De huidige circulaire wordt herzien. De toekomstige AMvB Buisleidingen is gebaseerd op de wetgeving op het gebied van externe veiligheid voor inrichtingen en transportassen. Het gaat uit van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico wordt gedefinieerd als het risico op een plaats buiten een buisleiding, uitgedrukt als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval met die buisleiding waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.

Het groepsrisico wordt gedefinieerd als de cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een buisleiding bij een ongewoon voorval met die buisleiding, waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. De cumulatieve kansen worden uitgezet in een dubbellogaritmische grafiek (FN-curve) met op de horizontale as het aantal dodelijke slachtoffers en op de verticale as de cumulatieve kansen per jaar op tenminste dat aantal slachtoffers.

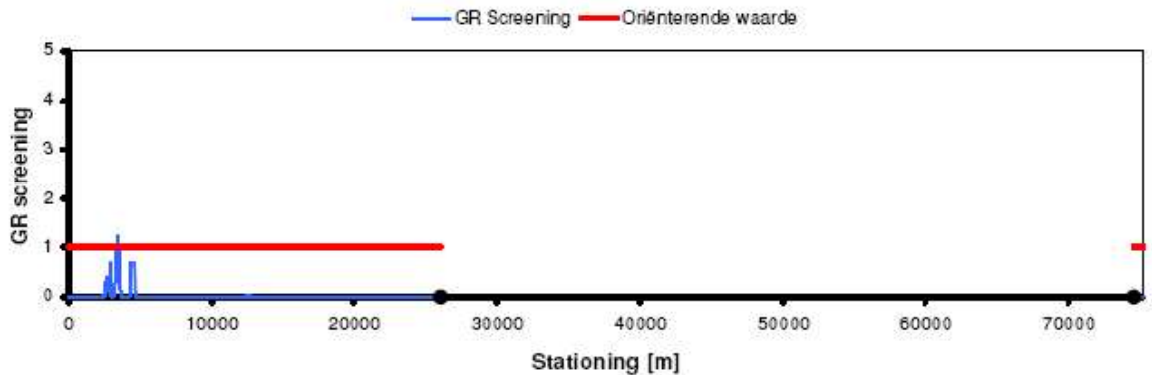
Voor de beoordeling geldt dat er binnen de 10^{-6} per jaar plaatsgebonden risicocontour geen (geprojecteerde) kwetsbare bestemmingen aanwezig mogen zijn. Voor (geprojecteerde) beperkt kwetsbare bestemmingen geldt het 10^{-6} per jaar niveau voor plaatsgebonden risico als richtwaarde. Voor het groepsrisico geldt dat een toename of overschrijding dient te worden verantwoord. Hierbij speelt de oriënterende waarde een belangrijke rol.

Op basis van de eigenschappen van de leiding is het plaatsgebonden risico berekend. Uit deze berekeningen blijkt dat de 10^{-6} per jaar plaatsgebonden risicocontour op de leiding ligt. Binnen de plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} per jaar zijn derhalve geen (geprojecteerde) (beperkt) kwetsbare bestemmingen aanwezig. Daarmee voldoet de leiding aan de komende regelgeving met betrekking tot het plaatsgebonden risico.

Voor bepaling van het groepsrisico is het aantal aanwezigen langs de leiding geïnventariseerd zoals opgenomen in het achtergrondrapport

³² *Kwantitatieve risicotetsing tracé Wijngaarden Ossendrecht*, Gasunie, 21 november 2007.

Externe Veiligheid³³. Uit deze rapportage blijkt dat voor het leidingentracé in de gemeente Graafstroom de oriënterende waarde van het groepsrisico niet wordt overschreden. Tevens is voor het deel van de leiding behorende tot de gemeente Graafstroom nauwelijks sprake van een relevant groepsrisico, zoals blijkt uit onderstaand figuur (deel van de leiding in de gemeente Graafstroom ligt voor de 'blauwe pieken', gebied 0-700 meter)

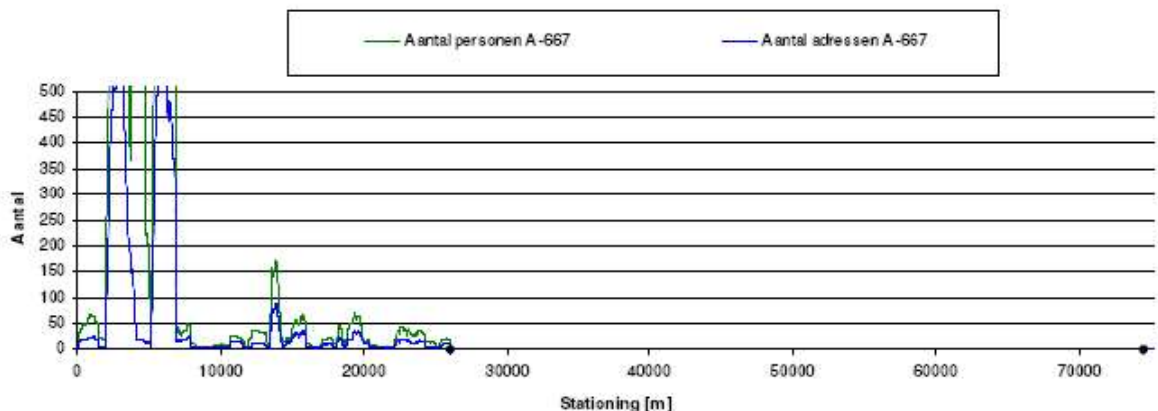

Hoogte groepsrisico in relatie tot de afstand van de buisleiding vanaf startpunt compressorstation Wijngaarden

Naast de beoordeling van het groepsrisico in relatie tot de oriënterende waarde dient bij de verantwoordingsplicht ingegaan te worden op de volgende aspecten (cursief de verantwoording).

- een aanduiding van het invloedsgebied;
580 meter aan beide kanten van de leiding (1% lethaliteitsgrens).
- de aanwezige dichtheid van personen en de in de toekomst redelijkerwijs voorzienbare dichtheid per hectare in dit invloedsgebied;
In onderstaand figuur de personendichtheid voor de gehele leiding weergegeven voor het Noord-Zuid tracé. De eerste 0.7 km betreft het deel door de gemeente Graafstroom. De maximale dichtheid betreft hier 70 personen per hectare.

³³ Kwantitatieve risicotoetsing tracé Wijngaarden Ossendrecht, Gasunie, 21 november 2007.

Personendichtheden in relatie tot de afstand van de buisleiding vanaf startpunt compressorstation Wijngaarden

- een aanduiding van de vervoersstromen, in termen van de aard en de omvang van gevaarlijke stoffen die specifiek bijdragen aan de overschrijding van de oriëntatiewaarde, alsmede een aanduiding in hoofdlijnen van de bijdrage van de verschillende transportstromen aan het groepsrisico;
Het betreft hier een aardgasleiding met een diameter van 48 inch en een werkdruk van 80 bar die volledig bijdraagt aan het groepsrisico.
- een aanduiding van de redelijkerwijs voorzienbare vervoersstromen in de toekomst (periode van tien jaar) met inbegrip van een aanduiding van de invloed daarvan op het groepsrisico;
De hoeveelheid te transporteren aardgas is constant.
- de bijdrage in hoofdlijnen van de aanwezige en van de redelijkerwijs voorzienbare toekomstige (periode van tien jaar) (beperkt) kwetsbare objecten aan de hoogte van het groepsrisico;
Deze bijdragen zijn bepaald (zie figuur groepsrisico), er worden geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen verwacht die leiden tot een toename.
- de mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico, zowel nu als in de toekomst (periode van tien jaar), met betrekking tot het vervoer en de ruimtelijke ontwikkelingen en de voor- en nadelen hiervan;
De Gasunie neemt de hoogst mogelijke eisen ter bescherming van de aardgasleiding en ter verbetering van de veiligheid in acht. Daarnaast wordt toegezien op de eventuele realisatie van strijdige ruimtelijke ontwikkelingen door deel te nemen aan het vooroverleg ex artikel 3.1.1. Bro.
- de mogelijkheden van de voorbereiding op de bestrijding van en de beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval als bedoeld in artikel 1 van de Wet rampen en zware ongevallen;
Na realisering van een geboorde put met een capaciteit van 6.000 liter/minuut (advies brandweer), is de bluswatervoorziening voldoende. Daarnaast wordt de bereikbaarheid door de brandweer

voldoende geacht. Bij een grote brand door het falen van een aardgastransportleiding, is door de grootte van de warmtestralingscontouren, het effectgebied pas benaderbaar nadat de leiding is ingeblokt.

- de mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied van de route of het tracé om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.
In het effectgebied zijn met name zelfredzame personen aanwezig. Er bevinden zich voldoende afvoerwegen om zich in veiligheid te brengen.

Voor een uitgebreide beschrijving met betrekking tot de aspecten zelfredzaamheid, beheersbaarheid, bluswatervoorzieningen, bereikbaarheid, zornorm en de resteffecten wordt verwezen naar het advies van de regionale brandweer, dat als bijlage is bijgevoegd.

Naar aanleiding van het toetsingsadvies van de commissie voor de m.e.r. wordt opgemerkt dat er binnen de gemeente Graafstroom geen panden zijn die zich bevinden binnen een zone van 25 meter tot aan het hart van de gasleiding.

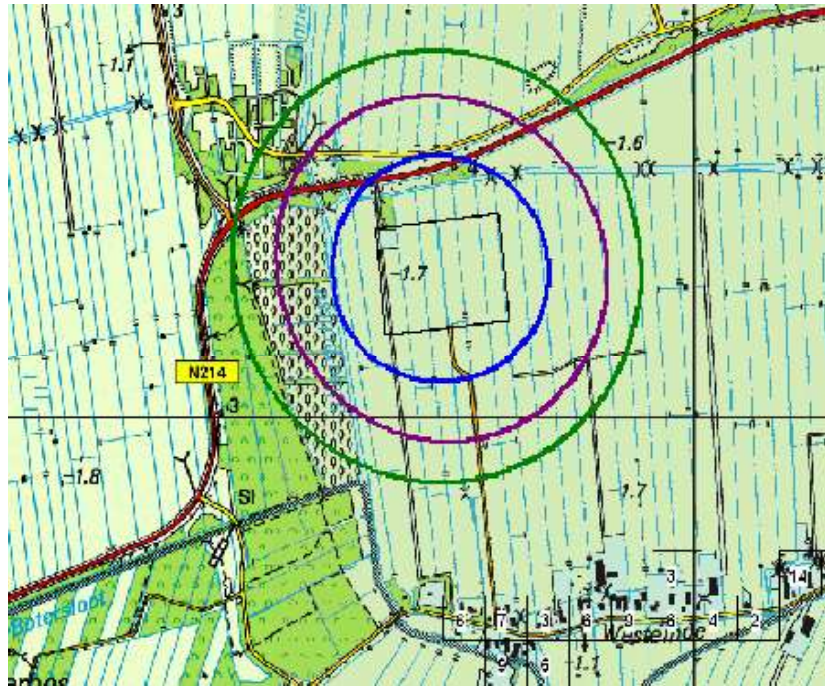
Compressorstation

Het compressorstation valt met betrekking tot de externe veiligheidsregelgeving onder het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI). In dit besluit wordt getoetst op het plaatsgebonden risico en dient het groepsrisico te worden verantwoord.

Binnen de 10^{-6} per jaar plaatsgebonden risicocontour mogen er geen kwetsbare bestemmingen aanwezig zijn.

In onderstaande figuur zijn de risicocontouren behorend bij het compressorstation weergegeven³⁴. Hieruit blijkt dat zich binnen de 10^{-6} /jr contour geen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten bevinden.

³⁴ Kwantitatieve risicoanalyse (QRA) is gemaakt conform de methode PIPESAFE. Voor details zie *Kwantitatieve Risicotoetsing Compressorstation Wijngaarden*, Gasunie, 13 maart 2008.

Berekende plaatsgebonden risicocontouren rondom het geplande compressorstation, 10^{-6} /jaar (blauw), 10^{-7} /jaar (paars), 10^{-8} /jaar (groen).

Omdat zich binnen het invloedsgebied geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten bevinden is er geen sprake van groepsrisico.

Conform artikel 13 uit het BEVI dient naast de verantwoording van de personendichtheid en het groepsrisico nog aandacht geschonken te worden aan de volgende aspecten:

- indien mogelijk, de maatregelen ter beperking van het groepsrisico die worden toegepast door degene die de inrichting drijft, die dat risico mede veroorzaakt en, indien van toepassing, de voorschriften die zijn of worden verbonden aan de voor die inrichting geldende vergunning, bedoeld in artikel 8.1 van de wet;
- indien mogelijk, de maatregelen ter beperking van het groepsrisico die in dat besluit zijn opgenomen;
- de voorschriften ter beperking van het groepsrisico die het bevoegd gezag voornemens is te verbinden aan de voor een inrichting, die behoort tot een categorie van inrichtingen ten behoeve waarvan dat besluit wordt vastgesteld, te verlenen vergunning.
- de voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico;
- de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst;
- de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval als bedoeld in artikel 1 van de Wet rampen en zware ongevallen in de inrichting die het

- groepsrisico veroorzaakt, waarvan de gevolgen zich uitstrekken buiten die inrichting, en
- de mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied van de inrichting die het groepsrisico veroorzaakt, om zich in veiligheid te brengen indien zich in die inrichting een ramp of zwaar ongeval voordoet.

Nu er geen (beperkt) kwetsbare objecten zich bevinden binnen het invloedsgebied en derhalve er geen toename van het groepsrisico is, is nadere beoordeling van deze aspecten niet noodzakelijk.

Advies Regionale Brandweer

Op basis van artikel 13 lid 3 van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) en de Circulaire zonering langs hoge druk aardgastransportleidingen wordt het Bestuur van de Regionale Brandweer in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het groepsrisico en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval. De Regionale Brandweer Zuid-Holland Zuid heeft op 2 februari 2009 advies uitgebracht met betrekking tot de hoge druk aardgastransportleiding en het compressorstation. Het advies en de onderbouwing van dit advies zijn als bijlage bij dit bestemmingsplan opgenomen.

De brandweer heeft als volgt geadviseerd:

- *Binnen de toetsingsafstand van 150 meter zijn objecten aanwezig. Het betreft incidentele bebouwing binnen de gemeente Graafland. Binnen de bebouwingsafstand van 50 meter is alleen incidentele bebouwing aanwezig. Deze incidentele bebouwing ligt overal op een afstand van minimaal 5 meter van de aardgastransportleiding. Hiermee wordt voldaan aan de eisen uit de circulaire hogedruk gasleidingen.*
- *Binnen de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} zijn geen (geprojecteerd) kwetsbare objecten of (geprojecteerde) bijzondere objecten categorie I aanwezig.*
- *Het groepsrisico is lager dan de oriënterende waarde. Er is echter wel sprake van een toename, die door het college van burgemeester en wethouders moet worden verantwoord³⁵.*
- *In het effectgebied zijn met name zelfredzame personen aanwezig.*
- *Na realisering van de geboorde put met een capaciteit van 6.000 liter/minuut, is de bluswatervoorziening voldoende.*
- *De bereikbaarheid is voldoende (er zijn twee aanrijroutes). Bij een grootte brand door het falen van een aardgastransportleiding, is door*

³⁵ Alleen de aanleg van de nieuwe aardgastransportleiding leidt tot een toename van het groepsrisico. Het groepsrisico ten gevolge van het compressorstation is nul.

de grootte van de warmtestralingscontouren, het effectgebied pas benaderbaar nadat de leiding is ingeblokt.

- *Aan de zorgnorm kan worden voldaan.*
- *Het resteffect kan moeilijk worden ingeschat. Echter gezien de bestemming van het gebied en de daarbij behorende personendichtheid, is dit waarschijnlijk beperkt.*

Ten aanzien van deze aspecten wordt door de regionale brandweer Zuid-Holland Zuid het volgende geadviseerd:

Aanbeveling in het kader van de ruimtelijke ordening

De toename van het groepsrisico dient in de wijziging van het bestemmingsplan te worden verantwoord.

Aanbeveling in het kader van de milieuvergunning

Er dient een geboorde put te worden gerealiseerd die een opbrengst heeft van tenminste 6.000 liter/minuut gedurende minimaal 4 uur.

Er dient in overleg met de brandweer Graafstroom een opstelplaats voor de brandweer te worden gerealiseerd.

Overige aanbeveling

De omgeving dient door de gemeente te worden geïnformeerd over de risico's van de aardgastransportleiding en de maatregelen die ze zelf kunnen nemen om zich zelf in veiligheid te brengen.

De eventuele toename van het groepsrisico (relevant voor de aardgasleiding) is in dit bestemmingsplan verantwoord. De gedane aanbeveling met betrekking tot realisering van de voorgestelde put wordt door de Gasunie overgenomen. Tevens zal de voorgestelde opstelplaats voor de brandweer in overleg worden gerealiseerd.

De omgeving zal door de gemeente Graafstroom worden geïnformeerd omtrent de risico's van de transportleiding en te nemen maatregelen bij een ongeval.

Samenvattend

Binnen de 10^{-6} /jr contour van het compressorstation bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten. Dit geldt eveneens voor het invloedsgebied. Omdat zich binnen het invloedsgebied geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten bevinden is er geen sprake van groepsrisico. Een nadere verantwoording van het groepsrisico is dan ook niet nodig.

Binnen het invloedsgebied rondom de nieuw aan te leggen gasleiding is wel sprake van een toename van het groepsrisico. Dit groepsrisico is verantwoord en wordt aanvaardbaar geacht. Wat betreft de afstandeisen

tot (beperkt) kwetsbare objecten of objecten zoals gedefinieerd in de circulaire van 1984, wordt voldaan aan het huidige en toekomstige wet- en regelgeving.

De regionale brandweer heeft advies uitgebracht omtrent de externe veiligheidsaspecten rondom dit plan en enkele aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn of zullen worden overgenomen.

4.7. Verkeer en parkeren

Omdat het compressorstation onbemand is zal de toegangsweg tot het compressorstation alleen gebruikt worden ten behoeve van eventuele onderhoudswerkzaamheden en controles. Het gebruik van deze weg zal derhalve zeer gering zijn.

Op eigen terrein zal voorzien worden in parkeerruimte voor dergelijke controles en onderhoudswerkzaamheden.

Tijdens de aanleg van de leiding en het compressorstation zal het werkverkeer in de nabijheid van het tracé en op de wegen van en naar het tracé toenemen. Om verkeershinder te minimaliseren zal Gasunie lokale ontsluitingsplannen tijdig en in overleg met de gemeente opstellen.

4.8. Trillingen en geluid

Aanlegfase aardgasleiding en compressorstation

De geluidsbelasting in de aanlegfase wordt beoordeeld op basis van de Circulaire Bouwlawaaai van 1991. Deze circulaire beveelt een toetsingsnorm aan van een equivalent niveau van 60 dB(A) in de dagperiode op de gevels van woningen. Bij een totale duur van de werkzaamheden korter dan één maand kan een toetsingsnorm van 65 dB(A) worden gehanteerd. De aanlegwerkzaamheden worden beoordeeld op basis van het aantal woningen waar mogelijk de basistoetsingsnorm van 60 dB(A) voor bouwactiviteiten wordt overschreden.

De aanleg van de gasleiding gebeurt met conventionele technieken. Voorafgaand aan het feitelijk leggen van de pijpleiding, worden eerst langs het traject pijpsegmenten gelegd die vervolgens aan elkaar worden gelast. Daarna wordt met een of meerdere kranen een sleuf gegraven. Vervolgens wordt de pijpleiding met behulp van enkele kranen in de sleuf gelegd. De sleuf wordt vervolgens weer gedicht. Op sommige trajecten, zoals bij het kruisen van waterwegen, wordt een pijp geboord. Bij de aanleg van de gasleiding wordt materieel ingezet zoals graafmachines, shovels, generatoren, kranen, vrachtwagens, boorinstallaties en dergelijke. De werkzaamheden vinden in principe alleen overdag plaats, met uitzondering van de boorwerkzaamheden (volcontinu). De geluidsbronnen verplaatsen zich naar gelang de voortgang van de aanleg van de gasleiding. Bij de meeste woningen zal het geluid van de werkzaamheden enkele weken waarneembaar zijn, waarbij zich een piek voordoet als de werkzaamheden relatief dicht bij de betreffende woningen plaatsvinden en/of relatief veel materieel op eenzelfde moment wordt ingezet. Voorafgaand aan de uitvoering zal op basis van dan geldende inzichten de lokale situatie nader worden beoordeeld en zullen zo nodig lokale maatregelen worden getroffen om de geluidsniveaus te minimaliseren.

Bij de bouw van het compressorstation, met name bij heiwerkzaamheden, kan een hogere geluidsemissie optreden en deze zal ook langer optreden. De afstand van het compressorstation tot woningen is relatief groot. Verwacht wordt dat de basistoetsingsnorm van 60 dB(A) op de gevel van woningen bij de bouw van het compressorstation niet wordt overschreden.

Vlak voor de oplevering wordt het afblazen getest. Hierbij kan tijdelijk een hoog niveau optreden. De hoogste piek treedt circa 1 minuut op, waarna gedurende circa 20 minuten de bronsterkte met circa 20 dB(A) afneemt.

Het testen van het afblazen gebeurt alleen overdag. Omwonenden zullen vooraf worden geïnformeerd.

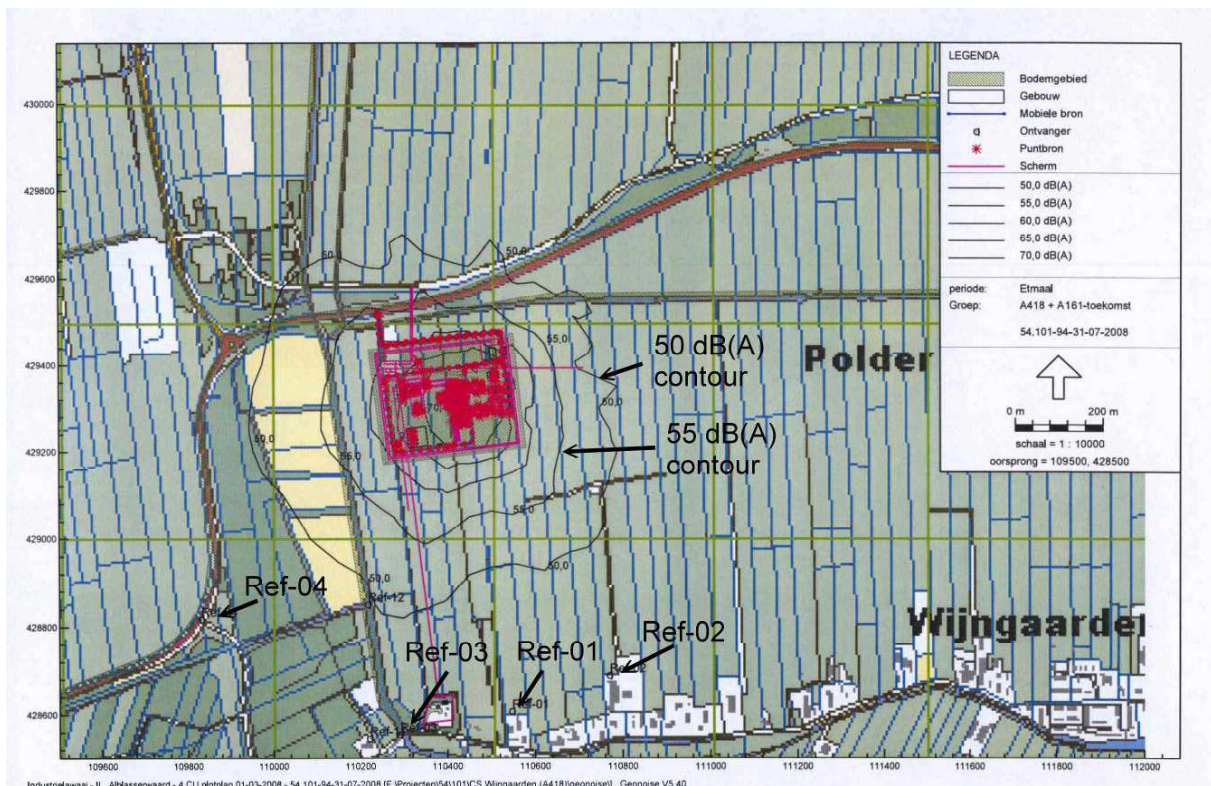
Gebruiksfase aardgasleiding

Na realisering van de aanleg zijn er geen geluidseffecten meer te verwachten ten gevolge van de aardgasleiding.

Gebruiksfase compressorstation

Omdat een compressorstation aangemerkt wordt als een inrichting die zich alleen mag vestigen op een geluidsgezoneerd terrein, conform artikel 2.4 van het Inrichtingen en Vergunningenbesluit dient rondom dit terrein een geluidzone te worden vastgesteld. Daartoe dient in het bestemmingsplan een zone te worden opgenomen waarbuiten de geluidsbelasting de 50 dB(A) niet te boven mag gaan.

Door Ramakers Raadgevende ingenieurs is de geluidsbelasting ten gevolge van het compressorstation in beeld gebracht³⁶. In de onderstaande figuur is de berekende geluidsbelasting weergegeven.

Geluidsbelastingcontouren (etmaalwaarden) ten gevolge van het compressorstation

³⁶ Prognose van de geluidemissie van compressorstation Wijngaarden, Ramakers raadgevend ingenieursbureau BV, 31 juli 2008.

Tevens is de geluidsbelasting op een aantal referentiepunten berekend (zie bovenstaande figuur). Dit leidde tot de volgende uitkomsten:

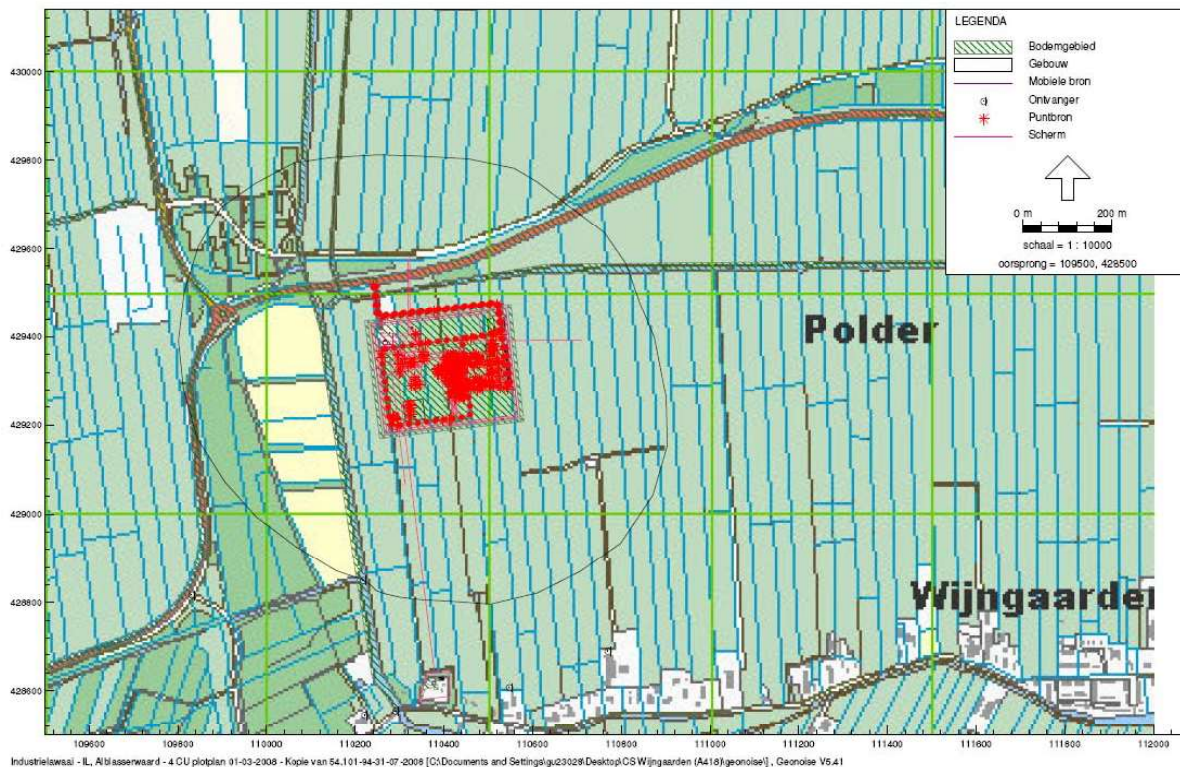
- Ref 01: 32,7 dB(A) voor de nacht, 42,7 dB(A) etmaalwaarde;
- Ref 02: 34,1 dB(A) voor de nacht, 44,1 dB(A) etmaalwaarde;
- Ref 03: 34,6 dB(A) voor de nacht, 44,6 dB(A) etmaalwaarde;
- Ref 04: 34,0 dB(A) voor de nacht, 44,0 dB(A) etmaalwaarde.

Voor een landelijke omgeving geldt, op grond van de handreiking industrielawaai en vergunningverlening, een richtwaarde op de gevels van woningen van 40 dB(A) in de dagperiode, 35 dB(A) in de avondperiode en 30 dB(A) in de nachtperiode. Voor rustige woonwijken en woonwijken in een stad gelden respectievelijk 5 en 10 dB(A) hogere richtwaarden. Op basis van een bestuurlijk afwegingsproces kan van deze richtwaarden worden afgeweken. Een belangrijke rol hierbij speelt het heersende referentieniveau van het omgevingsgeluid. Maximaal toelaatbaar is daarbij 50 dB(A) in de dagperiode, 45 dB(A) in de avondperiode en 40 dB(A) in de nachtperiode.

De woningen aan het Westeinde liggen langs een doorgaande weg en in nabijheid van verschillende (agrarische) bedrijven en het huidige meet- en regelstation. Deze omgevingsfactoren maken dat het bestaande referentieniveau minstens vergelijkbaar zal zijn met dat van een rustige woonwijk, waardoor een geluidsniveau voor de nachtperiode van 35 dB(A) aanvaardbaar wordt geacht. Het compressorstation zal hier aan voldoen.

Op basis van de berekende contouren is door Ramakers Raadgevende Ingenieurs een geluidszone voorgesteld waarbuiten de geluidsbelasting de 50 dB(A) niet te boven mag gaan. De prognose van de 50 dB(A) geluidbelastingcontour is gebaseerd op de bestaande gascompressorstations waar een groot aantal geluidmaatregelen zijn getroffen. De voorgestelde zonegrens is in dit bestemmingsplan op enige afstand van de berekende 50 dB(A) geluidbelastingcontour gesitueerd. Dit ondermeer omdat van de beoogde gascompressoren nog geen geluiddata voorhanden zijn omdat het geheel nieuwe nog niet bestaande gascompressoren betreffen.

De voorgestelde geluidzone is opgenomen in onderstaande figuur.

Geluidszone rondom terrein compressorstation waarbuiten de geluidsbelasting niet meer dan 50 dB(A) mag bedragen

Omdat het compressorstation onbemand is zal de toegangsweg tot het compressorstation alleen gebruikt worden ten behoeve van eventuele onderhoudswerkzaamheden en controles. Binnen een zone van 250 meter vanaf de nieuwe weg bevinden zich geen woningen, zodat nadere beoordeling met betrekking tot wegverkeerslawaai niet noodzakelijk is.

Samenvatting en beoordeling

Omdat het geplande compressorstation een inrichting is conform artikel 2.4 van het Inrichtingen en Vergunningenbesluit wordt rondom de geplande locatie een geluidszone vastgesteld. Binnen de geluidszone liggen geen geluidsgevoelige bestemmingen en/of objecten.

Binnen een zone van 250 meter vanaf de nieuwe ontsluitingsweg bevinden zich geen woningen, zodat nadere beoordeling van het wegverkeerslawaai niet noodzakelijk is. Verder zal gezien de beperkte verkeersstromen, buiten deze zone de wettelijke voorkeursgrenswaarde ter hoogte van de daar aldaar gelegen woningen niet worden overschreden.

Daarnaast dient nog beoordeeld te worden of er sprake is van een goed- woon- en leefklimaat. Hierbij dient de handreiking industrielawaai en vergunningverlening als richtsnoer. De woningen aan het Westeinde

liggen langs een doorgaande weg en in nabijheid van verschillende (agrarische) bedrijven en het huidige meet- en regelstation. Deze omgevingsfactoren maken dat het bestaande referentieniveau minstens vergelijkbaar zal zijn met dat van een rustige woonwijk, waardoor een geluidsniveau voor de nachtperiode van 35 dB(A) aanvaardbaar wordt geacht. Het compressorstation zal hier aan voldoen.

4.9. Luchtkwaliteit

Aanleg aardgasleiding en compressorstation

Ten behoeve van de aanleg van de toegangsweg, het compressorstation en de aardgasleiding wordt gebruik gemaakt van verschillende mobiele werktuigen (shovels etc.). Daarnaast worden er met vrachtwagens verschillende materialen aan- en afgevoerd ten behoeve van de aanleg van de aardgasleiding en het compressorstation. Emissies van deze transportmiddelen hebben gevolgen voor de luchtkwaliteit.

Uit onderzoek³⁷ blijkt dat de aanleg van de toegangsweg, het compressorstation en de aardgasleiding niet leiden tot overschrijding van de grenswaarden uit bijlage 2 van de Wet Milieubeheer.

Aardgasleiding

Het gebruik van de aardgasleiding heeft in het plangebied geen gevolgen voor de luchtkwaliteit.

Compressorstation

Het compressorstation wordt aangedreven door elektromotoren en heeft derhalve geen emissie van verbrandingsmotoren.

Bij stroomuitval nemen dieselgeneratoren een aantal essentiële functies (veiligheids en it-systemen) van het station over. De compressoren worden dan uitgeschakeld.

Omdat het compressorstation onbemand is, is het verkeer van en naar de inrichting dermate beperkt, dat de bijdrage aan de verslechtering van de luchtkwaliteit niet in betekenende mate is (leidt niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit van meer dan 1%).

Het afblazen van gas is verbrandingsloos (enkel methaan). Voor deze stof gelden geen grenswaarden in het kader van de Wet Milieubeheer. Een nadere beoordeling is daarom niet noodzakelijk.

Samenvatting en beoordeling

Uit onderzoek is gebleken dat emissie van luchtverontreinigende stoffen tijdens de aanleg van de leiding en het compressorstation niet leiden tot overschrijding van de luchtkwaliteitsnormen.

³⁷ *Luchtkwaliteitsonderzoek aardgasleiding en compressorstation*, Oranjewoud, januari 2009.

Wanneer het compressorstation in werking is zal dit maar in zeer beperkte mate leiden tot toename van luchtverontreinigende stoffen en daarmee niet leiden tot een verslechtering in betekenende mate (meer dan 1%).

Titel 5.2 van de Wet milieubeheer staat derhalve verdere besluitvorming niet in de weg (Art. 5.16, lid 1 onder a en c).

4.10. Donkerbeleving

Er is mede op basis van de inspraakreacties door Gasunie uitgebreid onderzoek verricht naar beperking van de lichtsituatie op het compressorstation. De aan te brengen terreinverlichting dient enerzijds als verlichting bij beheer en onderhoud en anderzijds als terreinbeveiliging.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat voor de beveiliging met infrarood kan worden gewerkt zodat alleen verlichting noodzakelijk is indien er op het station gewerkt wordt en in het geval dat zich calamiteiten voordoen. Dit houdt in dat, behoudens de constructieperiode, het station zo'n 20 keer per jaar 's avonds of 's nachts verlicht zal zijn. Een dergelijke beperkte mate van verlichting wordt aanvaardbaar geacht.

4.11. Ruimtelijke omgeving

Aardgasleiding

De aanleg van de aardgasleiding zorgt voor een tijdelijke visuele impact.

Tijdens de werkzaamheden zal het werkverkeer in de nabijheid van het tracé en op de wegen van en naar het tracé toenemen. Om verkeershinder te minimaliseren zal Gasunie lokale ontsluitingsplannen tijdig en in overleg met de gemeente opstellen.

Wonen en werken

Bij de tracering van de nieuwe aardgastransportleiding is bestaande bebouwing ontzien.

Landbouw

De aanleg van de aardgastransportleiding heeft tijdelijk ruimtebeslag van landbouwgrond tot gevolg. De bodemopbouw en teeltlaag worden na de werkzaamheden zorgvuldig teruggebracht en ingezaaid. Voor de opbrengstderving als gevolg van de aanleg wordt de grondgebruiker financieel gecompenseerd.

Na realisatie van de leiding zijn de landbouwgronden na één groeiseizoen weer beschikbaar voor de landbouw.

Door tijdelijke verlaging van de grondwaterstand kan mogelijk droogteschade optreden aan de gewassen binnen het invloedsgebied. Het invloedsgebied is het gebied waar daling van de grondwaterstand meer dan 0,05 m bedraagt. De periode waarin de onttrekking plaatsvindt, blijft veelal beperkt tot 1 à 2 weken. De grootste verlaging van de grondwaterstand bevindt zich meestal binnen de werkstrook. Waar verlaging van de grondwaterstand optreedt buiten de werkstrook, zal deze gering zijn. Droogteschade aan landbouwgewassen is daarom niet te verwachten.

Gasunie zal monitoren of er droogteschade optreedt. Eventuele opbrengstderving als gevolg van werkzaamheden zal door Gasunie worden vergoed.

Recreatiegebieden en -routes

Het tracé kruist in de gemeente Graafstroom geen recreatiegebieden en -routes.

Infrastructuur

Het tracé kruist in de Gemeente Graafstroom zowel de Sliedrechtse binnenvliet als het Westeinde. Beide onderdoorgangen worden gerealiseerd met een HDD-boring (Horizontal Directional Drilling). Bij een boring (HDD, Pneumatische Boor Techniek, Gesloten Front Techniek)

gaat de leiding onder de weg of het water door waardoor er geen hinder optreedt.

Compressorstation

Het compressorstation, inclusief landschappelijke inpassing heeft een permanent ruimtebeslag van 21 ha. Bij de tracering en uitvoeringswijze worden woon- en werkgebieden, recreatiegebieden en routes alsmede vaar-, rail- en wegontsluiting ontzien.

Wonen en werken

Het compressorstation zal niet tot wezenlijke effecten leiden op het aspect 'wonen en werken'.

Landbouw

Aanleg van het compressorstation (inclusief landschappelijke inpassing) heeft een ruimtebeslag van circa ca 21 hectare op landbouw tot gevolg.

Recreatiegebieden en routes

Het compressorstation heeft geen ruimtebeslag op recreatiegebieden en ook niet op recreatieve routes. Daarnaast wordt een toegangsweg aangelegd parallel aan de N214 naar het compressorstation. Het ruimtebeslag hiervan is beperkt.

Infrastructuur

Het compressorstation doorsnijdt geen wegen, spoorwegen of vaarwegen. De aanleg van de compressorstation leidt niet tot ontsluitingsproblemen.

4.12. Bouwen in het groene Hart

Zoals eerder in deze toelichting is aangegeven, is het Groene Hart in de Nota Ruimte van het Rijk, aangewezen als Nationaal Landschap. Volgens de Nota Ruimte geldt binnen Nationale Landschappen in algemene zin dat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, mits de kernkwaliteiten behouden of versterkt worden. Maatvoering, schaal en ontwerp zijn bepalend voor behoud van de kwaliteiten van deze landschappen. De Nota Ruimte stelt dat grootschalige verstedelijkingslocaties en bedrijventerreinen, nieuwe grootschalige glastuinbouwlocaties en nieuwe grootschalige infrastructurele projecten binnen Nationale Landschappen niet toegestaan zijn, tenzij deze ingrepen, redelijkerwijs en vanwege een groot openbaar belang, onvermijdelijk zijn. In dat geval dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen, zoals een goede (landschappelijke) inpassing en grote aandacht voor ontwerp kwaliteit, en mogelijk ook compenserende maatregelen te worden getroffen. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking van het beleid voor Nationale Landschappen.

De provincie Zuid-Holland heeft dit beleid uitgewerkt in het streekplan Zuid-Holland Oost. Zoals reeds eerder is opgemerkt, moet dit Streekplan in het kader van de Wet ruimtelijke ordening worden aangemerkt als Structuurvisie. Dit Streekplan bevat bebouwingscontouren die de grenzen aangeven van het stedelijk gebied, met inbegrip van de te ontwikkelen gebieden. Onder verstedelijking wordt hierbij verstaan “Het realiseren van woongebieden, alsmede van daaraan gelieerde bestemmingen zoals parkeerplaatsen, sportvoorzieningen, zorgvoorzieningen, openbaar groen, volkstuinten, oppervlaktewater, begraafplaatsen en dergelijke, alsmede het aanleggen van bedrijventerreinen en dergelijke.” Het accommoderen van nieuwe stedelijke voorzieningen buiten de bebouwingscontouren is niet toegestaan, behalve als het gaat om enkele woningen, een enkel bedrijfsgebouw of een stedelijke voorziening van beperkte omvang. Voor de situatie dat een bouwplan niet onder de hiervoor genoemde (kruimelgevallen) uitzonderingen valt, geldt dat ingrepen toelaatbaar zijn mits er sprake is van een gebleken noodzaak (er zijn geen alternatieven), een uitzonderingssituatie en er sprake is van algemeen nut.

Opgemerkt zij dat het streekplan op grond van het overgangsrecht bij de invoering van de Wro de status heeft van structuurvisie.

Nationaal belang / Algemeen nut

Bij brief van 11 september 2007 heeft de Directeur Energiemarkt namens de minister van Economische Zaken de noodzaak weergegeven van de realisering van de Noord-Zuid route, onder meer vanwege de

toenemende vraag in Nederland en de ons omringende landen naar gas, terwijl de productie van gasvelden binnen West-Europa in de komende jaren juist afneemt. In bedoelde brief wordt verder bevestigd dat de minister van VROM, mede namens de minister van Economische zaken, in antwoord op Kamervragen over het compressorstation Wijngaarden heeft aangegeven dat de aanleg van de Noord-Zuidtracé, inclusief de compressorstations, van nationaal belang is in het kader van de leverings- en voorzieningszekerheid van aardgas.

Verder wordt er in de brief op gewezen dat het mogelijk is af te wijken van het uitgangspunt uit de Nota Ruimte (geen nieuwe grote infrastructurele projecten in Nationale Landschappen), indien het gaat om projecten van groot openbaar belang. De Noord-Zuidverbinding inclusief de compressorstations worden op deze plaats specifiek als voorbeeld genoemd. Ter afsluiting geeft de brief aan dat bij deze grootschalige infrastructurele projecten in Nationale Landschappen wel mitigerende en compenserende maatregelen, zoals een goede (landschappelijke) inpassing en grote aandacht voor ontwerp kwaliteit, genomen dienen te worden.

Met het “benoemen” als “project van nationaal belang” is ook meteen aangetoond dat de aanleg van een compressorstation een project is van algemeen nut zoals bedoeld in het Streekplan Zuid-Holland Oost. Verwezen wordt naar de brief van Economische Zaken zoals die in de bijlage bij dit bestemmingsplan is opgenomen.

Een verdere motivering dat het onderhavig plan onderdeel is van een project van nationaal belang, is te vinden in het wetsvoorstel voor een wijziging van onder andere de Gaswet in verband met de toepassing van de rijkscoördinatieregeling op energie-infrastructuurprojecten. Het van toepassing verklaren van deze coördinatieregeling heeft tot doel om de besluitvorming rond energie-infrastructuurprojecten te versnellen. Ingevolge het bepaalde in artikel 3.35 Wro kan de rijkscoördinatieregeling van toepassing worden verklaard op projecten van nationaal belang. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel stelt de minister van Economische Zaken dat het project Noord/Zuid-verbinding (een grote uitbreiding van het landelijk gastransportnet) een voorbeeld is van een dergelijk project van nationaal belang.

Geen alternatieven

In het Milieueffectrapport - *Noord-Zuid Project Milieueffectrapport Leiding Wijngaarden-Ossendrecht (mer5a)*, Arcadis, 8 januari 2008; *Addendum MER Gasunie Wijngaarden-Ossendrecht*, Arcadis, 23 april 2008 - zijn mogelijke alternatieven m.b.t. de realisering van een compressorstation onderzocht. Het alternatief dat uiteindelijk met het voorliggend bestemmingsplan planologisch-juridisch mogelijk wordt gemaakt, is als voorkeursalternatief en meest milieu milieuvriendelijk alternatief uit de milieueffectrapportage naar voren gekomen (zie paragraaf 5.1 van deze

toelichting en genoemd Milieueffectrapport voor een verdere uiteenzetting over de afwegingen omtrent de alternatieven). In de brief van 26 februari 2008 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland aangegeven dat zij instemmen met het Milieueffectrapport en de conclusie uit het rapport met betrekking tot de afweging van de alternatieven onderschrijven.

Hiermee is voldoende vast komen te staan en onderbouwd, dat de betreffende locatie de beste locatie is voor de aanleg van een compressorstation. Dit standpunt wordt bevestigd door het advies van de m.e.r.-commissie.

Landschappelijke inpassing

Indien er geen haalbare alternatieven zijn voor een ruimtelijke ontwikkeling van de aard en omvang als met dit bestemmingsplan wordt beoogd, dan is een dergelijke ontwikkeling in het Groene Hart toegestaan, indien zorg wordt gedragen voor een goede landschappelijke inpassing en een afdoende compensatie voor de resterende aantasting van landschappelijke waarden. In paragraaf 5.4 is een uitvoerige beschrijving opgenomen van het landschapsplan dat door Brons en Partners is opgesteld in overleg met bewoners, belanghebbenden, het waterschap, de gemeente en de provincie.

Ontwerpkwaliteit

Volgens de Nota Ruimte dient er bij een uitzonderings situatie zoals de onderhavige, naast aandacht voor de landschappelijke inpassing van het ruimtelijke project aandacht te zijn voor de ontwerpkwaliteit van het ruimtelijke project. Bij de realisatie van het compressorstation is deze ontwerpkwaliteit vertaald in zuinig ruimtegebruik en het mitigeren van de ruimtelijke gevolgen van de realisatie van het compressorstation door middel van een aantal maatregelen. Om ruimte te besparen zullen twee bestaande binnen het Groene Hart gelegen locaties van de Gasunie verdwijnen. Het betreft een afsluiterlocatie en een meet- en regelstation aan het Westeinde (beiden binnen het plangebied). Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de wens van de provincie met betrekking tot efficiënt ruimtegebruik.

Verder is in de richtlijnen bij het opstellen van de milieueffectrapportage (m.e.r.) gevraagd alternatieve koelmethoden te onderzoeken. Uit het onderzoek blijkt dat het niet noodzakelijk is om het gas binnen het compressorstation te koelen. Hierdoor is het niet noodzakelijk dat er op de locatie van het compressorstation in Wijngaarden hoge koeltorens worden gerealiseerd. Dit komt de landschappelijke inpassing ten goede. Tevens wordt er voor gekozen om de gebruikelijke permanente verlichting achterwege te laten en die te vervangen door infrarode verlichting, wat een positief effect heeft op de donkerbeleving. Deze maatregelen mitigeren de ruimtelijke gevolgen die de realisatie van het

compressorstation heeft op de directe omgeving. Samen met de landschappelijke inpassing, zoals hiervoor beschreven, worden met deze maatregelen de ruimtelijke gevolgen van de realisatie van het compressorstation gemitigeerd.

Compensatie

Naast een goede landschappelijke inpassing en aandacht voor de ontwerp kwaliteit, vereist de Nota Ruimte en het Streekplan dat de resterende aantasting van de landschappelijke waarden wordt gecompenseerd.

De provinciale uitwerking en toepassing van het compensatiebeginsel is neergelegd in een document "beleidsuitgangspunten voor de toepassing van het compensatiebeginsel in Zuid-Holland". In dit document wordt aangegeven welke eisen er worden gesteld aan de compensatie van schade aan natuurwaarden en schade aan landschapswaarden.

Het compensatiebeleid van Zuid-Holland gaat uit van een onderhandelingsmodel in plaats van het voorschrijven hoe compensatie dient plaats te vinden. Hiermee wordt het mogelijk om de compensatie door middel van maatwerk vorm te geven. Naast het zelf realiseren van de compensatiemaatregelen, bieden de genoemde beleidsuitgangspunten de mogelijkheid om invulling aan de compensatie te geven middels het in een overeenkomst vastleggen van een financiële bijdrage. Ten aanzien van de financiële bijdrage stelt de compensatieregeling dat de bijdrage door het bevoegd gezag niet mag worden gebruikt voor de financiering van reeds bestaand beleid.

Gasunie geeft uitvoering aan het provinciale compensatiebeginsel voor natuur en landschap waardoor schade aan natuur en landschap wordt geminimaliseerd en gecompenseerd. Dat geschiedt op basis van de samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie Zuid-Holland, de gemeente Graafstroom en Gasunie. Gasunie heeft zich daarbij onder meer verplicht tot het uitvoeren van het landschapsplan en het beschikbaar stellen van een financiële bijdrage ten behoeve van de uitvoering van aanpassingen in het gebied ter vergroting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Ook het te integreren meet- en regelstation nabij het Westeinde in het compressorstation wordt aangemerkt als compensatie.

Samenvattend

De Nota Ruimte stelt dat onder andere dat nieuwe grootschalige infrastructurele projecten binnen Nationale Landschappen niet toegestaan zijn, tenzij deze ingrepen, redelijkerwijs en vanwege een groot openbaar belang, onvermijdelijk zijn. In dat geval dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen, zoals een goede (landschappelijke) inpassing en grote aandacht voor ontwerp kwaliteit, en mogelijk ook compenserende maatregelen te worden getroffen.

Bij brief van 11 september 2007 is namens de minister van Economische Zaken de noodzaak weergegeven van de realisering van de Noord-Zuid route. In bedoelde brief wordt verder bevestigd dat de minister van VROM heeft aangegeven dat de aanleg van de Noord-Zuidtracé, inclusief de compressorstations, van nationaal belang is in het kader van de leverings- en voorzieningszekerheid van aardgas.

Een verdere motivering dat het onderhavig plan onderdeel is van een project van nationaal belang, is te vinden in het wetsvoorstel voor een wijziging van onder andere de Gaswet in verband met de toepassing van de rijkscoördinatieregeling op energie-infrastructuurprojecten. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel stelt de minister van Economische Zaken dat het project Noord/Zuid-verbinding een voorbeeld is van een dergelijk project van nationaal belang.

Uit de MER studie en de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken is naar voren gekomen dat er geen redelijke alternatieven zijn voor een andere locatie voor het compressorstation buiten het 'groene hart'. De gekozen locatie wordt in deze studie als het Meest Milieuvriendelijk Alternatief aangemerkt. Een en ander is bevestigd door de Provincie Zuid-Holland en de m.e.r.-commissie.

Door middel van een goede landschappelijke inpassing en vormgeving van het compressorstation, wordt voldaan aan de eisen van landschappelijke inpassing en ontwerp kwaliteit.

Gasunie geeft uitvoering aan het provinciale compensatiebeginsel voor natuur en landschap. Dat geschiedt op basis van de samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie Zuid-Holland, de gemeente Graafstroom en Gasunie. Gasunie heeft zich daarbij onder meer verplicht tot het uitvoeren van het landschapsplan en het beschikbaar stellen van een financiële bijdrage ten behoeve van de uitvoering van aanpassingen in het gebied ter vergroting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

5. UITGANGSPUNTEN PLAN

5.1. Uitgangspunten tracékeuze

Aan de voorgenomen activiteit is een onderzoek vooraf gegaan naar de beste tracékeuze, waarbij een aantal uitgangspunten als basis hebben gediend:

- Het streven van de Gasunie om de lengte van het nieuw aan te leggen tracé zo kort mogelijk te houden en het tracé zo goed mogelijk in te passen in de omgeving;
- Bestaande en geplande woonbebouwing te ontzien bij de trasering;
- Beschermd gebied zoals Natura2000 en de Ecologische Hoofdstructuur zoveel mogelijk vermijden;
- De aardgastransportleiding dient, waar mogelijk, conform het overheidsbeleid gebundeld met bestaande leidingen te worden aangelegd. Compressorstations en afsluiterlocaties sluiten waar mogelijk aan op bestaande Gasunie-locaties dan wel NAM-locaties om het ruimtebeslag zo klein mogelijk te houden;
- Gebruik van aanlegmethoden waarbij bij de aanleg van de leiding eventuele negatieve effecten op de omgeving beperkt blijven of kunnen worden voorkomen;
- De aardgasleiding zoveel mogelijk buiten de kritische perioden (vogelbroedseizoen, vroege voorjaar) aan te leggen om negatieve effecten op bijvoorbeeld broedende vogels, paddentrek en waardevolle flora te voorkomen. Mocht de situatie zich voordoen dat de aanleg binnen de kritische perioden moet plaatsvinden, dan zullen aanvullende maatregelen worden genomen.

In het beleid is vastgelegd dat infrastructuur (wegen, spoorwegen, HS-tracés en leidingen) zoveel mogelijk gebundeld moet worden aangelegd (het bundelingsbeginsel). Dit geldt zeker voor een aardgastransportleiding, omdat rondom een aardgastransportleiding een toetsingsafstand geldt. Door een nieuwe aardgastransportleiding direct naast bestaande infrastructuur te leggen, valt in ieder geval een deel van de toetsingszone samen met de zonering van de bestaande infrastructuur. Als de aardgastransportleiding in nieuw tracé komt te liggen, waar geen bestaande leidingen aanwezig zijn, zal een volledig nieuwe grens ontstaan waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden. Aansluiten bij bestaande infrastructuur heeft daarom de voorkeur vanwege de externe veiligheid (zonering), reeds verkregen eigendoms- of gebruiksrechten en de gelijksoortige belemmeringen in de ruimtelijke ordening.

Gasunie heeft geïnventariseerd waar zich in het tracé mogelijke knelpunten voordoen en of er varianten zijn, rekening houdende met:

- technische argumenten: zijn er in dit deel van het tracé technische varianten denkbaar zoals boren in plaats van open ontgraving;

- praktische argumenten: is er ruimte op alternatieve tracés;
- ruimtelijke aspecten: is een nieuw tracé mogelijk inpasbaar in de huidige corridor van het bestemmingsplan;
- overige harde wettelijke of bestuurlijke randvoorwaarden zoals restricties bij een dijk kruising of bescherming van natuurwaarden;
- eigendomsverhoudingen, mogelijkheden voor vestiging zakelijk recht;
- financiële consequenties.

Voor de hoofdknelpunten heeft Gasunie onderzocht of technische oplossingen of ruimtelijke oplossingen geschikt zijn. Bij de beoordelingen van mogelijke oplossingen spelen bedrijfseconomische, ruimtelijke en milieuargumenten een rol. Uiteindelijk is hieruit een technische en ruimtelijke variant gekomen die voldoet aan de doelstellingen en ook realistisch is. In het MER zijn de varianten met betrekking tot het tracé en de aanlegwijze met elkaar vergeleken, om tot een afweging te komen van het meest optimale tracé.

5.2. Uitgangspunten keuze ligging compressorstation

Voorafgaand aan de Startnotitie ten behoeve van de MER heeft Gasunie uitgebreid onderzoek verricht naar de locatie voor het compressorstation. Op basis daarvan is in de Startnotitie de locatie ten noorden van de woonkern Wijngaarden (locatie CS1) genoemd. Voor Gasunie waren er verschillende overwegingen om in de Startnotitie deze locatie naar voren te brengen. Vanuit transporttechnisch oogpunt strookt deze locatie bijvoorbeeld met de wens dat het compressorstation zo dicht mogelijk in de buurt van het knooppunt komt. Dat is de meest effectieve plek om de drukverhoging voor het verdere transport op te bouwen, terwijl een knooppunt ook dé logische plek is voor de genoemde verdeelfunctie. Op de locatie in kwestie is op dit moment een zogenoemde afsluiterlocatie ingericht, die in het grotere terrein voor het compressorstation kan worden opgenomen. De aanvullend benodigde gronden zijn in principe verwerfbaar.

In inspraakreacties en bestuurlijk overleg na de publicatie van de Startnotitie zijn kanttekeningen bij de locatie CS1 geplaatst, en zijn ook verschillende alternatieve locaties aangedragen. Op grond daarvan is geconcludeerd dat het wenselijk is een nadere studie naar de meest geschikte locatie voor het compressorstation te verrichten. Gasunie heeft toegezegd een breed scala van locaties te onderzoeken. De betreffende locatiestudie is opgenomen als apart achtergronddocument bij het MER.

In onderstaande figuur zijn alle locaties weergegeven die in de locatiestudie zijn onderzocht. Deze locaties zijn naar voren gekomen via onderzoek en via inspraak en overleg.

Onderzochte locaties in de locatiestudie

Na afweging zijn uiteindelijk een viertal locaties overgebleven (zie onderstaand figuur) die nader onderzocht zijn in de MER. Hierbij hebben de volgende 2 aspecten een zwaarwegende rol gespeeld.

- de ruimteclaims en ambities van de betrokken overheden en de bedrijfseconomische invalshoek van Gasunie aan de ene kant;
- het Groene Hart aan de andere kant.

In de MER en de bijbehorende locatiestudie is een uitgebreide beschrijving gegeven van de onderzochte locaties en de redenen waarom verschillende locaties zijn afgevalen.

Bij de bepaling van het MMA (Meest Milieuvriendelijk Alternatief) en het voorkeursalternatief waren de volgende thema's in de MER van doorslaggevend belang:

- De karakteristieke waarden en inpasbaarheid in het Groene Hart (Landschap);
- De karakteristieke (mede)functies van het Groene Hart (Recreatie);
- De hinder voor en beleving door omwonenden (Leefbaarheid: geluid en veiligheid);
- De bescherming van historische waarden of verwachtingen (Archeologie).

Onderzochte locaties in de MER

Na beoordeling is gebleken dat locatie 4A op twee wezenlijke kenmerken van het Groene Hart (Landschap en Recreatie) slecht scoort en daarmee niet in aanmerking kan komen voor de meest milieuvriendelijke locatie. Ook over de hele lijn is locatie 4A nergens milieuvriendelijker dan andere locaties.

Locatie 1A is evenmin in aanmerking gekomen als meest milieuvriendelijke locatie. Zowel op inpasbaarheid (ruimtelijk/landschappelijk) als op archeologie zijn hier wezenlijke effecten te verwachten. De locatie ligt op een bekende vindplaats met zeer hoge archeologische verwachting. Het advies om het compressorstation in westelijke richting te verplaatsen maakt de landschappelijke aantasting van het Groene Hart alleen maar groter. Op grond van deze overwegingen kan locatie 1A niet het meest milieuvriendelijk zijn.

Van de twee resterende locaties heeft locatie 4 de minste impact op landschap en archeologie. De afstand van locatie 4 tot aaneengesloten bebouwing van Papendrecht en de ingang van de tunnel van de Betuweroute is echter een serieus probleem, wat betreft geluid en externe veiligheid (cumulatie van risico's, risico's woonomgeving, geluidshinder woonomgeving). Bovendien is naar locatie 4 ruim 4 km dubbele leiding nodig vanaf knooppunt Wijngaarden door het Groene

Hart, waarmee extra effecten ontstaan op bodem, grondwater en doorkruising van archeologisch verwachtingsvol gebied.

Bij de uiteindelijke keuze van het meest milieuvriendelijk alternatief hebben de volgende overwegingen een rol gespeeld:

- Locatie 1 ligt op 700 meter van de woonbebouwing, relatief gunstig qua leefbaarheid en hinder;
- Locatie 1 is landschappelijk goed inpasbaar in de hoek van het Alblasserbos en de provinciale weg N214;
- Bij keuze voor locatie 1 worden twee bestaande Gasunielocaties in het Groene Hart opgeheven en geïntegreerd op de compressorstationlocatie. Het betreffen een afsluiterlocatie van ruim 40 bij 40 meter (en 42 bij 115 inclusief landschapsinpassing) en een meet/regelstation van 80 bij 80 meter (inclusief groenstrook). Dit voordeel is bij locatie 4 niet mogelijk.

Een goede landschappelijke en architectonische inpassing en gepaste landschappelijke compensatie is daarbij wel een essentiële voorwaarde om locatie 1 tot meest milieuvriendelijke oplossing te kunnen selecteren.

Op grond van deze feiten en overwegingen wordt geconcludeerd dat de effectverschillen tussen locatie 1 en 4 voor landschap en archeologie niet erg groot zijn, maar voor leefbaarheid is de invloed van locatie 1 wezenlijk kleiner dan die van locatie 4. Daarmee kan locatie 1 worden aangemerkt als Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

Tevens heeft locatie 1, gesitueerd op het knooppunt van bestaande en nieuwe leidingen, technisch, functioneel en qua kosten het beste alternatief. Bij andere locaties dienen extra leidingen (heen en terug) te worden aangelegd waarmee zowel extra kosten als extra (milieu-) effecten aan de orde zijn. De onderzoeken in het kader van de MER hebben niet aangetoond dat andere locaties voor het compressorstation vanuit milieu-optiek wezenlijk beter of functioneler zijn. Locatie 1 is dan ook als Meest Milieuvriendelijk Alternatief aangemerkt.

Wél heeft het MER opgeleverd dat het mogelijk blijkt om af te kunnen zien van grote mechanische koeling (minder installaties en minder hinder), en er is duidelijk geworden dat ruime aandacht nodig is voor goede landschappelijke inpassing en architectonische vormgeving van gebouwen en terrein. Ook zijn tal van suggesties naar voren gekomen voor (technische) maatregelen om effecten te verzachten en te compenseren. Veel van die suggesties uit het MER zijn dan ook opgenomen in het eindplan of zullen in daarin worden opgenomen en uitgevoerd. Dat geldt ook voor de plicht tot compensatie van verloren waarden (natuur en landschap).

Uitwerking van Het MMA en VKA compressorstation

Om te komen tot een MMA is allereerst –los van de locaties- nagegaan welke generieke verbeterende en verzachtende maatregelen redelijkerwijs mogelijk zijn. Gasunie kiest in het MMA en het voorkeursalternatief (VKA) voor:

- Verdiepte/ondergrondse aanleg: In paragraaf 3.5.7 van de MER is beargumenteerd dat ingraven van een compleet compressorstation niet realistisch is. Wel zal in het ontwerp maximaal gekozen worden voor ondergrondse ligging van leidingen, afsluiters etc. Hiermee wordt voorkomen dat het station een 'industriële' uitstraling krijgt;
- Achterwege laten van mechanische koeling: In paragraaf 3.5.7 van de MER is uiteengezet dat koeling achterwege kan blijven. Dit scheelt ruimte (apparatuur, gebouwen) en vermindert de geluidsemissies; Door de gaskoeling achterwege te laten is tot slot het totale gebouwoppervlak gereduceerd van ongeveer 6500 m² tot ongeveer 4000 m². Het benodigd oppervlak daalt daarmee van 9 naar 8 hectare;
- Andere generieke mitigerende akoestische maatregelen, zoals het weglaten van lawaaimakende koelbanken in het compressorstation.

Naast generieke maatregelen is de meest milieuvriendelijke locatie ook locatiespecifiek geoptimaliseerd. Hierbij is opnieuw naar het ontwerp van het station gekeken. Zo zijn gebouwen beter met elkaar in lijn gebracht en daardoor beter inpasbaar gemaakt in een open inpassing. Dit was ook mogelijk dankzij het achterwege laten van de gaskoeling.

Met deze aangescherpte uitgangspunten hebben de landschapsarchitecten zich opnieuw over een landschappelijke inpassing gebogen met twee doelstellingen: maximale openheid van het station en maximale bruikbaarheid van de directe omgeving en de landschappelijke inpassing. Het resultaat van de "Meest Milieuvriendelijke Inpassing" is voor deze locatie uitgewerkt in één schetsontwerpplan.

Beoordeling provincie Zuid-Holland en gemeente Graafstroom

Per brief 26 februari 2008 (kenmerk PZH-2008-145686, zie bijlage) heeft de provincie Zuid-Holland aangegeven dat de keuze het MMA als voorkeursalternatief te beschouwen een juiste is. Tevens wordt gesteld dat de geldende streekplannen de realisering toelaten. Wel is opgemerkt dat men zeer hecht aan een hoogwaardige landschappelijke inpassing en compensatie voor de resterende aantasting van het landschap.

Op 21 april 2008 heeft de gemeenteraad van Graafstroom het milieueffectrapport, nadat een aantal aanvullende vragen door ingenieursbureau Arcadis zijn beantwoord³⁸, aanvaard en heeft men de

³⁸ Beantwoording vragen gemeente Graafstroom, Arcadis, 12 maart 2008 (zie ook bijlage)

conclusie onderschreven met betrekking tot de locatiekeuze (brief zie bijlage).

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft in haar toetsingsadvies van 9 juni 2008 (later aangevuld op 9 juli 2008) positief geoordeeld over de locatiestudie:

De Commissie merkt op dat de locatiestudie voor het compressorstation goed is uitgevoerd. De verschillende milieunadelen zijn tegen elkaar afgewogen. Daarnaast is zorgvuldig omgegaan met de suggesties voor de locatie Wijngaarden; zoals geen gaskoelinstallatie, inpassing in het landschap en het gebruik van infrarood licht.

5.3. Uitgangspunten voor veilig gebruik

Er wordt voldaan aan de vereisten van de NEN3650 en overige standaarden die gelden voor veilig gebruik van het compressorstation en de aardgastransportleiding.

5.4. Uitgangspunten landschappelijke inpassing

Een nieuw compressorstation betekent een ingreep in het open veenweidelandschap in de polder Wijngaarden. Een goed en uitgekiend landschapsplan is daarom nodig om dit station in te passen in het landschap en tevens een vereiste voor het bouwen in het 'groene hart'. De landschappelijke inpassing zal daarom in deze paragraaf nader worden beschreven.

Belangrijk is dat het landschapsplan een samenhangend geheel vormt, welke een goede inbedding bewerkstelligt van het circa 8 ha grote terrein met diverse technische installaties en bebouwing. Gezien de ligging van het compressorstation in de oksel van het Alblasserbos en de beplante provinciale weg is aan diverse kanten voor een andere benadering gekozen. Overal is het bestaande slotenpatroon als uitgangspunt gehanteerd. Nieuwe landschapselementen en natuurontwikkeling gaan uit van het versterken van de bestaande natuur- en landschapswaarden in deze omgeving.

Bebouwing van het compressorstation

De belangrijkste bebouwing van het station wordt vormgegeven in onopvallende kleuren en tinten, zoals grijs, groen en bruin, die wegvallen tegen de achtergrond van beplanting in de diverse jaargetijden. De technische installaties zoals buizen zullen zoveel mogelijk een onopvallende grijs tint krijgen. Als referentiebeeld is genoemd een bebouwing met een verticale barcode. Waar nodig zal gebruik moeten worden gemaakt van RVS en Aluminium. Kozijnen worden zo onopvallend mogelijk uitgevoerd. De verticale geleding overheerst. De

bebouwing is gegroepeerd in reeksen binnen het ritme van de verkaveling. Het hoofdgebouw is vooraan bij de provinciale weg in de lengterichting van de verkaveling geplaatst en mag laten zien dat het hier om een eigentijdse functie gaat.

De vormgeving van de gebouwen zal worden voorgelegd aan de onafhankelijke welstandscommissie Dorp, Stad & Land. Zij zal, aan de hand van de Welstandsnota Graafstroom het bouwplan in het kader van de bouwvergunning toetsen aan de welstandseisen en hierover advies uitbrengen aan de gemeente.

Uitgangspunten landschappelijke inpassing

Voor de landschappelijke inpassing van het compressorstation te Wijngaarden gelden zowel enkele technische als ruimtelijke uitgangspunten. Bij de technische uitgangspunten voor de inpassing is de ligging ten opzichte van bestaande leidingen van belang, de situering ten opzichte van de waterlopen en het compenseren van verhard oppervlak. Bij de ruimtelijke uitgangspunten wordt een genuanceerd ontwerp gevraagd, dat enerzijds recht doet aan het open karakter van de polder en anderzijds vanuit het bebouwingslint van Wijngaarden het zicht op het compressorstation ontnemt. Op basis van deze uitgangspunten is een schetsontwerp gemaakt. Dit schetsontwerp kende twee varianten.

Nadere uitgangspunten ten gevolge van overleg

Op basis van de opmerkingen is het voorlopige ontwerp (VO) voor de landschappelijke inpassing opgesteld. Aanpassingen die ten gevolge van het overleg zijn doorgevoerd zijn onder andere;

- minder doorzicht vanuit het Westeinde op de zuid- en oostrand van het compressorstation;
- riet aan de binnenzijde van de landschappelijke inpassing en niet aan de buitenzijde, naast agrarische percelen;
- water als afgrenzing met agrarische percelen aan de zuidzijde van de nieuwe bosschages;
- oplopende hoogtes van de bosschages in verband met beperkte schaduwwerking;
- doorzicht tussen kavelgrensbeplantingen verder beperken;
- nieuwe wandelpaden achter riet of bos leggen, zodat het leefgebied van de kleine zwaan zo min mogelijk verstoord wordt.

Aanpassing naar aanleiding van zienswijzen

Mede naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen is de landschappelijke inpassing gewijzigd. Aan de zuidzijde komt een meer dichte afscherming van het station en vervallend de directe doorzichten. Concreet betekent dit dat aan de zuidzijde de landschappelijke inpassing gerealiseerd wordt met een dichte beplanting van ca 5 meter hoog tussen de kavelgrensbeplantingen in de vorm van dichte wilgen of struweel met een minimale breedte van 20 meter. Zo zal in alle jaargetijden het zicht op de achterliggende onderdelen ontnomen worden (met uitzondering

van het afblaassysteem). Het jaarlijkse onderhoud, vastgelegd in een beheerplan, zal zodanig geschieden dat een dichte rand altijd het zicht op de achterliggende onderdelen ontnemt.

Een volledige dichte afscherming van het station aan alle kanten doet geen recht aan het open landschap en draagt niet bij aan vermindering van het zicht vanuit het Westeinde.

Overigens wordt opgemerkt dat de bomenrijen aan de oostzijde in grote mate het zicht op de achterliggende gebouwen van het compressorstation breken, dit gaat ook op voor de agrariërs die op het land aan het werk zijn.

De wijze waarop de gebouwen worden vormgegeven zal worden voorgelegd aan de onafhankelijke welstandscommissie Dorp, Stad & Land. Zij zal, aan de hand van de Welstandsnota Graafstroom het bouwplan toetsen aan de welstandseisen en hierover advies uitbrengen aan de gemeente. In de Welstandsnota Graafstroom is aangegeven dat de omgeving waarin het compressorstation gerealiseerd wordt gekenmerkt wordt door een overwegend open karakter. Daarom zal met betrekking tot kleur- en materiaalgebruik ruime aandacht besteed worden aan de inpassing van nieuwbouw in het bestaande landschap en daarbij zoveel mogelijk in te spelen op de specifieke kenmerken van het gebied. De gebouwen zijn functioneel van vorm (hoekig), van eigentijds materiaal in een neutrale, in de omgeving passende, kleurstelling.

Hoofdropzet ontwerp

Om het grote terrein landschappelijk goed in te passen is gekozen voor oplossingen die enige maat hebben of herhaald worden, zodat zij niet wegvallen tegen het grote complex, maar hiermee een goed tegenwicht vormen. Tevens is gezocht naar een landschapsarchitectonische samenhang van de diverse zijden van het ontwerp.

Het ontwerp speelt in op de ruimtelijke uitgangspunten en kent daardoor aan diverse zijden een andere invulling. Een nieuw wandelpad vormt een verbindende schakel tussen het bestaande bos en de nieuwe landschapszone. Het pad vormt een bijzondere snijlijn tussen het compressorstation, omgeven door water en de landschapszone. Het slotenpatroon vormt binnen het ontwerp een repeterend en herkenbaar element. De ontsluiting van het compressorstation vindt plaats via een aftakking van de provinciale weg aan de noordzijde.

Water en riet rondom het compressorstation

Rondom het compressorstation wordt een watergang van circa 10m breedte aangelegd, ter beveiliging en afgrenzing van het terrein. Deze watergang is ter plaatse van de omleiding van de bestaande A-watergang verbreed. Aan de buitenzijde van deze ringsloot zijn rietvelden en natuurvriendelijke oevers ontworpen. Zij vormen een bijdrage aan de

natte natuur in deze omgeving en vormen een verlenging van de natte ecologische verbindingszone langs de provinciale weg. Het riet ontleemt vanuit de omgeving het zicht op het hekwerk rond het station. Het plan integreert de natuurvriendelijke oever langs de Sliedrechtse Vliet, die het waterschap Rivierenland graag wil aanleggen. De percelen eindigen met verschillende kopse kanten en rietkragen aan deze ringsloot.

Boschages aan de zuidzijde

Aan de zuidoostzijde is gekozen voor de aanplant van diverse boschages, in de geest van de oude gerieffhoutbosjes, met een onderhoudsstrook van 5 meter tot de bestaande, tussenliggende sloten. Zij bestaan uit een gevarieerde streekeigen beplanting van bomen zoals es, els, een enkele eik en wilg en struiken zoals sleedoorn en meidoorn. De buitenranden worden gevormd door oplopende struweelranden. De boschages ontnemen vanuit het bebouwingslint langs het Westeinde het zicht op de hogere gebouwen van het station. Zij vormen een groep opgaande beplanting in de ruimte en laten door hun vrije ligging ten opzichte van de bosrand de grote ruimte van de polder afleesbaar.

Aan de noordwestzijde van het compressorstation is het bestaande bosje geïntegreerd in een reeks van bosjes, waardoor de ruimtelijke samenhang van deze rand wordt versterkt.

Kavelgrensbeplantingen

Meer naar het zuidwesten toe is minder bebouwing aanwezig op het gascompressorstation en gaat de dichte beplanting over in lange kavelgrensbeplantingen van de els, die vroeger ook in het gebied aanwezig waren. De kavelgrensbeplantingen werken als coulissen of lamellen in het landschap, onder een schuine hoek is er van veraf geen door zicht mogelijk. Langs de noordkant van het wandelpad is een wilgengriend voorzien van ca 5m hoog, welke het zicht op achterliggende installaties en kleine gebouwtjes van 3m hoog ontleemt. In het beheerplan zal worden vastgelegd dat deze zone niet in haar geheel in de zichtrichting tussen de kavelgrensbeplantingen mag worden teruggezet, zodat altijd een dichte rand het zicht op de achterliggende onderdelen ontleemt. Langs de zuidkant van het wandelpad is een dicht op elkaar geplante bomenrij van Italiaanse populier ontworpen om het doorzicht op de achterliggende hoge afblaaspijp voor een groot deel te ontnemen (met uitzondering van het bovenste deel van de afblaaspijp). De kavels tussen de kavelgrenzen worden in geringe mate afgegraven (ca 5, 10 en 20 cm) en krijgen een extensief beheer, waardoor natuurlijke graslanden ontstaan.

Waterpartij met bomeneiland

Aan de zuidwestzijde is voor een open zicht over een waterpartij gekozen, omdat hiermee recht wordt gedaan aan het open karakter van de polder en hierdoor juist geen aangesloten massief beplantingsblok

wordt gecreëerd. Achter deze zone ligt de landschapszone en niet het gascompressorstation.

Bomenrijen

Aan de oostzijde is in het grasland een bomenweide ontworpen van opeenvolgende bomenrijen (essen) onder een schuine hoek. Zij ontnemen het zicht op de bebouwing vanuit het Westeinde. Het zicht vanaf de provinciale weg is van veraf wel weggenomen, maar van dichtbij niet. Van dichtbij wordt het duidelijk dat zich hier een terrein bevindt met een eigentijdse transportfunctie. Het hoofdgebouw, het dichtst bij de weg mag met haar vormgeving laten zien dat het hier om het transport van energie gaat.

Rietvelden

Binnen het terrein wordt een aantal percelen iets afgegraven, zodat rietvelden ontstaan, die het ritme van de verkaveling aanhouden en versterken. Deze rietvelden hebben een natuurfunctie en een waterzuiverende functie. Over de rietvelden aan de noordzijde is er tussen de bestaande bosjes door vanaf de provinciale weg zicht op het station. Ook worden langs de rietvelden flauwe natuurvriendelijke oevers aangelegd. Binnen de rietvelden liggen in de lengterichting kades, van waaraf onderhoud plaats vindt.

Poelen

Aan de westzijde is een zone ingericht met diverse vrijliggende poelen ter compensatie van het leefgebied van de heikikker. Deze poelen kennen een flauw talud en gaan aan de noordzijde over in een natuurlijke oeverbegroeiing, struweel en opgaande beplanting. Ze liggen in een kavel met een iets verlaagd maaiveld met een hooiland beheer.

Wandelpad

Door de landschappelijke zone rond het station is een wandelpad ontworpen. Het pad biedt een gevarieerde wandeling door en langs de verschillend ingerichte natuurzones en beplantingen. Het pad biedt uitzicht op de omringende polder, maar ligt zodanig naar achter, dat zij niet verstorend werkt op het leefgebied van de kleine zwaan in de open polder.

Langs de oostelijke oever van de Sliedrechtse Binnenvliet loopt een bestaand openbaar wandelpad in beheer bij het waterschap. Bij de aanleg van een natuurvriendelijke oever ter plaatse zal dit pad verlegd worden en opgenomen worden in de nieuwe wandelroute.

Kunst

Langs het wandelpad kunnen de knoop- of uitzichtpunten worden verbijzonderd door de toepassing van kunst of landart. Bij de twee oostelijke uitzichtpunten kan een link worden gelegd met de materialen

van de gasleidingen. Bij de knooppunten in het bos kan het accent worden gelegd op de natuurwaarden of archeologische betekenis van deze omgeving.

Huidige meet- en regelstation

Het huidige meet- en regelstation langs het Westeinde verliest haar functie grotendeels. De toegangsweg wordt weer recht over de kavel getrokken en de sloten worden hersteld. De grond komt terug in agrarisch gebruik (weiland). De dichte bosstroken langs de weg en dwars op de weg blijven in stand. De beplanting iets verder naar achter, dwars op de kavel wordt gerooid, om weer een efficiënt aaneengesloten agrarisch perceel te creëren en de openheid die bij het landschap hoort terug te laten komen.

Het bosje ten westen van het huidige meet- en regelstation langs de grote watergang zal blijven gehandhaafd.

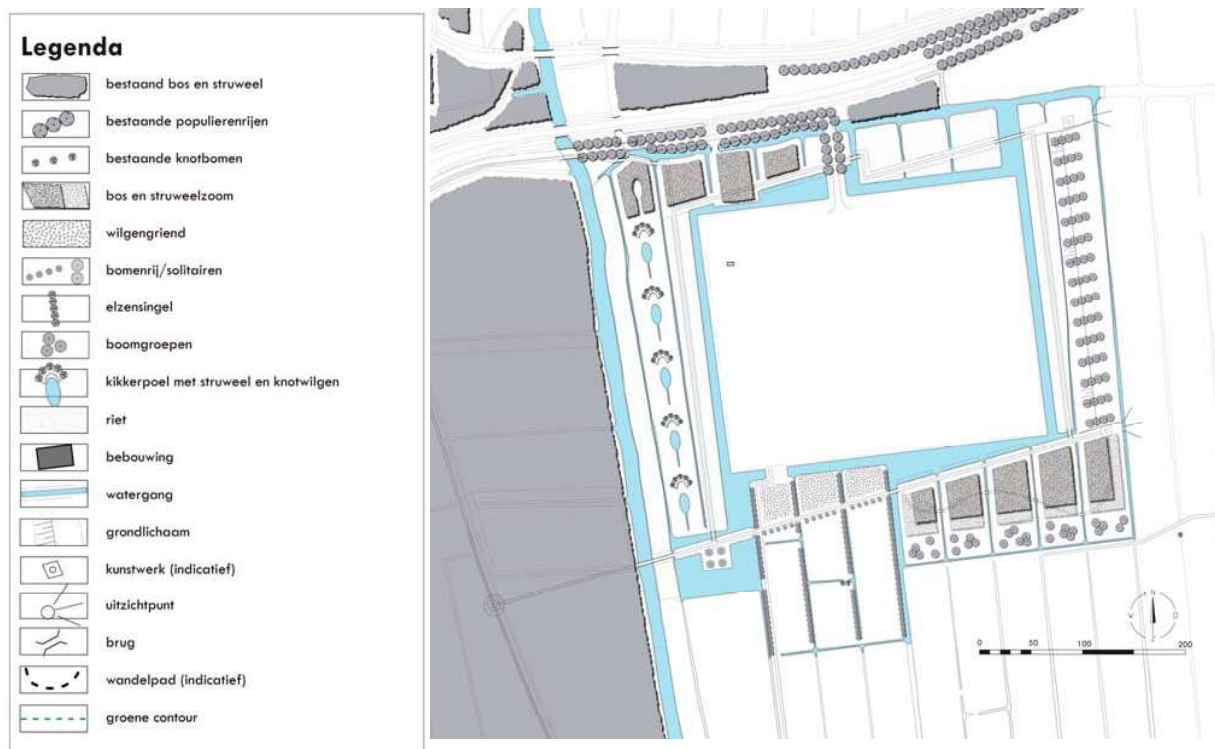
Beheer landschapszone

Het landschapsplan zal verder worden uitgewerkt in een uitvoeringstekening en werkomschrijving, waarin de aanleg, inrichting en hoogteligging precies omschreven wordt. De aanleg en te gebruiken soorten beplanting zullen nader worden uitgewerkt in een beplantingsplan. Hierbij wordt uitgegaan van streekeigen beplantingen. Voor een duurzaam beheer van het terrein en de beplantingen zal een beheerplan worden opgesteld. Gasunie zal er zorg voor dragen dat er een duurzaam en juist beheer van de gehele landschapszone plaats zal vinden.

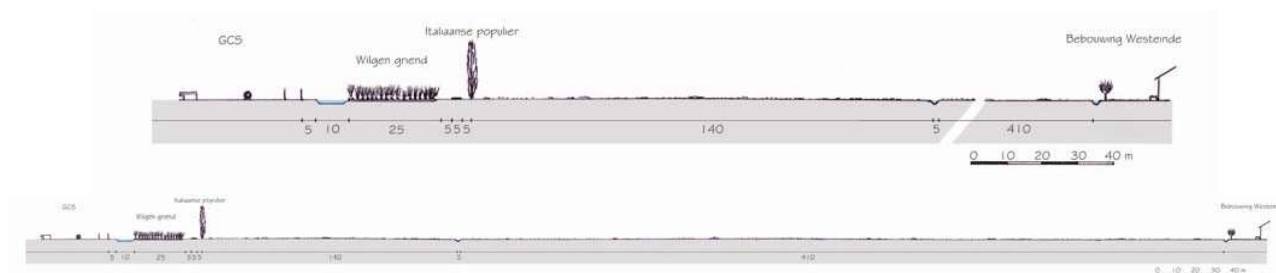
Het toekomstig beheer/onderhoud van natuur/water, inclusief rietzones zal geregeld en vastgelegd moeten worden in een nog te schrijven beheerplan. In het beheerplan zullen de volgende reeds gemaakte afspraken worden opgenomen:

- het waterschap zal het natte profiel van de A-watergangen varend onderhouden (tot 1 meter vanuit de insteek van de watergang);
- Daar waar langs de A-watergang een rietzone aangelegd wordt, zal aan de rietzijde een onderhoudsstrook van 5 meter moeten komen. Die onderhoudsstrook dient een aaneengesloten route te zijn en goed bereikbaar;
- Voor de rietzone in de A-watergang aan de zijde van het compressorstation blijft de Gasunie verantwoordelijk voor het onderhoud.

In onderstaand figuur is het landschapsplan weergegeven.

Landschapsplan Compressorstation

Zijaanzichten compressorstation met landschappelijke inpassing en verhouding ten opzichte van bebouwing Westeinde (met knip en op schaal).

5.5. Evaluatieprogramma

Conform artikel 7.26d lid 2 van de Wet Milieubeheer, stelt het bevoegd gezag bij de vaststelling van het plan de termijn waarop het evaluatieonderzoek, bedoeld in artikel 7.39, wordt gestart, alsmede de wijze waarop het onderzoek zal verrichten.

In de MER zijn voorspellingen gedaan over de (milieu)effecten. Doel van het evaluatieprogramma is om te bezien of de werkelijke (milieu)effecten overeenkomen met de effecten zoals die in het MER zijn beschreven. In onderstaande tabel is dit evaluatieprogramma met bijbehorende termijn weergegeven.

Aspect	Criterium	Locatie	Tijdstip	Soort onderzoek	Wie
Geohydrologie, bodem en water	Bemaling en zetting.	Ter plaatse van het tracé en omgeving.	Na realisatie aardgastransportleiding.	Registreren van de onttrokken debieten. Opnemen van stijghoogten nabij risico-objecten gedurende de bemaling. Inmeten van risico-objecten voor eventuele zetting. Bij de risico-objecten kan gedacht worden aan bebouwing, waterkeringen, landbouw en grondwaterafhankelijke natuur.	IN
	Grondwater-verontreinigingen			Nagegaan of er ter plaatse van die bemalingen grondwater-verontreinigingen aanwezig zijn en zo ja, of ze worden beïnvloed.	
Natuur	Beschermde soorten en gebieden.	Ter plaatse van het tracé en omgeving.	Voor, tijdens en na realisatie.	Vooraf: Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten (zie leemten in kennis). Tijdens aanleg: volg de uitvoeringswijze zoals beschreven in dit MER (bijvoorbeeld vang vissen weg alvorens waterwegen droog te pompen). Na afloop: evalueer door veldwerk de ecologische effecten.	IN
Landschap	Landschappelijk waardevolle gebieden.	Ter plaatse van het tracé en omgeving, specifiek voor die gebieden waarvoor in dit MER aandachtspunten worden genoemd voor de uitvoering.	Aanleg- en uitvoeringsfase.	Herstel van de oude staat van het gebied. Dit geldt expliciet voor compensatie in het Groene Hart.	IN
Archeologie	Aantasting historisch bodemarchief.	Ter plaatse van het tracé.	Aanleg- en uitvoeringsfase.	Gedurende de uitvoering rekening houden met de eventuele aanwezigheid van archeologische resten.	IN
Externe veiligheid	GR en PR.	Ter plaatse van tracé.	Gebruiksfase.	Monitoren GR, mede in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen. Monitoren PR. Toetsing aan de normen.	IN
Geluid	Geluidshinder.	Ter plaatse van het tracé en omgeving.	Aanleg- en uitvoeringsfase.	Monitoren geluidssituatie.	IN

IN is Initiatiefnemer, in dit geval de Gasunie.

6. JURIDISCH PLAN

De voorgenomen ontwikkeling, het realiseren van en het landschappelijk inpassen van een compressorstation en de aanleg van de aardgastransportleiding, is juridisch vertaald in de regels en de bijbehorende verbeelding.

De basis voor de verbeelding, de tekening, is een recente kadastrale ondergrond met topografische gegevens. Op de verbeelding is de grens van het bestemmingsplangebied aangegeven. Binnen die grens zijn de verschillende bestemmingen met verschillende kleuren en letteraanduidingen weergegeven.

Uitgangspunt voor de regels is de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008 (SVBP 2008). Daarnaast is voor de regels ook aansluiting gezocht bij de op 1 juli 2008 in werking getreden Wet ruimtelijke ordening, onder meer met betrekking tot de anti-dubbeltelbepaling en het overgangsrecht.

6.1. Wijze van bestemmen

Voorliggend bestemmingsplan betreft een postzegelbestemmingsplan. De grenzen van het plangebied worden grotendeels bepaald door de geluidszone die als gevolg van de Wet geluidhinder rond het terrein van het compressorstation gelegen is. Voor het overige bepalen de nieuw aan te leggen aardgastransportleiding en het te verwijderen meet- en regelstation de grenzen van het plangebied.

Voor de bestemming van de gronden die niet direct met het realiseren van het compressorstation of de landschappelijke inpassing van doen hebben, is aansluiting gezocht bij de regeling zoals die in het aangrenzende bestemmingsplan buitengebied is opgenomen, rekening houdend met de herziening van dat plan. Het meet- en regelstation dat nu aan het Westeinde is gevestigd is wegbestemd en verder is een dubbelbestemming Leiding-Gas opgenomen om de nieuw aan te leggen gasleiding en de huidige aardgastransportleiding te beschermen.

6.2. Indeling Regels

De regels zijn opgedeeld in vier hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 bevat de begrippen (artikel 1) en een bepaling over de wijze van meten (artikel 2); deze worden opsommingsgewijs in alfabetische volgorde aangegeven en dienen als referentiekader voor de overige regels.

Hoofdstuk 2 bevat de bestemmingen. Deze artikelen hebben een vaste opbouw.

Hoofdstuk 3 bevat enkele algemene regels, zoals de anti-dubbeltelbepaling, de procedureregels en algemene ontheffingsregels.

Hoofdstuk 4 bevat tenslotte het overgangsrecht en de slotregel, met daarin de titel van het bestemmingsplan.

6.3. Bebouwing

In het bestemmingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Voor de situering en maatvoering van bouwwerken is het belangrijk dat er regels zijn opgenomen met betrekking tot:

Bouwhoogte

Ten behoeve van de rechtszekerheid en kenbaarheid voor derden is het bestemmingsvlak "Bedrijf" opgedeeld in drie maatvoeringsvlakken (zie verbeelding). De bouwhoogte van gebouwen mag volgens de regels, kenbaar gemaakt op de verbeelding, respectievelijk maximaal 10 meter, 7 meter en 6 meter bedragen. Een uitzondering geldt voor ondergeschikte onderdelen van een gebouw zoals een schoorsteen, het gebouw inclusief schoorsteen mag dan niet hoger dan 15 meter zijn. De bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde is voor de realisering van een afblaasstack gemaximeerd op 15 meter. Verder is een uitzondering gemaakt voor de realisering van een gaskoeler³⁹. De maximale bouwhoogte voor de gaskoeler bedraagt 10 meter. Verder is nog geregeld dat de hoogte van een erf- en terreinafscheiding niet hoger mag zijn dan 3 meter.

Bebouwingspercentage

Het bestemmingsvlak "Bedrijf" opgedeeld in drie maatvoeringsvlakken (zie verbeelding). Het grootste gedeelte van het bestemmingsvlak kent een beperkt maximaal toegelaten bebouwingspercentage van 10% met een maximale bouwhoogte van 7 meter. Het grootste deel van het bestemmingsvlak zal dan ook vrij extensief worden bebouwd⁴⁰. In het oostelijk deel van het bestemmingsvlak zijn twee 'vlakken' opgenomen met een aanduiding dat het maximaal toegelaten bebouwingspercentage binnen deze 'vlakken' 50% respectievelijk 40% bedraagt. Binnen deze 'vlakken' zal de concentratie aan bebouwing dan ook groter zijn. Voor het 'vlak' waar een maximaal toegelaten bebouwingsconcentratie van 50% geldt, is de bouwhoogte gemaximeerd op 6 meter⁴¹. Voor het 'vlak' met een maximaal bebouwingspercentage van 40% geldt een maximale bouwhoogte van 10 meter.

³⁹ Deze gaskoeler is gepland binnen het maatvoeringsvlak met een maximale bouwhoogte van 7 meter.

⁴⁰ Dit bestemmingsvlak zal vooral gebruikt gaan worden voor een beperkt aantal gebouwen ten behoeve van de technische inrichting van het gebied en aanvullende voorzieningen.

⁴¹ In dit bestemmingsvlak zullen de compressoren van het compressorstation worden gerealiseerd. Op het derde bestemmingsvlak met een bebouwingspercentage van 40% zullen de bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd (maximale hoogte 10 meter).

6.4. Artikelgewijze bespreking

Hoofdstuk 1: Inleidende regels

Begrippen

In artikel 1 is een aantal begrippen nader gedefinieerd teneinde onduidelijkheid te voorkomen. Voor een gedeelte van de begrippen is aansluiting gezocht bij de SVBP 2008 en voor enkele begrippen is de formulering uit het bestemmingsplan “Buitengebied” overgenomen.

Wijze van meten

In artikel 2 wordt aangegeven op welke wijze gemeten moet worden bij het beoordelen of de maatvoering in overeenstemming is met de regels. Ook hier is aansluiting gezocht bij de standaard (meet)regels uit het SVBP 2008.

Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels

Voorliggend bestemmingsplan betreft een postzegelbestemmingsplan die het vigerende bestemmingsplan “Buitengebied” aanpast. Het doel van dit postzegelbestemmingsplan is het planologisch-juridisch mogelijk maken van de bouw van een compressorstation en de nieuwe aardgasleiding. Het plangebied van voorliggend plan wordt voor het grootste gedeelte bepaald door de geluidszone die ingevolge de Wet geluidhinder rond het terrein van het compressorstation ligt. Deze geluidszone is op de verbeelding en in de regels aangemerkt als gebiedsaanduiding. De bestemmingen van deze gronden blijven voor het grootste gedeelte ongewijzigd ten opzichte van de bestemmingen zoals deze in het bestemmingsplan “Buitengebied” zijn opgenomen. Voor de bestemmingen “Agrarisch met waarden”, “Bos”, “Natuur”, “Verkeer” en “Water” is dan ook aansluiting gezocht bij de bestemmingsregelingen zoals die zijn opgenomen in het bestemmingsplan “Buitengebied”.

In het plan zijn de volgende bestemmingen opgenomen:

Agrarisch met waarden

De gronden met deze bestemming zijn bedoeld voor agrarische doeleinden maar tegelijkertijd ook voor het beschermen en verder ontwikkelen van de binnen deze gronden aanwezige landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden. In de nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving is uitgewerkt wat hieronder moet worden verstaan.

De bestemmingsregeling is overigens afgestemd met de regeling in het bestemmingsplan buitengebied.

Bedrijf – Compressorstation

Op de gronden met deze bestemming wordt het compressorstation gerealiseerd. De regeling omtrent de bouwmogelijkheden binnen deze bestemming is reeds beschreven onder 6.3 van dit hoofdstuk.

Bos

De gronden aan de noord-westzijde van het plangebied zijn conform huidig gebruik bestemd als “bos”. Binnen deze bestemming is ook extensief recreatief medegebruik (bijv. wandelen door het gebied) mogelijk. Verder is er ter bescherming van de landschaps- en natuurwaarden in dit gebied een aanlegvergunningstelsel opgenomen. De bestemmingsregeling is overigens afgestemd met de regeling in het bestemmingsplan “Buitengebied”.

Groen

Op de gronden binnen deze bestemming zal de landschappelijke inpassing van het compressorstation plaatsvinden. Omdat het bestemmingsplan de wijze van landschappelijke inpassing niet verplichtend kan voorschrijven, wordt met deze bestemming alleen de planologisch-juridische mogelijkheid geschapen om de werkzaamheden die samenhangen met de landschappelijke inpassing uit te voeren. Voor een beschrijving van de landschappelijke inpassing wordt verwezen naar 5.4 van deze toelichting.

Natuur

Deze bestemming is iets breder qua opzet dan de bestemming “bos” en ziet niet enkel toe op bos, maar ook op vormen van natte en droge natuur.

Binnen deze bestemming is ook extensief recreatief medegebruik (bijv. wandelen door het gebied) mogelijk. Evenals in de bestemming “bos” is ter bescherming van de landschaps- en natuurwaarden in de regels een aanlegvergunningstelsel opgenomen. De bestemmingsregeling is overigens afgestemd met de regeling in het bestemmingsplan “Buitengebied”.

Verkeer

De bestemming “verkeer” is een algemene bestemming waarbinnen wegen, paden en parkeervoorzieningen zijn toegestaan.

De bestemming heeft mede tot doel om het terrein van het compressorstation te ontsluiten door een toegangsweg aan de rotonde in het Noordwesten van het plangebied te verbinden.

Water

De gronden binnen deze bestemming zijn bestemd voor de in het plangebied aanwezige watergangen en hebben mede het bieden van ruimte voor waterberging tot doel. In het kader van het landschapsplan is

binnen de bestemming “Groen” ook ruimte gereserveerd voor de aanleg van poelen en watergangen.

Leiding-Gas

Met deze dubbelbestemming worden de gasleidingen beschermd. Deze bescherming bestaat voor de gronden binnen de dubbelbestemming, uit een verbod om te bouwen zonder ontheffing van burgemeester en wethouders en een verbod, behoudens (aanleg)vergunning, voor het verrichten van (graaf)werkzaamheden die de leiding zouden kunnen beschadigen.

Waarde – Archeologie (dubbelbestemming)

Op basis van de provinciale archeologische waarden kaart zijn de gronden met een hoge en middelhoge archeologische waarde voorzien van de dubbelbestemming Waarde-Archeologie.

Om schade aan mogelijk aanwezige archeologische waarden in het gebied te voorkomen, is een dubbelbestemming opgenomen, op basis waarvan voor diepere bodemverstoringen een toets dient plaats te vinden voorafgaand aan de daadwerkelijke verrichting van bodemversturende activiteiten.

Deze toets is vormgegeven door middel van een aanlegvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden, alsmede de plicht, om bij de aanvraag om een bouwvergunning een archeologisch onderzoek te overhandigen. Indien uit dit onderzoek blijkt dat de archeologische waarden worden aangetast, kunnen burgemeester en wethouders bepaalde voorschriften (zie artikel 11.2 onder b van de regels) verbinden aan de bouwvergunning.

Binnen de dubbelbestemming geldt een aantal uitzonderingen op de onderzoeksplicht, bijvoorbeeld voor het bouwen op de bestaande fundering of op kleine afstand van de bestaande fundering. Verder geldt deze onderzoeksverplichting niet als het bouwen of de werkzaamheden geen grotere oppervlakte beslaan dan 100 m². Voor deze oppervlakte is aansluiting gezocht bij de Monumentenwet. Deze uitzondering geldt niet voor de gronden binnen deze dubbelbestemming die zijn aangeduid als “Archeologische Waarden (aw)”.

Voordat ten behoeve van de onderliggende bestemming kan worden gebouwd of gebruikt, zal dus moeten worden getoetst aan de op deze gronden gelegen dubbelbestemming. Hieruit kan volgen dat het uitvoeren van een archeologisch onderzoek of het aanvragen van een aanlegvergunning benodigd is.

Hoofdstuk 3: Algemene regels

Anti-dubbeltelbepaling

Met de anti-dubbeltelbepaling wordt geregeld dat grond die reeds eerder bij een verleende bouwvergunning of een mededeling op een meldingsplichtig bouwwerk is meegenomen niet nog eens bij de verlening van een nieuwe bouwvergunning of het doen van een mededeling mag worden meegenomen. Deze regel is rechtstreeks overgenomen uit het Besluit ruimtelijke ordening.

Algemene ontheffingsregels

Het gaat hierbij om een afwijkingsmogelijkheid van de in de regels gegeven maten en normen met betrekking tot het bouwen.

Algemene aanduidingsregels

In dit hoofdstuk is eveneens geregeld dat op de gronden met de aanduiding "geluidzone-industrie" geen voor geluid gevoelige gebouwen (zoals woningen en ziekenhuizen) mogen worden gebouwd.

Algemene procedureregel

De procedureregel schrijft voor dat bij de ontheffing van het bestemmingsplan de openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afd. 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd moet worden.

Hoofdstuk 4: Overgangsrecht en slotregel

Overgangsrecht

In dit artikel is een regeling opgenomen voor bestaande zaken en rechten die niet in overeenstemming zijn met de overige regelingen in dit bestemmingsplan.

De regels voor het overgangsrecht zijn overgenomen uit het nieuwe Besluit ruimtelijke ordening, waarin standaard overgangsrecht voor bestemmingsplannen is opgenomen.

Slotregel

De slotregel bevat de titel van het bestemmingsplan.

7. ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Het bestemmingsplan voor het compressorstation, de toegangsweg en de nieuwe gasleiding wordt gemaakt op initiatief van de Gasunie. De Gasunie draagt de verantwoordelijkheid voor de kosten die de uitvoering van het plan met zich mee brengen. Voor de gemeente zijn hieraan dan ook geen kosten verbonden.

In het kader van afdeling 6.4 Wro moet een bestemmingsplan dat een bouwplan bevat, vergezeld gaan van een exploitatieplan. Door middel van een exploitatieplan kan de gemeente de kosten die zij in het kader van dat bestemmingsplan moet maken, verhalen op de initiatiefnemer. In dit bestemmingsplan wordt de planologisch-juridische mogelijkheid gecreëerd om een hoofdgebouw, niet zijnde een woning, te bouwen. Er is dus sprake van een bouwplan in de zin van artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Een exploitatieplan is echter niet noodzakelijk indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het bestemmingsplan begrepen gronden anderszins verzekerd is. Aangezien de kosten voor de totstandkoming en uitvoering van dit plan voor rekening van de Gasunie komen, zijn de kosten anderszins verzekerd en is het opstellen van een exploitatieplan niet noodzakelijk.

Met de provincie zal een zakelijke rechtsovereenkomst gesloten worden over de aanleg van de toegangsweg op de gronden van de provincie. De weg wordt in opdracht van de Gasunie aangelegd en wordt volledig door de Gasunie betaald. Ook het beheer is volledig voor rekening van Gasunie. De grens van het beheer ligt kort na de aftakking van de rotonde.

Om de economische uitvoerbaarheid van onderhavig bestemmingsplan te kunnen garanderen, sluiten de gemeente en Gasunie op grond van artikel 6.4a Wro een planschadevergoedingsovereenkomst. Met deze overeenkomst wentelt de gemeente het risico dat onderhavig plan planschade veroorzaakt af op de Gasunie. Hierdoor kan eventuele planschade geen afbreuk doen aan de economische uitvoerbaarheid van het plan.

8. OVERLEG EN INSPRAAK

8.1. Advies Commissie M.E.R.

De commissie voor de milieueffectrapportage heeft een tweetal toetsingsadviezen uitgebracht te weten op 9 juni 2008 en 9 juli 2008. De gemaakte opmerkingen en adviezen zijn in het plan verwerkt en verantwoord in de toelichting onder de desbetreffende hoofdstukken.

Hieronder wordt een korte reactie gegeven op de gemaakte opmerkingen en adviezen.

Algemeen

De Commissie is van mening dat de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER aanwezig is.

Bij ontwikkeling van het voorkeursalternatief is al in vergaande mate uitgegaan van het zoveel mogelijk voorkomen dan wel beperken van de negatieve milieugevolgen. Het gevolg daarvan is wel dat het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief weinig onderscheidend zijn.

Het belangrijkste aandachtspunt voor het traject Wijngaarden-Ossendrecht is de locatie van het compressorstation. Hiervoor is een uitgebreide locatiestudie uitgevoerd waarin 18 verschillende locaties zijn beschouwd. De studie is op hoofdlijnen goed uitgevoerd en er is zorgvuldig omgegaan met zienswijzen die op de startnotitie zijn ontvangen. De locatiestudie maakt inzichtelijk dat *alle* locaties negatieve milieueffecten kennen. Op basis van de milieueffecten is een aantal locatiealternatieven voor het compressorstation weinig onderscheidend. De keuze voor het meest milieuvriendelijke locatiealternatief lijkt vooral een afweging waarbij het vigerende beleid en technische en financiële overwegingen de doorslag geven.

Locatie Compressorstation

De Commissie merkt op dat de locatiestudie voor het compressorstation goed is uitgevoerd. De verschillende milieunadelen zijn tegen elkaar afgewogen. Daarnaast is zorgvuldig omgegaan met de suggesties voor de locatie Wijngaarden; zoals geen gaskoelinstallatie, inpassing in het landschap en het gebruik van infrarood licht.

Externe Veiligheid

1. De Commissie adviseert het betreffende bevoegd gezag in overleg te treden met de initiatiefnemer (en brandweer) over de panden welke zich binnen de 25 meter zone van de aan te leggen aardgasleiding bevinden.

Reactie

Binnen een zone van 25 meter rondom de aardgasleiding in de gemeente Graafstroom bevinden zich geen panden.

2. De Commissie adviseert om per gemeente te definiëren wanneer sprake is van een significante toename van het groepsrisico in relatie tot de aan te leggen aardgasleiding en vervolgens inzichtelijk te laten maken of en waar er een significante toename van het groepsrisico optreedt.

Reactie

In paragraaf 4.6 is het groepsrisico weergegeven. Er is sprake is van een significante toename van het groepsrisico. Derhalve wordt verantwoording omtrent deze toename afgelegd en is advies gevraagd aan de regionale brandweer.

Natuur

3. De Commissie adviseert om voor besluitvorming inzicht te laten verstrekken in mogelijke beperkingen door de aardgastransportleiding voor toekomstige natuurontwikkelingen.

Reactie

In de gemeente Graafstroom zijn er ten gevolge van de aanleg van de aardgastransportleiding geen beperkingen te verwachten ten aanzien van toekomstige natuurontwikkeling.

Archeologie en geomorfologie

4. De Commissie adviseert voor besluitvorming inzichtelijk te laten maken of en welke maatregelen genomen zullen worden om eventuele (verdere) aantasting van GEA-objecten en waardevolle geomorfologische vormen te voorkomen dan wel zoveel als mogelijk te beperken.

Reactie

Het geplande compressorstation zal voor een deel een donk doorsnijden. Omdat hier sprake is van een project van nationaal belang wordt deze doornijding aanvaardbaar geacht. Met betrekking tot de donk is nog geadviseerd te laten onderzoeken op welke wijze schade aan de donk zoveel mogelijk voorkomen of beperkt kan worden. In het kader van de verdere uitwerking van de bouwwerkzaamheden zal hier aandacht aan besteed worden.

5. De Commissie acht wel van belang dat wordt onderzocht of en welke mogelijkheden bestaan om de donk, waar het compressorstation is gepland, intact te houden hetzij de schade, met name waar het gaat om archeologie, te minimaliseren. De Commissie adviseert te laten onderzoeken op welke wijze schade aan de donk zoveel mogelijk voorkomen of beperkt kan worden.

Reactie

Ten behoeve van de nadere invulling van de locatie is uitgebreid archeologisch onderzoek gedaan. Uit onderzoek zijn een viertal locatie naar voren gekomen van archeologische waarde. Ten behoeve van de behoudenswaardigheid zijn de volgende conclusie getrokken:

- *Vindplaats 1 is behoudenswaardig en zal door aanpassing van het bouwplan geheel worden ontzien;*
- *Vindplaats 2 is “mogelijk behoudenswaardig” en wordt bedreigd door de voorgenomen aanleg van het compressorstation en de daarmee gepaard gaande bodemingrepen. De constructie van het compressorstation op deze locatie zal archeologisch worden begeleid;*
- *Vindplaats 3 is niet behoudenswaardig. Bouwwerkzaamheden zijn gepland buiten, respectievelijk in de periferie van de vindplaats;*
- *Vindplaats 4 is “mogelijk behoudenswaardig”, maar loopt geen gevaar bij uitvoering van de plannen zoals deze op dit moment ter tafel liggen.*

Mitigerende maatregelen

6. Bij de tracering en de ontwikkeling van het voorkeursalternatief is de initiatiefnemer reeds uitgegaan van zoveel mogelijk voorkomen dan wel beperken van de gevolgen voor het milieu. Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) bestaat uit het voorkeursalternatief met daarbij een aantal aanvullende mitigerende maatregelen. De aanvullende mitigerende maatregelen het effect daarvan zijn benoemd maar er is op lokaal niveau niet duidelijk of maatregelen genomen kunnen worden. Voor besluitvorming is van belang dat ook op lokaal niveau inzichtelijk is welke aanvullende mitigerende maatregelen getroffen kunnen worden. De Commissie adviseert het bevoegd gezag voor besluitvorming de aanvullende mitigerende maatregelen op lokaal niveau te laten specificeren.

Reactie

Ten behoeve van de aardgasleiding zijn de volgende aanvullende mitigerende maatregelen beschreven. Daarbij zal worden aangegeven hoe deze maatregelen lokaal vorm krijgen.

Bodem en water

- *Het beperken van de grondwateronttrekking door het toepassen van waterremmende maatregelen zoals het aanbrengen van damwanden en in bijzondere gevallen dichten van de bodem van de bouwputten met bijvoorbeeld onderwaterbeton.*
 - *De leiding zal in de gemeente Graafstroom deels door middel van een HDD boring worden aangelegd. Door het toepassen van deze techniek wordt de grondwateronttrekking beperkt en*

wordt de kans op zettingschade op bebouwing aan het Westeinde geminimaliseerd.

- *Het tegengaan van de effecten door hydrologische compensatie in de vorm van retourbemaling.*
 - *Retourbemaling zal worden toegepast waar dat noodzakelijk is. Retourbemalingen worden niet toegepast in de gemeente Graafstroom.*
- *Het aanleggen van de leiding in den natte waarbij de leiding in een natte sleuf ingedreven wordt.*
 - *Is niet van toepassing in de gemeente Graafstroom*
- *Bij een aanwezige bodemverontreiniging binnen het bemalingsgebied wordt de leiding in den natte aangelegd.*
 - *In de gemeente Graafstroom bevinden zich geen bekende bodem- en/of grondwaterverontreinigingen in of nabij het plangebied.*

Natuur

- *Ten einde verstoring van vleermuizen te voorkomen, zou gedurende de nachtelijke uren geen werkzaamheden uitgevoerd moeten worden.*
 - *Gezien de tijdsperiode waarbinnen het tracé gerealiseerd dient te worden en operationeel dient te zijn, is het niet realistisch te verwachten dat de werkzaamheden nooit gedurende de nachtelijke uren plaats vinden. Wel gaat het MMA uit van een optimalisatie van de werkzaamheden ten einde verstoring van vleermuizen te voorkomen.*
- *Bij werkzaamheden binnen leefgebieden van reptielen worden maatregelen getroffen om de invloed op deze dieren te minimaliseren.*
 - *Er bevindt zich geen geschikt leefgebied voor reptielen binnen het leidingentracé en het plangebied voor het compressorstation. Van aanvullende mitigerende maatregelen voor reptielen is dan ook geen sprake.*
- *Om de invloed op natuur te beperken kan een ecooloog de werkzaamheden begeleiden.*
 - *Daar waar dat noodzakelijk is, bijvoorbeeld op grond van een voorwaarde uit de Flora- en fauna ontheffing, zal een ecooloog worden ingezet om werkzaamheden te begeleiden of om maatregelen uit te voeren / te nemen.*

Archeologie

- *Om de invloed op (potentiële) archeologische waarden te beperken kan een archeoloog de werkzaamheden begeleiden.*
 - *Met name op de plaatst waar het compressorstation komt te liggen, zijn verschillende archeologische vondsten gedaan. Daar waar mogelijke aantasting van deze waarde kan plaatsvinden, zullen de werkzaamheden archeologisch worden begeleid. De aardgasleiding zal geen gebieden met archeologische waarden doorkruisen.*

Aanvullend toestingsadvies

De Commissie vindt de locatiestudie voor het compressorstation goed uitgevoerd. In haar beoordeling van de locatiestudie heeft de Commissie onder andere het zoekgebied beschouwd, de verschillende beoordelingscriteria bekeken en een bezoek gebracht aan een compressorstation van de Gasunie in Anna Paulowna.

In een tweetal zienswijzen wordt de Maasvlakte als mogelijk locatiealternatief voor het compressorstation genoemd. Gezien de afstand tot Wijngaarden acht de Commissie deze locatie geen reëel alternatief.

7. De Commissie geeft in overweging om na te laten gaan of de heikikker voorkomt in het plangebied van het compressorstation. Indien dit het geval is adviseert zij om bij de inrichting van het plangebied rekening te houden met het leefgebied van de heikikker.

Reactie

Flora en fauna onderzoek heeft uitgewezen dat de Heikikker voorkomt in het plangebied. Ter compensatie zijn verschillende maatregelen genomen om het leefgebied te beschermen dan wel nieuwe leefgebieden te creëren voor de Heikikker. Zo wordt er in het gebied ten behoeve van de landschappelijke inpassing een aantal poelen aangelegd ter compensatie van het leefgebied van de Heikikker.

8. In een zienswijze wordt gewezen op de aanwezigheid van een bosschage dat door de aanleg van de aardgasleiding mogelijk doorsneden wordt. Het gaat hier om een gebied met bomen van 40 jaar oud of ouder welke door de diverse vogelsoorten, waaronder de buizerd, gebruikt wordt. De Commissie signaleert dat dit gebied met relatief hoge natuurwaarden mogelijk ontzien kan worden door gebruik te maken van een ander aanlegwijze of door een aanpassing in het tracé. Indien dit gebied door de aardgasleiding wordt doorsneden geeft de Commissie in overweging om de mogelijkheden om aantasting te voorkomen (bijvoorbeeld boring of omlegging van het tracé) te laten onderzoeken.

Reactie.

Door toepassing van horizontaal gestuurde boring (HDD) wordt deze bosschage ontzien (zie ook paragraaf 4.1).

8.2. Vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro

Ten behoeve van het vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro is om advies gevraagd aan de van belang zijnde overlegpartners.

De volgende reacties zijn ontvangen. Cursief is de reactie op de ingebrachte adviezen weergegeven en de wijze waarop hiermee in het plan is omgegaan.

Regionale Rijksdiensten

Namens de regionale rijksdiensten is door inspecteur van de VROM-Inspectie Regio Zuid-West een gezamenlijke reactie voorbereid.

Het voorontwerpbestemmingsplan geeft de regionale rijksdiensten geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Staatsbosbeheer

Van Staatsbosbeheer zijn de volgende adviezen binnengekomen.

1. De landschappelijke inpassing rondom het compressorstation sluit aan het bestaande Alblasserbos, eigendom van Staatsbosbeheer. Er wordt voorgesteld te bezien hoe de recreatie-inrichting van dit gebied kan aansluiten bij de voorzieningen die in het plan zijn voorzien.

Reactie:

Bij de landschappelijke inpassing is zoveel mogelijk rekening gehouden met het bestaande gebied. Dit geldt ook voor de recreatie-inrichting van het Alblasserbos. Op twee plaatsen wordt met nieuwe wandelpaden aangesloten op het bestaande padenstelsel van het Alblasserbos.

2. Onduidelijk is waarom de gronden rondom het compressorstation ten behoeve van de landschappelijke inpassing de bestemming "Groen" hebben met minder stringente regels ten aanzien van bouwen, gebruik en aanlegvergunningen dan de naastgelegen bestemmingen "Natuur" en "Bos". Staatsbosbeheer stelt voor deze gronden te bestemmen als "Natuur".

Reactie:

De landschappelijke inpassing dient een tweetal doelen. Visuele afscherming en inpassing van het compressorstation in het landschap en (gedeeltelijke) compensatie van vooral verloren gegane landschappelijke waarden. De bedoeling is primair niet om nieuwe natuur te creëren. Overigens is het oprichten van bouwwerken of andere zaken die niet ten dienste staan van de bestemming niet toegestaan.

Gemeente Sliedrecht

De gemeente Sliedrecht heeft geen opmerkingen met betrekking tot het voorontwerp bestemmingsplan "compressorstation Wijngaarden".

Waterschap Rivierenland

Van het Waterschap Rivierenland zijn de volgende adviezen / opmerkingen binnengekomen. Deze opmerkingen zijn tevens aan te

merken als wateradvies in het kader van de watertoetsprocedure, aldus het waterschap.

Het waterschap adviseert positief over het onderhavige plan, mits gemaakte opmerkingen worden verwerkt in het bestemmingsplan.

1. Op de verbeelding zijn alle A-watergangen als bestemming 'Water' weergegeven. Dit is conform onze wensen. Echter, ten noordwesten van het compressorstation ligt een verbindende A-watergang, welke nog niet is opgenomen op de verbeelding. We verzoeken u deze watergang alsnog als 'Water' te bestemmen.

Reactie

De betreffende A-watergang is opgenomen op de verbeelding.

2. Artikel 7 Natuur: Oeverbeschoeiingen zijn ook keurontheffingsplichtig. We verzoeken u daarom in het schema van de aanlegvergunningplichtige werken/werkzaamheden bij de criteria voor het aanbrengen van oeverbeschoeiingen toe te voegen: 'de waterhuishouding wordt niet onevenredig aangetast; hiertoe wordt advies ingewonnen bij de waterbeheerder.'

Reactie

De gevraagde toepassing is doorgevoerd in de regels.

3. Artikel 9 Water: We verzoeken u toe te voegen onder het kopje bouwregels: 'Voor de realisering van deze bouwwerken is van het waterschap een ontheffing nodig van de Keur (Keur voor waterkeringen en wateren van waterschap Rivierenland, geldend vanaf 1 januari 2007).'

Reactie

De gevraagde toepassing is doorgevoerd in de regels.

4. Hoofdstuk 3 Toelichting onderdeel Beleidskaders. Het waterschap Rivierenland is momenteel bezig met het opstellen van het Waterbeheerplan 2010-2015. Dit waterbeheerplan is onder andere de opvolger van het Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid 2 (IWBP 2). We verzoeken u in het hoofdstuk Beleidskaders een korte samenvatting weer te geven van het Waterbeheerplan 2010-2015 van het Waterschap Rivierenland.

Reactie

Een samenvatting is opgenomen in het beleidskader.

5. Hoofdstuk 4 Toelichting Planologische randvoorwaarden Paragraaf 4.1 Bodem en water. We verzoeken u om complete weergave te geven van de huidige waterhuishoudkundige situatie. De paragraaf kan aangevuld worden met

de ligging van de verschillende watergangen en de ligging van het KRW-waterlichaam (Sliedrechtse Binnenvliet, ten westen van het plangebied).

Reactie

De huidige waterhuishoudkundige situatie is, voorzover informatie daartoe beschikbaar, alsnog beschreven in de toelichting.

6. Hoofdstuk 5 Uitgangspunten plan Paragraaf 5.4 Uitgangspunten landschappelijke inpassing compressorstation Wijngaarden.

Het waterschap is betrokken geweest bij de landschappelijke inpassing van het plan. Hierbij zijn een aantal belangrijke afspraken gemaakt die het vermelden waard zijn in de toelichting van het bestemmingsplan.

- a. Ter compensatie van het verharde oppervlak en ter compensatie van de te dempen watergangen, dient waterberging te worden aangelegd. De vuistregel die u voor compensatie verhard oppervlak kunt hanteren is 436 m³/ha, met een toegestane peilstijging van 20 cm in dit gebied. Het bestemmingsplan biedt met de bestemmingen 'Groen' en 'Natuur' voldoende ruimte voor de aanleg van deze waterberging, echter voor de duidelijkheid verzoeken wij u te vermelden hoeveel kubieke meter compenserende waterberging het betreft.
- b. Er staat nog niet vermeld dat het eigendom van verlegde/verbrede A-watergangen om niet naar het waterschap zullen gaan. We verzoeken u deze afspraak alsnog toe te voegen.
- c. Langs de oostelijke oever van de Sliedrechtse Binnenvliet loopt een bestaand openbaar wandelpad in beheer bij het waterschap. Bij de aanleg van een natuurvriendelijke oever ter plaatse zal dit pad verlegd worden en opgenomen moeten worden in de nieuwe wandelroute.
- d. Het toekomstig beheer/onderhoud van natuur/water, inclusief rietzones zal geregeld en vastgelegd moeten worden in een nog te schrijven beheerplan. In het beheerplan kunt u de volgende reeds gemaakte afspraken opnemen: het waterschap zal het natte profiel van de A-watergangen varend onderhouden (tot 1 meter vanuit de insteek van de watergang). Daar waar langs de A-watergang een rietzone aangelegd wordt, zal aan de rietzijde een onderhoudsstrook van 5 meter moeten komen. Die onderhoudsstrook dient een aaneengesloten route te zijn en goed bereikbaar. Voor de rietzone in de A-watergang aan de zijde van het compressorstation blijft de Gasunie verantwoordelijk voor het onderhoud.

Reactie

Gevraagde toevoegingen zijn opgenomen in de toelichting van het bestemmingsplan.

Overige overlegpartners

Van de volgende overlegpartners zijn geen adviezen ontvangen:

- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
- Provincie Zuid-Holland;
- Milieudienst Zuid-Holland Zuid;
- LTO Noord.

9. ZIENSWIJZEN

9.1. Ingebrachte zienswijzen

Van 27 februari 2009 tot en met 9 april 2009 heeft het ontwerp bestemmingsplan 'Compressorstation Wijngaarden' en het daaraan ten grondslag liggende Milieueffectrapport, gedurende zes weken, ter inzage gelegen. Op dit ontwerp bestemmingsplan zijn door de volgende personen zienswijzen ingediend.

1. SRK rechtsbijstand, namens dhr. C.J. de Knegt, Westeinde 28 te Wijngaarden.
2. Stichting Behoud Polders Graafstroom
3. Provincie Zuid-Holland
4. J.W. en C.C.M. Bernard, Westeinde 35 A te Wijngaarden
5. H. Bikker, Burg. Brouwerstraat 8b te Wijngaarden
6. G. de Groot, Westeinde 31 te Wijngaarden
7. D.J. Kruijthoff, Zevenhovenstraat 2 te Bleskensgraaf

9.2. Beantwoording zienswijzen

In deze paragraaf zullen de ingebrachte zienswijzen worden samengevat en voorzien van een reactie

1. SRK rechtsbijstand, namens dhr. C.J. de Knegt, Westeinde 28 te Wijngaarden

Financiële uitvoerbaarheid

1A. De Gasunie heeft gronden verworven tegen niet markt-conforme tarieven. Het Eg-Verdragsrechterlijke verbod van staatssteun staat de (financiële) uitvoerbaarheid (art. 9 Bro) van het bestemmingsplan in de weg. De steunverlenende overheid dient zich er bij de Europese Commissie afdoende van te vergewissen dat de aanmeldingsverplichting van artikel 88, derde lid, EG niet van toepassing is. Omdat de gemeente zich er niet van vergewist heeft of het betreffende artikel als dan niet van toepassing is, is gehandeld in strijd met artikel 3.2 Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Reactie

Gasunie heeft ten behoeve van het compressorstation en de landschappelijke inpassing daarvan gronden aangekocht van particuliere grondeigenaren. Bij steunmaatregelen zoals bedoeld in deze zienswijze gaat het om maatregelen of handelingen van overheidswege die met staatsmiddelen zijn bekostigd. Daarvan is geen sprake bij de aankoop van particuliere gronden door Gasunie. Reeds hierom is er geen sprake

van staatsteun, en blijven de overige voorwaarden om van "staatssteun" te kunnen spreken buiten beschouwing. Er bestaat dan ook geen enkele aanleiding voor de gedachte dat de financiële uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in het geding zou zijn.

1B. Door de Minister van Economische zaken is aangegeven dat het compressorstation een voorziening is van algemeen nut. Omdat het Ministerie van Economische Zaken 100% aandeelhouder is van de Gasunie is hier sprake van handelen met vooringenomenheid wat in strijd is met artikel 2.4 van de Awb.

Reactie

De omstandigheid dat de aandelen in Gasunie N.V. in handen zijn van de Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Financiën, leidt niet tot de conclusie dat sprake is van vooringenomenheid ten aanzien van het oordeel van de Minister van Economische Zaken dat sprake is van een voorziening van algemeen nut. Het oordeel dat een compressorstation als het onderhavige van algemeen belang is, wordt overigens niet alleen door de Minister van Economische Zaken gedeeld, maar is ook door de wetgever erkend en vastgelegd in de wetwijziging ten aanzien van de toepassing van de rijkscoördinatieregeling op energie-infrastructuur (Stb. 2008, 416).

Nota Ruimte-Streekplan

1C. In de nota ruimte is het Groene Hart aangewezen als nationaal landschap. Volgens het streekplan Zuid-Holland Oost is bouwen in het Groene Hart niet toegestaan tenzij het projecten betreft waarbij geen goed alternatief beschikbaar en voorzieningen van algemeen nut met specifieke locatievereisten. Er zijn alternatieve locaties denkbaar. Het plan is daarmee in strijd met het Streekplan.

De economische belangen wegen schijnbaar zwaarder dan het belang van het landschap binnen het Groene Hart.

Reactie

Er zijn in eerste instantie 22 locaties onderzocht, zoals beschreven in de locatiestudie (onderdeel van het MER). Na afweging zijn uiteindelijk een viertal locaties overgebleven die nader onderzocht zijn in het MER.

Hierbij hebben de volgende 2 aspecten een zwaarwegende rol gespeeld.

- *de ruimteclaims en ambities van de betrokken overheden en de bedrijfseconomische invalshoek van Gasunie aan de ene kant;*
- *het Groene Hart aan de andere kant.*

Uit deze studie bleek dat vanuit het geplande ruimtegebruik en vanwege de financiële consequenties van de extra leidingaanleg er geen realistische mogelijkheden buiten het Groene Hart te zijn.

Uiteindelijk is de planlocatie als Meest Milieuvriendelijk Alternatief en Voorkeurslocatie aangemerkt. Deze keuze is zowel door de Provincie

Zuid-Holland, de gemeente Graafstroom als door de m.e.r. commissie bevestigd.

Zie ook beantwoording zienswijze 2B.

Er is geen strijdigheid met de Nota Ruimte.

1D. Het plan doorkruist essentiële onderdelen van het streekplan. Het betreft hier uit de beleidsstrategie voortvloeiende structurerende elementen die de door de provincie gewenste ruimtelijke structuur moeten waarborgen. Ten behoeve van deze afwijking had een herzieningsprocedure doorlopen moeten worden zoals voorgeschreven in de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Een dergelijke procedure is niet gevoerd.

Reactie

Op grond van de partiële wijziging van het streekplan op 28 juni 2006 zijn de bebouwingscontouren uit het streekplan niet aan te merken als een concrete beleidsbeslissing, maar als structurerend element.

In het streekplan is (in paragraaf 3.4.) aangegeven dat van het in dit geval van belang zijnde structurerende element (SE 10) kan worden afgeweken, zonder dat herziening van het streekplan nodig is. Het accommoderen van nieuwe stedelijke functies buiten de bebouwingscontouren is toegestaan bij gebleken noodzaak (er is geen goed alternatief beschikbaar) en bij uitzondering voor voorzieningen van algemeen nut. Onder 1C is aangegeven dat uit het MER blijkt dat er geen goede alternatieven beschikbaar zijn en het compressorstation is te beschouwen als een voorziening van algemeen nut. Ook Gedeputeerde Staten delen deze opvatting.

Landschappelijke inpassing

1E. In het plan is aangegeven dat het hoogste bouwwerk een afmeting heeft van 9 meter hoog. In de voorschriften wordt de oprichting van een gaskoeler tot een hoogte van 10 meter toegestaan en de bouw van een afblaasstack van maximaal 15 meter. In de inleiding van het plan is aangegeven dat gaskoeling achterwege blijft. Verzocht wordt daarom dit voorschrift te schrappen.

Reactie

Het is correct gesteld dat gaskoeling uit het ontwerp is geschrapt.

Voorheen was er per compressor 1 koeler (totaal dus 4 voorzien) zodat er tijdens normaal bedrijfsproces gaskoeling plaats kon vinden.

In het huidige ontwerp is in een enkele koeler voorzien. Deze maakt geen onderdeel uit van het normale bedrijfsproces maar heeft als specifiek doel tijdens testen en onderhoud de ontstane warmte van een enkele compressor weg kunnen koelen. Dit is noodzakelijk omdat een compressor tijdens testen is afgesloten van het gastransportsysteem of in

deellastbedrijf draait terwijl in een normale situatie 100% van de ontstane warmte aan het gastransportsysteem wordt afgegeven. De in het bestemmingsplan vastgelegde hoogte van 10 meter is zodanig gekozen dat het mogelijk is om een koeler te kunnen plaatsen die voldoet aan de procescriteria.

De gaskoeler is een bouwwerk geen gebouw zijnde en staat per abuis vermeld onder gebouwen. Planregel 4.2.2 sub c zal daarom het definitieve bestemmingsplan worden opgenomen in planregel 4.2.3.

Flora- en faunawet

1F. De ontsluitingsweg zal een deel van de EHS gaan doorsnijden. Er is aangegeven dat de nadelige gevolgen zullen worden gecompenseerd. Niet is aangegeven op welke manier dat wordt gedaan. Dit is in strijd met de rechtszekerheid.

Reactie

In de samenwerkingsovereenkomst die op 23 februari 2009 tussen de Gasunie, de provincie Zuid-Holland en de gemeente Graafstroom is afgesloten, is aangegeven dat voor de aanleg van de ontsluitingsweg een beperkt oppervlak moet worden gecompenseerd volgens het provinciale compensatiebeginsel. Deze compensatie zal plaatsvinden binnen het landschapsplan. Binnen dit landschapsplan wordt voldoende natuur gerealiseerd die mede ter compensatie dient van de verloren gegane waarden.

In een voetnoot bij de beleidsbrief waarin het provinciaal compensatiebeginsel wordt beschreven (GS Zuid-Holland, september 1997, nummer 4625) wordt gesteld dat voor vaststelling van een bestemmingsplan er zekerheid dient te bestaan over de compensatie van natuur- en landschapswaarden die verloren gaan, bijvoorbeeld door middel van een overeenkomst (tussen grondeigenaar en projectontwikkelaar). Aan deze eis wordt door middel van de afgesloten samenwerkingsovereenkomst voldaan.

1G. Niet is duidelijk in hoeverre de oude bestaande leidingen nog veilig zijn voor de aan- en afvoer van hoge druk gas.

Reactie

Gasunie heeft bij Koninklijk Besluit van 13 december 1963 een concessie gekregen voor de aanleg en instandhouding van een net van gasleidingen en daarbij behorende werken, bestemd voor het transport van gas. Op basis van de daaraan verbonden voorschriften is Gasunie verplicht om de gasleidingen en alle daartoe behorende werken in goede staat te onderhouden. Gasunie houdt zich aan deze verplichting, de leidingen voldoen aan de externe veiligheidseisen die door het Ministerie van VROM zijn opgesteld.

1H. Ontheffing van de Flora- en faunawet (Ffw) kan alleen worden verleend als onderzoek aantoon dat de ingreep geen afbreuk doet aan de duurzame staat van instandhouding van de getroffen soorten en er een dwingende reden van groot openbaar belang is.

Reactie

Het compressorstation is onderdeel van een project van nationaal belang in het kader van de leverings- en voorzieningszekerheid van aardgas. In het bestemmingsplan is dit aangegeven, onder meer door verwijzing naar de desbetreffende stukken van de Minister van Economische Zaken. Na een uitgebreide locatiestudie als onderdeel van het MER, waarbij ook de effecten op flora en fauna zijn beschouwd, is deze locatie als voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijk alternatief beoordeeld. Ten behoeve van een te verlenen ontheffing van de Ffw is voor de aardgastransportleiding, het compressorstation en de aan te leggen ontsluitingsweg nader flora- en faunaonderzoek verricht door Natuurbalans. Alleen voor het gebied waar het compressorstation wordt gerealiseerd zijn beschermde soorten uit tabel 2 of 3 van de Ffw aangetroffen. De in het onderzoek voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen zijn onderdeel van de ontheffingsaanvraag in het kader van de Ffw en zullen na verlening van de ontheffing door de Gasunie worden genomen. Er is geen reden om aan te nemen dat de ontheffing niet kan worden verleend.

1I. De voorgestelde planologische regeling is in strijd met de Europese Habitatrichtlijn.

Reactie

De eisen uit de Europese Habitatrichtlijn hebben onder meer hun vertaling gekregen in Natuurbeschermingswet en de Flora en fauna wet. Het plan is getoetst aan de relevante wet- en regelgeving en de benodigde onderzoeken zijn uitgevoerd. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn de Donkse Laagten en de Biesbosch, die allebei op circa 3,5 kilometer afstand liggen. Uit de rapportage van Natuurbalans (september 2008) blijkt dat het plan geen negatieve effecten heeft op deze gebieden.

2. Stichting Behoud Polders Graafstroom

Onderzochte locaties compressorstation

2A. In de richtlijnen voor het MER zou er een duidelijke onderbouwing moeten worden gegeven voor de keuze van het tracé van noord naar zuid.

Reactie

In hoofdstuk 2 van het MER is een onderbouwing gegeven van de tracékeuze. Tevens zijn voor relevante delen van het tracé alternatieve locaties onderzocht.

2B. De uitkomst van het MER stond bij voorbaat al vast. Het zoekgebied voor alternatieve locaties is beperkt tot een gebied van 10 kilometer ten westen en ten oosten van Wijngaarden. Er is geen onderzoek gedaan naar alternatieve locaties buiten dit gebied. De alternatievenkeuze is hiermee onnodig beperkt.

Reactie

In de locatiestudie is verantwoord waarom binnen het gedefinieerde onderzoeksgebied gezocht is naar alternatieve locaties.

In de leidingen die het gas vanuit het compressorstation afvoeren, gaat de in het compressorstation opgebouwde druk geleidelijk omlaag.

Naarmate het compressorstation verder verwijderd komt te liggen van het knooppunt neemt de druk op het knooppunt verder af. Wanneer het station meer dan 10 km naar het oosten wordt geplaatst is de druk op het knooppunt onvoldoende om het gas naar de eind bestemmingen te transporteren. Een locatie méér dan 10 kilometer oostelijk van Wijngaarden is dan ook geen optie.

Om de genoemde redenen lag het in eerste instantie voor de hand het nieuwe compressorstation ook niet verder dan hooguit 10 kilometer ten westen van Wijngaarden te situeren. Toch zijn westelijk van Hendrik Ido Ambacht gelegen locaties niet op voorhand uitgesloten. Een belangrijke consequentie van een locatie meer dan 10 kilometer westelijk van Wijngaarden is dat het geplande tracé vanaf Wijngaarden dan niet langer haalbaar is. In plaats daarvan zal er een nieuw, meer westelijk gelegen tracé moeten komen, aftakkend van de bestaande oost-westleiding in deze contreien. Daarom was het zoekgebied ten westen van Wijngaarden langgerechter (meer dan 20 km vanaf Wijngaarden) dan het zoekgebied oostwaarts.

Voor het onderzoek naar alternatieve locaties is gekozen voor een ruim gebied. De alternatievenkeuze is niet onnodig beperkt.

Voor een uitgebreide verwoording van de keuze van het zoekgebied wordt verwezen naar hoofdstuk 2 van de locatiestudie.

2C. De benodigde capaciteiten voor de te verwachten gasstromen zijn nergens onderbouwd.

Reactie

In hoofdstuk 2 van het MER rapport is ingegaan op de benodigde capaciteit en de te verwachten gasstromen in relatie tot het Noord Zuid project.

2D. Er zijn geen alternatieven onderzocht op een bestaand industrieterrein.

Reactie

In de locatiestudie zijn verschillende alternatieve locatie op of nabij industrieterreinen onderzocht dan wel overwogen. Om verschillende redenen (veiligheid, ruimtegebrek) zijn deze locaties afgefallen. Voor een uitgebreide toelichting daarop wordt verwezen naar de locatiestudie, die onderdeel is van het MER.

2E. De nieuw aan te leggen leiding van de Maasvlakte naar Wijngaarden had in het MER moeten worden meegenomen. Dit zou tevens kunnen leiden tot een andere locatiekeuze.

Reactie

Gasunie heeft 2 mogelijke LNG-locaties in Rijnmond onderzocht; één op de Maasvlakte (Gate) en één in de Europoort (Liongas). Gate heeft een investeringsbesluit genomen en realiseert momenteel een LNG-importterminal. In paragraaf 2.2 van de bijlage bij het bestemmingsplan 'Beantwoording vragen Gemeente Graafstroom' (3 maart 2008) is ingegaan op de ontsluiting van de LNG Maasvlakte. Daar is aangegeven dat de bestaande leiding van de Maasvlakte naar Wijngaarden voldoende capaciteit heeft om het gas naar het compressorstation te vervoeren en van daar uit verder Nederland in te distribueren. Op de Maasvlakte wordt alleen een 1,6 kilometer lange aansluitleiding gerealiseerd. Liongas in Europoort heeft haar investeringsbesluit uitgesteld. Voor zover bekend bij Gasunie zal Liongas niet voor 2010 een besluit nemen, eventuele nieuwe aan te leggen leidingen zullen pas na 2013 operationeel worden. Op dit moment is er dan ook geen sprake van een nieuw aan te leggen gasleiding van de Maasvlakte naar Wijngaarden.

Onderzochte locaties compressorstation

2F1. Alternatief CS2b is onvoldoende onderzocht. Nu de benodigde ruimte voor het compressorstation 8 ha. blijkt is er op het gebied van Matena Noord ruimte genoeg om op 300 meter afstand te blijven van 3 boerderijen en 50 meter afstand aan te houden van de aanwezige hoogspanningsleiding.

Reactie

Locatie CS 2b is voorzien in of nabij gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Daarnaast ondervindt de locatie nog een aantal belemmeringen:

- de nabijheid van woonbebouwing aan de zuidzijde,*
- de nabijheid van een zoekgebied voor windenergie,*

- *de hoogspanningstracés Krimpen – Crayenstein (het westelijke tracé, 380 kV) en Papendrecht - Arkel (het oostelijke tracé, 150 kV) en*
- *tussen het nieuwe compressorstation en het voorgenomen tracé van de aardgastransportleiding dient een nieuwe verbinding gerealiseerd te worden.*

2F2. De mogelijkheid het compressorstation nabij de buisleidingenstraat te situeren is niet onderzocht. Zeker indien de Gasunie de door haar geplande leiding Maasvlakte-Wijngaarden had meegenomen in de alternatieven, zou een compressorstation langs dit tracé als goed alternatief uit de bus kunnen komen.

Reactie

Locaties meer dan 3 kilometer ten zuiden van Wijngaarden zijn afgevalen vanwege de terugkruisingen onder onder meer de Merwede. Zulke terugkruisingen zijn technisch en financieel vrijwel onmogelijk. Realisering van een compressorstation nabij de buisleidingenstraat, afgezien van de eventuele milieubelastingen aldaar, is dan ook niet haalbaar.

Een eventuele nieuwe leiding Maasvlakte-Wijngaarden is niet aan de orde.

2F3. Gasunie is bij de beoordeling van de locaties CS6, CS7, CS9, CS10 en CS12, er vanuit gegaan dat de huidige landbouwgronden onwrikbaar tot natuurgebied zullen worden gebombardeerd. Daar is echter in het geheel geen sprake van. Landbouw zal blijven bestaan, zo blijkt uit het Streekplan Zuid-Holland.

Reactie

De locaties CS6, CS7, CS9, CS10 en CS12 bevinden zich in het plangebied van het Ruimtelijk Plan Regio Rotterdam 2020. Dit plan is in 2005 door de provincie Zuid-Holland vastgesteld als Streekplan, en door de Stadsregio Rotterdam als Regionaal Structuurplan. Deze planvorming sluit aan op de afspraken om – als onderdeel van het Project Mainportontwikkeling Rotterdam – in Midden-IJsselmonde 600 hectare natuur- en recreatieterrein te realiseren. De ruimtelijke ambities van de betrokken overheden komen er in essentie op neer dat er alhier meer ruimte voor natuur en recreatie moet komen voor de huidige en toekomstige bewoners. Deze ruimtelijke ambities verhouden zich niet met de realisering van een compressorstation aldaar. Daarnaast zijn de financiële consequenties van een compressorstation aldaar zeer groot, vanwege de benodigde extra aanleg van buisleidingen.

2F4. Daar komt bij dat in de nabijheid van de buisleidingenstraat in Barendrecht (locatie CS9) een grote proeflocatie is gepland voor de ondergrondse opslag van CO₂. Het valt niet te bezien waarom het

compressorstation hier niet had kunnen worden gepland. Eventueel investeringen ten behoeve van deze opslag (leidingaanleg) hadden gecombineerd kunnen worden met de aanleg van de benodigde buisleidingen, wat had kunnen leiden tot kostenbesparingen. In mindere mate geldt dit ook voor locatie CS10.

Blijft staan dat de locaties langs de buisleidingenstraat bijna niet zijn uitgewerkt. Dit is in strijd met de richtlijnen.

Reactie

De mogelijkheid van een proeflocatie voor CO₂ opslag doet niets toe of af aan de argumenten die ten grondslag lagen aan de beoordeling van deze locatie. Tevens dienen hierover nog de benodigde besluitvorming plaats te vinden. Realisering is dan ook allerminst zeker.

Locaties nabij de buisleidingenstraat zijn voldoende uitgewerkt en beoordeeld in lijn met de richtlijnen van de commissie m.e.r., zoals ook blijkt uit het toetsingsadvies van de commissie m.e.r.

2F5. Voor locatiealternatief CS7 wordt opgemerkt dat er geen belemmeringen zijn behalve dat er een voorontwerp komt voor het "Waalbos". Aan te leggen bos weegt blijkbaar zwaarder dan bouwen in het "Groene Hart". De weging is niet reëel en dient te worden heroverwogen.

Reactie

Het gebied is aangemerkt als zoekgebied voor natuur. Inmiddels is met een voorontwerp Waalbos hier al invulling aan gegeven. Realisering van een compressorstation in dit gebied verhoudt zich niet hiermee.

Daarnaast heeft de benodigde extra leidingaanleg een aanzienlijke ruimtelijke impact op een dicht bevolkt stedelijk gebied. Er is dan ook geen reden dit alternatief te heroverwegen.

2F6. Locatie CS12 is midden in een bos gekozen en valt daarom af. Het ligt wel aan de buisleidingenstraat en het zou daarom best enigszins naar het oosten of naar het westen verplaatst kunnen worden om dit bos te ontzien.

Reactie

Deze locatie is om meerdere redenen afgevallen (onder meer ruimtelijke impact extra leidingaanleg). Verplaatsing naar het oosten of het westen, afgezien van de ruimtelijke en technische mogelijkheden, zou de afweging op dit punt niet anders maken.

2F7. Ten aanzien van locatie CS5 is gesteld dat onvoldoende beschikbare ruimte was op het bedrijventerrein voor vestiging aldaar. Ten tijde van de opstelling van de richtlijnen was 170.000 m² industriegrond te koop. Tevens ligt het terrein niet buitendijks maar binnendijks

Reactie

Los van de feitelijke juistheid van de stelling van beschikbare ruimte, gaat het om 8 ha. aaneengesloten terrein dat noodzakelijk is voor het compressorstation. Een geschikt terrein voor een station van deze omvang was niet beschikbaar. De stelling dat het terrein buitendijks is gelegen was niet van doorslaggevend belang wat betreft de beoordeling van de locatie.

2F8. De locatie CS4 is om onbegrijpelijke redenen afgevallen. De enige reden dat deze locatie afvalt, is omdat zij gelegen is in het 'Groene Hart'. Locatie CS1 zou om deze reden ook moeten afvallen. Groot verschil maakt het of het station in of aan de rand (overgangszone) waar meerdere lawaaibronnen samenkomen, van het 'Groene Hart' wordt gebouwd. Nieuw en grondig onderzoek in overeenstemming met de richtlijnen had moeten worden uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor locatie CS4a.

Reactie

Locaties CS4 en CS4a zijn uitgebreid beoordeeld in het MER. Uiteindelijk is locatie 4 afgevallen vanwege het aspect leefbaarheid. Ook de ligging nabij andere kwetsbare objecten (Sophia tunnel) maakt deze locatie ongewenst. Locatie 4a scoort op de meest onderdelen (landschap, recreatie, leefbaarheid) slechter dan CS1. Wat betreft de beoordeling van de ligging van het 'Groene Hart' hebben aspecten als landschappelijke inpasbaarheid en aantasting van de openheid van het landschap een belangrijke rol gespeeld. De exacte ligging in het 'Groene Hart' speelt daarbij een beperktere rol.

In de toelichting op het bestemmingsplan en in paragraaf 4.7 van het MER is de locatiekeuze (uitvoerig) toegelicht en verantwoord.

Gezien de uitgebreide locatiestudie en het MER is er geen reden nieuw onderzoek uit te voeren. Ook de m.e.r. commissie heeft in haar toetsingsadvies geen aanleiding gezien voor nieuw onderzoek.

Reactie locatiekeuzes algemeen

Goed is te vermelden dat de m.e.r. commissie in haar toetsingsadvies en aanvullend toetsingsadvies opmerkt dat de locatiestudie goed is uitgevoerd en er zorgvuldig is omgegaan met zienswijzen die op de startnotitie zijn ontvangen.

Tracékeuze

2G. Onvoldoende is onderbouwd waarom in het oosten langs de bestaande leidingen niet een extra leiding kan worden gelegd.

Reactie

In paragraaf 2.3.2 van het MER zijn de alternatieve routes beschreven en beoordeeld. In deze studie is het tracé Wijngaarden-Zelzate als meest gunstige route beoordeeld.

2H. Er wordt niet voldaan aan de richtlijnen van het MER om een degelijke onderbouwing te geven van het voorkeustracé, zoals verzocht door de m.e.r. commissie in het advies voor richtlijnen (23 mei 2007).

Reactie

Voor de kritische gebieden zijn in het MER tracévarianten ontwikkeld en beoordeeld. Voor de gemeente Graafstroom zijn deze alternatieven niet ontwikkeld gezien het feit dat de leiding hier langs een bestaande leiding kan worden aangelegd. Tevens is de impact van de leiding milieuhygiënisch betrekkelijk klein in de gemeente Graafstroom (leidt niet tot blijvende aantasting van gebieden of onaanvaardbare milieugevolgen).

2I. Indien de oostelijke leiding zou worden uitgebreid zou dit een aanzienlijke besparing van het milieu opleveren.

Reactie

Zie beantwoording onder 2G

2J. Door het niet aanleveren van absolute cijfers omtrent vervoersstromen kan niet worden beoordeeld of het nuttig en noodzakelijk is dat een dergelijke installatie wordt aangelegd.

Reactie

In hoofdstuk 2 van het MER wordt ingegaan op de toekomstverwachtingen ten aanzien van het gastransport en is de nut en noodzaak van het Noord-Zuid project aangegeven. Tevens is de noodzaak voor aanleg van een aantal nieuwe compressorstation (Wijngaarden, Scheemda, Rysum) aangegeven en verantwoord.

Milieueffectrapportage

2K. Het MER is gebruikt als bevestiging voor eerder genomen locatiekeuze en niet als beoordelingsinstrument voorafgaand aan de locatiekeuze van het compressorstation. Dit klemmt temeer omdat de MER geschreven is in opdracht van de belanghebbende zelf. Over het algemeen is het zo dat een MER wordt opgesteld door het bevoegd gezag dat de besluiten neemt.

Reactie

In het MER en de bijbehorende locatiestudie zijn de verschillende locaties op milieuaspecten beoordeeld. Uiteindelijk is de huidige locatie aangemerkt als voorkeurslocatie en het meest milieuvriendelijk alternatief.

Een MER levert de informatie die nodig is om het milieubelang volwaardig mee te nemen bij besluiten over plannen en projecten met grote milieugevolgen. Het milieueffectrapport laat zien wat een initiatief

betekent voor het milieu en of er alternatieven zijn die minder nadelige gevolgen voor het milieu hebben. De regel is dat de initiatiefnemer een dergelijk rapport moet laten opstellen. Het bevoegd gezag besluit, na advies van de commissie of het rapport voldoende informatie bevat voor besluitvorming. De gemeente Graafstroom en de provincie Zuid-Holland hebben het rapport als basis voor besluitvorming aanvaard.

De Commissie voor de m.e.r. bemoeit zich niet met de besluitvorming en met politieke afwegingen. Zij adviseert en waakt wel over de kwaliteit van de milieu-informatie waarop de bestuurders hun besluiten baseren.

2L. Op onjuiste gronden is het Meest Milieuvriendelijk Alternatief bepaald. Er wordt voorbij gegaan aan het feit dat ligging midden in het Groene Hart veel zwaardere gevolgen heeft voor het milieu dan indien de locatie van het station was gekozen aan de rand van het Groene Hart in de buurt van de Sofia Spoor tunnel.

Reactie

Bij de bepaling van het MMA (Meest Milieuvriendelijk Alternatief) en het voorkeursalternatief waren de volgende thema's in het MER van doorslaggevend belang:

- De karakteristieke waarden en inpasbaarheid in het Groene Hart (Landschap);*
- De karakteristieke (mede)functies van het Groene Hart (Recreatie);*
- De hinder voor en beleving door omwonenden (Leefbaarheid: geluid en veiligheid);*
- De bescherming van historische waarden of verwachtingen (Archeologie).*

Van locaties 1 (planlocatie) en 4 uit het MER, heeft locatie 4 de minste impact op landschap en archeologie. De afstand van locatie 4 tot aaneengesloten bebouwing van Papendrecht en de ingang van de tunnel van de Betuweroute is echter een serieus probleem, wat betreft geluid en externe veiligheid (cumulatie van risico's, risico's woonomgeving, geluidshinder woonomgeving). Bovendien is naar locatie 4 ruim 4 km dubbele leiding nodig vanaf knooppunt Wijngaarden door het Groene Hart, waarmee extra effecten ontstaan op bodem, grondwater en doorkruising van archeologisch verwachtingsvol gebied. Om deze redenen is locatie 4 niet aangemerkt als Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

Flora en fauna

2M. De ligging van het compressorstation pal tegen de ecologische hoofdstructuur is bijzonder ongewenst.

Reactie

Het compressorstation zal niet leiden tot aantasting van ecologische hoofdstructuur (EHS). Het gebied is niet aangewezen als stiltegebied. Eventuele externe effecten (geluid, veiligheidsrisico's,

grondwateronttrekking) van het compressorstation tasten de status van dit gebied niet aan. De doorsnijding van de EHS van de toegangsweg zal conform het provinciale compensatiebeginsel worden gecompenseerd (zie ook beantwoording zienswijze 1F).

2N. Door de specifieke levenswijze van de Heikikker is wegvangen geen opties omdat dit niet strookt met zijn eigenschappen om terug te keren naar zijn geboortegrond.

Reactie

Door de aanleg van het compressorstation wordt het leefgebied van de Heikikker aangetast. Hiertoe dienen compenserende en mitigerende maatregelen getroffen te worden. Deze zijn beschreven in paragraaf 4.5 van het flora en fauna onderzoek (Natuurbalans, september 2008). Deze maatregelen zijn door de Gasunie overgenomen in de ontheffingsaanvraag op basis van de Ffw, en zullen na verlening van de ontheffing tijdig worden genomen. Binnen de landschappelijke inpassing wordt onder meer door aanleg van poelen nieuwe leefgebied gecreëerd voor de Heikikker.

Het klopt dat bepaalde amfibieën terugkeren naar het gebied waarin hun voortplantingswater is gelegen, maar de invloed ervan verschilt per locatie. Zo kan het verdwijnen van een voortplantingswater in een gebied waar slechts sporadisch wateren liggen van grotere invloed zijn dan in de situatie bij Wijngaarden, waar volop wateren aanwezig zijn én aanwezig blijven. Daarbij komt dat bij Wijngaarden slechts een beperkt deel van enkele lijnvormige voortplantingswateren verloren gaan, waarmee er ruim voldoende water in de directe omgeving overblijft voor de heikikker om zich voort te planten. Tevens wordt de compensatie van voortplantingsbiotoop in de directe nabijheid van het verlies ervan uitgevoerd, waarmee de afstand tussen het verlies en de compensatie zo kort mogelijk gehouden wordt.

Tenslotte moge duidelijk zijn dat wegvangen van heikikkers en compenseren van het leefgebied ervan acties zijn die regelmatig worden toegepast, getuige het ruime aantal ontheffingen die in de afgelopen jaren door LNV zijn verleend. Zo zijn onder meer nog ontheffingen voor wegvangen verleend voor ruimtelijke ontwikkelingen in het nabijgelegen Baanhoek-West en Land van Matena.

Er is geen reden om aan te nemen dat de ontheffing niet kan worden verleend. Zie ook beantwoording zienswijze 1H.

2O. Niet is beschreven de impact van de 42 megawatt die moet worden gebruikt om het station te laten functioneren.

Reactie

Door Ramakers raadgevend ingenieursbureau (juli 2008) is onderzoek gedaan naar de geluidseffecten van het compressorstation. Daarbij is de

geluidsbelasting ten gevolge van het vermogen van het compressorstation als bronvermogen meegenomen en beoordeeld.

2P. Er zijn teveel unieke vogels wiens leefgebied wordt verstoord.

Reactie.

Het gebied waar het compressorstation in ligt is niet aangewezen als stiltegebied wat vanuit dien hoofde een specifieke bescherming geniet ten aanzien van geluid. Wel bevinden zich in het gebied verschillende broedvogels die bescherming op grond van de flora- en faunawet. Om overtredingen van de Ffw ten aanzien van broedvogels te voorkomen dienen versturende werkzaamheden te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, dus voor maart of na juli. Als alternatief kan de ingreeplocatie vóór aanvang van het broedseizoen voor broedvogels ongeschikt gemaakt worden. Verder liggen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep liggen geen beschermde gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn de Donkse Laagten en de Biesbosch, die allebei op circa 3,5 kilometer afstand liggen. Op basis van de gegevens uit het geluidsrapport treden er als gevolg van geluidsverstoring geen negatieve effecten op in Natura 2000-gebieden in de omgeving, blijkt uit de rapportage van Natuurbalans (september 2008).

Landschappelijke inpassing

2Q. De landschappelijke inpassing met als uitgangspunt handhaving van een half open landschap is fout. Doortrekken van de contouren van het Alblasserbos zou de omgeving veel minder belasten. Tevens zijn de beoogde rietpartijen vreemd in het gebied en horen dus niet thuis in de landschappelijke inpassing.

Reactie

Naar aanleiding van de verschillende zienswijzen op dit punt, is besloten om de landschappelijke inpassing aan de zuidzijde aan te passen met een dichte beplanting van ca 5 meter hoog tussen de kavelgrensbeplantingen in de vorm van dichte wilgen of struweel met een minimale breedte van 20 meter. Zo zal in alle jaargetijden het zicht op de achterliggende onderdelen ontnomen worden (met uitzondering van het afblaassysteem). Het jaarlijkse onderhoud, vastgelegd in een beheerplan, zal zodanig geschieden dat een dichte rand altijd het zicht op de achterliggende onderdelen ontnemt. De figuur en tekst in de toelichting zijn op dit punt aangepast.

In de omgeving van het plangebied is sprake van een veengrond met een dun kleidek. De meeste gronden kennen een agrarisch gebruik met een steile oever, waardoor er geen riet tot ontwikkeling komt. Op enkele plekken langs de Alblas, waar wat meer ruimte is, ontstaat wel riet. In andere veengebieden met een natuurfunctie, zoals de Nieuwkoopse plassen en de Reeuwijkse plassen is op uitgebreide schaal riet

ontwikkeld. Riet kan op elke grondsoort groeien en wordt ook op veengronden als gewas voor de productie van biomassa ingezet. Het heeft daarnaast een zuiverend effect op het water, wordt door recreanten als aantrekkelijk ervaren en heeft een grote meerwaarde als natuurlijk biotoop voor vogels.

2R. Er is voor de landschappelijke inpassing aangedrongen om het station zoveel mogelijk ondergronds te situeren. Dit was ook op te maken uit het advies voor de richtlijnen voor het MER. Ongefundeerd heeft de Gasunie volgehouden dat een ondergronds station niet mogelijk was.

Reactie

De m.e.r. commissie heeft naar aanleiding van de startnotitie geadviseerd in het MER aan te geven in welke mate het compressorstation verdiept kan worden aangelegd alsmede de wenselijkheid daarvan. In paragraaf 3.5.7 van het MER wordt hier nader op ingegaan en zijn de keuzes verantwoord.

In het milieueffectrapport is overwogen waarom verdiept aanleggen in dit geval niet mogelijk is.

- Plaatsing van elektrotechnische hoogspanningscomponenten onder het maaiveld brengt een verhoogd risico mee waarbij open spanningsvoerende delen in aanraking kunnen komen met vocht en/of water. Dit kan gevaarlijke situaties opleveren.*
- Naast de veiligheidsrisico's kan bij aanraking van de hoogspanningsinstallatie met water/vocht een aardsluiting of meerfasen kortsluiting ontstaan waardoor de spanning wordt afgeschakeld door de beveiligingen. Hierdoor komt de betrouwbaarheid en leveringszekerheid van het compressorstation en de gasvoorziening in gevaar.*
- Ontruiming van het compressorstation bij een verdiepte ligging duurt langer dan bij een niet-verdiepte ligging.*
- De temperatuurhuishouding van ondergronds geplaatste transformatoren, en daarmee de elektrotechnische belasting, is afhankelijk van geforceerde koeling. Bij een bovengrondse opstelling kan gebruik gemaakt worden van natuurlijke luchtcirculatie hetgeen uit oogpunt van efficiency en leveringsbetrouwbaarheid te prefereren is. Bij verdiepte opstelling dienen hiervoor extra maatregelen getroffen te worden.*

De Commissie voor de m.e.r. heeft in het toetsingsadvies hierover geen nadere opmerkingen gemaakt.

In totaal is zo'n 5% (4.000 m²) van het totale terrein bestemd voor gebouwen. Gasunie heeft in het ontwerp van het compressorstation een serieuze ontwerpinspanning gedaan om de bouwhoogtes zo beperkt

mogelijk te houden. Volledig ondergronds bouwen is voor deze installaties echter niet mogelijk gezien de opbouw van de ondergrond en de kwetsbaarheid van elektrische installaties; met name de hoogspanningsfaciliteiten, IT en meetapparatuur. Wel zal een zo groot mogelijk deel van de installaties ondergronds gerealiseerd worden. Dat is anders dan de gangbare praktijk uit het verleden.

Overheidssteun

2S. Door aankoop van de grond door de Gasunie tegen een grondprijs die veel lager ligt dan bij aankoop van grond door niet staatsbedrijven, is de schijn gerezen van onrechtmatige overheidssteun die gemeld had moeten worden bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Reactie

Zie beantwoording zienswijzen 1A.

Strafrechtelijk onderzoek

2T.

Er is door een inwoner van Graafstroom aangifte gedaan wegens omkoping door de Gasunie. Het Openbaar Ministerie onderzoekt of er daadwerkelijk sprake is van strafbare feiten. Nu het Openbaar Ministerie deze klacht inmiddels 8 maanden in onderzoek heeft zou de gemeente in het licht van de wet Bibob al haar ruimtelijke ordeningsactiviteiten dienen te staken.

Reactie

Op grond van de Wet BIBOB kunnen bestuursorganen weigeren bepaalde vergunningen te verstrekken of beschikkingen intrekken, overheidsopdrachten weigeren of overeenkomsten ontbinden, indien ernstig gevaar bestaat dat de beschikking, gunning of overeenkomst mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen of ter witwassing van gelden. Hiervan is geen sprake. In dit geval zijn meer dan geruchten over een strafrechtelijk onderzoek niet bekend bij de gemeente(raad). Bovendien is de Wet BIBOB niet van toepassing op de vaststelling van een bestemmingsplan. Vanwege deze redenen treft de zienswijze geen doel.

Archeologie

2U.

Op de plaats van het geplande compressorstation bevinden zich overblijfselen van vroeger levende mensen. Uit geen enkele tekening blijkt dat de Gasunie hier daadwerkelijk rekening mee houdt. Ook is volledig onbekend hoe de gemeente toezicht dient te gaan houden op de conservering van deze archeologische vindplaatsen.

Reactie

In paragraaf 4.5 van de toelichting is uitgebreid verwoord wat de behoudeniswaardigheid is van de verschillende vindplaatsen en in welke mate de vindplaatsen gevaar lopen bij de uitvoering van het plan. Bij de bouw van het compressorstation wordt alleen vindplaats 2 bedreigd door de voorgenomen aanleg. Bij de bouw van het station zal op deze locatie archeologisch vervolgonderzoek plaatsvinden door een bevoegd en erkend archeologisch adviesbureau. De afspraken worden vastgelegd in een Programma van Eisen. Door de aanleg van de toegangsweg worden mogelijk nog een vindplaats aangetast. Tijdens de aanleg van de toegangsweg zal archeologisch onderzoek plaatsvinden conform afspraken met de provinciale archeoloog.

Bodem en water

2V. Door de kenmerkende veenstructuur van de bodem is de verwachting gerechtvaardigd dat de bodem ten gevolge van de bouwwerkzaamheden gaat zetten en inklinken. Dit is een onomkeerbaar proces. Daarbij is op geen enkele wijze rekening gehouden met de effecten van de warmtestraling van de aardgasleidingen.

Reactie

In paragraaf 4.1 van de toelichting zijn de gevolgen van grondwaterstandverlaging bij de bouw van het compressorstation beschreven. Daarbij is tevens aandacht gegeven aan eventuele zettingseffecten en inklinking. Ook de warmtestraling van de gasleiding en de eventuele gevolgen daarvan zijn beschreven en beoordeeld.

Overig

2W. Volgens het structuurplan/structuurvisie van de provincie Zuid-Holland is bouwen in het Nationale Landschap “Het Groene Hart”, niet toegestaan. Nergens blijkt dat de provincie, daargelaten enkele brieven van gedeputeerden, een dusdanig besluit heeft genomen dat toestemming geeft om te bouwen.

Reactie

Het Streekplan kent voor het bouwen in het Groene Hart een ‘nee, tenzij...’ regime. Een van de genoemde uitzonderingsgronden zijn: “Bij gebleken noodzaak (geen goed alternatief beschikbaar) en bij uitzondering (specifieke locatievereisten) voorzieningen van algemeen nut (brandweerkazernes en ambulanceposten).” In paragraaf 4.12 van de toelichting is uitgebreid gemotiveerd dat aan deze voorwaarden wordt voldaan. In de brief van 26 februari 2008 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland aangegeven dat zij instemmen met de locatiekeuze en verzoeken zij de betreffende gemeente mee werken aan de aanleg van de aardgastransportleiding en het compressorstation. Zie ook beantwoording zienswijzen 1B t/m 1D.

2X. De gemeente schernt met het argument dat indien zij niet akkoord gaat met de bouw van het compressorstation, zij te vrezen heeft dat de centrale overheid de rijkscoördinatieregeling zal toepassen.

Reactie

In verband met een wetswijziging over toepassing van de rijkscoördinatieregeling op energie-infrastructuurprojecten is in de procedure hiernaar verwezen. Sinds 1 maart 2009 is de rijkscoördinatieregeling automatisch van toepassing op grote energie-infrastructuurprojecten van algemeen belang. In beginsel is daardoor de gemeenteraad niet langer bevoegd om voor projecten die onder die wettelijke regeling vallen een bestemmingsplan vast te stellen, maar stellen de Ministers van Economische Zaken en VROM een (Rijks)inpassingsplan op (artikel 39 Gaswet juncto artikelen 3.28 en 3.35 Wro).

In de Memorie van Toelichting op deze wetswijziging (TK 2007/2008, 31 326, nr. 3) is aangegeven dat in het Noord-Zuid project wordt gekeken naar de stand van de procedure. Afhankelijk daarvan zal de Minister van Economische Zaken besluiten of hij conform de mogelijkheden die de Gaswet geeft afziet van het gebruik van zijn bevoegdheden. Omdat de gemeenteraad in (15 december 2008) heeft aangegeven mee te willen werken aan een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van het compressorstation heeft de Minister inmiddels aangegeven af te willen zien van het gebruik van zijn bevoegdheden. Het definitieve besluit hierover wordt verwacht voor de vaststelling van het bestemmingsplan. De Minister heeft overigens aangegeven dat bij eventuele vertraging het besluit zo nodig weer zal worden ingetrokken en de Rijkscoördinatieprocedure alsnog zal worden toegepast.

2Y. Het is de eigen bevolking niet toegestaan bouwwerken van enige importantie neer te zetten in het 'Groene Hart'. Door wel een groot industrieel complex van de Gasunie toe te staan, handelt de gemeente in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

Reactie

Er is geen sprake met strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel. De oprichting van het compressorstation is in lijn met de uitzonderingsgronden die gelden voor het bouwen in het 'Groene Hart'. Zie ook beantwoording zienswijze 2W.

2Z. Vermoedelijk is er ook sprake van dwaling door de gemeenteraad, waardoor de besluiten in aanmerking komen voor vernietigbaarheid.

Reactie

De gemeenteraad is volledig geïnformeerd en alle benodigde informatie ten behoeve van de besluitvorming is beschikbaar gesteld.

2AA. De bestaande oude leidingen zullen worden gebruikt voor de aan- en afvoer van aardgas. Gevraagd wordt naar de veiligheid van de oude leidingen.

Reactie

Zie beantwoording zienswijze 1G.

2AB. Tevens hadden de grondzettingen van de bestaande leidingen onderzocht dienen te worden. Omdat deze zettingen niet bekend zijn, kan er geen bestemmingsplanwijziging plaatsvinden.

Reactie

Door Gasunie zullen zodanige voorzieningen worden getroffen dat de bestaande leidingen niet worden blootgesteld aan excessieve zettingen. Zie ook de reactie op zienswijze 1G. Gasunie staat in voor de veiligheid van bestaande leidingen.

2AC.

De aan- en afvoerweg naar het station mag niet worden aangelegd omdat deze dwars door de ecologische hoofdstructuur loopt.

Reactie

Uit de spelregels van de EHS blijkt dat bij doorkruising van de EHS, de nadelige gevolgen voor de natuur gemitigeerd worden. Als dat onvoldoende mogelijk is dient er gecompenseerd worden. Voorwaarde is dat er geen "nettoverlies aan waarden (areaal, kwaliteit of samenhang) zijn". De Gasunie zal er zorg voor dragen dat verloren gegaan gebied in de EHS gecompenseerd zal worden, conform het provinciale compensatiebeginsel. Deze compensatie zal gerealiseerd worden binnen het landschapsplan (landschappelijke inpassing). In een samenwerkingsovereenkomst die op 23 februari 2009 tussen de provincie Zuid-Holland, de gemeente Graafstroom en de Gasunie is afgesloten, zijn de afspraken hieromtrent vastgelegd. Een aansluiting direct ten noorden van het compressorstation op de provinciale weg heeft om redenen van verkeersveiligheid niet de voorkeur ten opzichte van een ontsluiting via de rotonde.

3. Provincie Zuid-Holland

3A. Compenserende waterberging: het plan bevat met de bestemmingen 'Groen' en 'Natuur' voldoende ruimte voor de aanleg van de waterberging. De hoeveelheid compenserende waterberging dient te worden aangegeven. Het overige deel van het water dat wordt gerealiseerd in de bestemming 'Groen' dient in de planregels te worden verankerd.

Reactie

Zoals vermeld in het ontwerp bestemmingsplan bedraagt de hoeveelheid extra water die met dit plan wordt gerealiseerd bijna 1.5 ha. Daarmee wordt ruim voldaan aan de provinciale eis dat 10% van het bruto oppervlak (8 ha compressorstation) wordt gecompenseerd. Voor een deel is deze watercompensatie al verankerd op de plankaart door middel van de verbrede en verlegde A-watgang langs het compressorstation (0,4 ha extra water ten opzichte van de huidige A-watgang). Voor het overige dient deze watercompensatie gerealiseerd te worden in de bestemming 'Groen' (landschappelijke inpassing). Juridisch is het niet mogelijk om een percentage water voor te schrijven in de planregels. De opname van het landschapsplan met daarbij de aangegeven watgangen en vereiste watercompensatie wordt daarmee als voldoende waarborg geacht voor de realisering van de benodigde watercompensatie.

3B. Waterveiligheid: bij een dijkdoorbraak zal de locatie onderlopen. Het plan dient duidelijk aan te geven in hoeverre rekening is gehouden met het risico en de gevolgen van een overstrooming van buitenwater (de rivier) en met de maatregelen om deze te beperken. Bij functiewijziging van een polder naar een kapitaalintensievere functie moet worden voldaan aan beschermingseisen ten aanzien van waterveiligheid. De hoofdwatgangen moeten als zodanig worden bestemd op de plankaart.

Reactie

In geval van overstrooming zal het station buiten bedrijf worden gesteld. Dit heeft gevolgen voor de transportcapaciteit van aardgas door Nederland. Verder zijn er geen extra risico's voor de omgeving. Gasunie zal in geval van calamiteiten (bijvoorbeeld een overstrooming) de daartoe geëigende maatregelen nemen in overleg met de betrokken overheden en bevoegde instanties. Gasunie neemt tevens deel aan de door de overheid geïnitieerde oefeningen in het kader van overstroomingen. (deze worden gehouden onder regie van de Taskforce Management Overstroomingen).

De gasunie zal in haar calamiteitenplan expliciet aandacht besteden aan dit aspect. Het bestemmingsplan vermeldt verder dat het maaiveld 20 cm wordt opgetild. Ook zullen de gebouwen 20 cm boven vloerpeil worden gebouwd. Volledige optilling van het station boven overstroomingshoogte is niet realistisch.

De A-watgangen zijn als zodanig bestemd op de plankaart. Hierover is overleg geweest met het Waterschap, waarna een enkele aanpassing ten behoeve van het ontwerp bestemmingsplan heeft plaatsgevonden.

4. J.W. en C.C.M. Bernard, Westeinde 35 A te Wijngaarden

4A. Het station komt in het Groene Hart ter plaatse van een leeg en weids polderlandschap. Dit polderlandschap moet behouden blijven.

Reactie

De milieueffectrapportage (MER) heeft uitgewezen dat de huidige locatie het meest milieuvriendelijk alternatief is voor de plaatsing van het compressorstation. In paragraaf 4.12 van de toelichting van het bestemmingsplan is aangegeven waarom in dit geval bouwen in het 'Groene Hart' is toegestaan. Tevens zullen de verloren gegane (landschappelijke) waarden worden gecompenseerd.

4B. Een industrieel complex behoort hier niet thuis en moet, indien het er toch komt van de buitenkant onzichtbaar zijn. In het plan is hier onvoldoende rekening mee gehouden. De landschapsontworp wil ten onrechte een doorkijk hebben naar het compressorstation. Het Alblasserbos moet worden doorgetrokken, zodat het station rondom compleet aan het oog onttrokken wordt.

Reactie

Mede naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen is de landschappelijke inpassing gewijzigd. Aan de zuidzijde komt een meer dichte afscherming van het station en vervallend de directe doorzichten. De toelichting is op dit punt aangepast. Een volledige dichte afscherming van het station aan alle kanten doet geen recht aan het open landschap en draagt niet bij aan vermindering van het zicht vanuit het Westeinde. Overigens wordt opgemerkt dat de bomenrijen aan de oostzijde in grote mate het zicht op de achterliggende gebouwen van het gascompressorstation breken, dit gaat ook op voor de agrariërs die op het land aan het werk zijn.

Zie ook beantwoording zienswijze 2Q.

4C. Wellicht dat Staatsbosbeheer voor de inrichting en het onderhoud kan zorgen.

Reactie

Voor het beheer en onderhoud van het landschapsplan compressorstation Wijngaarden zal een beheersplan worden gemaakt. Hier zal overleg over worden gevoerd met Staatsbosbeheer, de gemeente en zo nodig de provincie. Het feitelijke uit te voeren onderhoud zal worden uitbesteed aan een derde waarvoor een daartoe geëigende, vakbekwame instantie c.q. aannemer zal worden uitgenodigd.

4D. Verder wordt geconformeerd aan de zienswijzen ingediend door de Stichting Behoud Polders Graafstroom en dhr. C.J. de Knecht.

Reactie

Zie behandeling zienswijzen aldaar.

5. H. Bikker, Burg. Brouwerstraat 8b te Wijngaarden

5A. In het Groene Hart horen geen industriële complexen thuis. Complexen van een dergelijke omvang horen op een groot industrieterrein. Waarom heeft de Gasunie niet voor een andere locatie gekozen.

Reactie.

Na een uitgebreide locatiestudie, waarbij eveneens terrein op/nabij industrieterreinen zijn beschouwd, is de huidige locatie als meest geschikte locatie met de minste milieubelasting naar voren gekomen. Zie ook beantwoording zienswijzen locatiekeuze Stichting Behoud Polders Graafstroom.

5B. De landschappelijke inpassing zoals opgesteld door Brons & Partners, biedt nog teveel zicht op het station. Tevens past de vormgeving van de gebouwen niet het karakter van een mooie ouderwetse polder. Verzocht wordt om rondom het gehele station bos te planten, zodat het zicht op het station volledig wordt onttrokken.

Reactie

Mede naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen is de landschappelijke inpassing gewijzigd. Aan de zuidzijde komt een meer dichte afscherming van het station en vervallend de directe doorzichten. Zie ook beantwoording zienswijze 2Q en 4B.

De wijze waarop de gebouwen worden vormgegeven zal worden voorgelegd aan de onafhankelijke welstandscommissie Dorp, Stad & Land. Zij zal, aan de hand van de Welstandsnota Graafstroom het bouwplan toetsen aan de welstandseisen en hierover advies uitbrengen aan de gemeente. In de Welstandsnota Graafstroom is aangegeven dat de omgeving waarin het compressorstation gerealiseerd wordt gekenmerkt wordt door een overwegend open karakter. Daarom zal met betrekking tot kleur- en materiaalgebruik ruime aandacht besteed worden aan de inpassing van nieuwbouw in het bestaande landschap en daarbij zoveel mogelijk in te spelen op de specifieke kenmerken van het gebied. De gebouwen zijn functioneel van vorm (hoekig), van eigentijds materiaal in een neutrale, in de omgeving passende, kleurstelling.

5C. Waarom is in het bestemmingsplan wederom een koelinstallatie voorzien, terwijl deze juist in een eerdere fase waren geschrapt. Koeling dient op een andere wijze te geschieden of de installatie dient lager te worden dan de aangegeven 10 meter

Reactie

Zie de reactie op zienswijze 1E.

5D. De 50 dB(A) zone zou gesitueerd moeten zijn op de grens van de landschappelijke inpassing. Door de ligging van de 50 dB(A) zone over gronden die niet in eigendom zijn van de Gasunie leidt dit beperkingen voor deze gronden.

Reactie

Door de Gasunie worden verschillende maatregelen getroffen ter beperking van de geluidsoverlast van het compressorstation. Door elektrische aangedreven gascompressoren te kiezen en extra geluidsisolerende maatregelen te treffen, voldoet het nieuwe station aan de nieuwste eisen en wordt voldaan aan de BBT richtlijnen (beste beschikbare technieken).

Omdat oprichting van bouwwerken die geluidsgevoelig zijn binnen de (toekomstige) geluidszone al op grond van het vigerend bestemmingsplan niet mogelijk is, leidt een dergelijke geluidszone niet tot verdere beperkingen voor deze gronden.

5E. Wat betreft het te verwijderen meet- en regelstation wordt verzocht de bebossing uit het landschapsplan te verwijderen en de oude indeling van een weiland met een sloot aan de zijde van het Westeinde weer in ere te herstellen.

Reactie

De beplanting midden in het weiland dwars op de kavelrichting is in het ontwerp verwijderd. De sloten en weilanden worden hier weer hersteld. De beplanting langs de weg en dwars op de kavelrichting blijven wel gehandhaafd. In het begin van de bouw van het station heeft deze beplanting een afschermende werking, die later wordt overgenomen door de beplantingen uit de landschapszone.

6. G. de Groot, Westeinde 31 te Wijngaarden

6A. Verzocht wordt om na verplaatsing van het meet- en regelstation aan het Westeinde de oude situatie te herstellen met vrij uitzicht over de polder, conform de toezeggingen die op dit punt zijn gedaan.

Reactie

Zie beantwoording zienswijze 5E.

7. D.J. Kruijthoff, Zevenhovenstraat 2 te Bleskensgraaf

7A. Opnieuw is niet inzichtelijk gemaakt waarom locaties voor het compressorstation buiten het Groene Hart zijn afgevalen. De m.e.r. commissie geeft aan bij haar beoordeling financiële en overkomelijke technische problemen buiten beschouwing te laten omwille van een zorgvuldige voerwering vanuit het milieuperspectief. Het argument om de

alternatieven op de Maasvlakte af te wijzen op grond van afstand is hoe dan ook toch een technisch en/of financieel argument, waarmee de commissie haar eigen uitgangspunt lijkt te ondergraven.

Reactie

Zie beantwoording zienswijze 1C waarom locaties buiten het Groene Hart zijn afgefallen. Wat betreft locaties verder westwaarts dan het zoekgebied in de locatiestudie wordt verwezen naar zienswijze 2B.

Opgemerkt dient te worden dat voor situering van het compressorstation op de Maasvlakte een nieuw pijpleiding moet worden aangelegd over een zeer grote afstand met bijbehorende milieu-ingrepen. Tevens dienen 1 of meerdere compressorstations te worden aangelegd met bijbehorende gevolgen voor de omgeving.

Overigens betekent het buiten beschouwing laten van financiële en overkomelijke technische problemen niet betekent dat elke mogelijke locatie tegen elke prijs zal moeten worden onderzocht, ongeacht de ligging van een dergelijk alternatief.

7B. Door systematisch wel het energiebelang en niet het Groene Hart te benoemen als nationaal en openbaar belang ontstaat eenzijdige beïnvloeding van het besluitvormingsproces. Omdat in de brief van het Ministerie van Economische Zaken van d.d. 9/4/2008 waarin het nationaal en openbaar belang van het compressorstation wordt aangegeven, niet wordt vermeld hoe moet worden gehandeld als het energiebelang strijdig is met een ander nationaal belang, is deze brief niet van toepassing op de situatie in Wijngaarden.

Reactie

Het Streekplan kent voor het bouwen in het Groene Hart een 'nee, tenzij...' regime. Een van de genoemde uitzonderingsgronden zijn: "Bij gebleken noodzaak (geen goed alternatief beschikbaar) en bij uitzondering (specifieke locatievereisten) voorzieningen van algemeen nut (brandweerkazernes en ambulanceposten)." Bouwen in het Groene Hart is toegestaan voor voorzieningen van algemeen nut. Het gaat hierbij niet om afweging van nationale belangen, maar om de motivering van de uitzonderingsgrond.

9.3. Adviezen op ontwerp bestemmingsplan

Naast zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan zijn enkele adviezen binnengekomen die leiden tot aanpassingen in de toelichting van het plan op ondergeschikte punten.

Waterschap Rivierenland

Naar aanleiding van een opmerking van het waterschap Rivierenland is de benodigde compensatie beoordeeld op basis van een waterpeil van 20 cm (zomerpeil) in de omliggende sloten en watergangen. De wijziging leidt tot dezelfde conclusie, dat voldoende compensatie is opgenomen in het plan.

Provincie Zuid-Holland

Op pagina 67 van het ontwerp bestemmingsplan is een tabel opgenomen met daarin genoemd dat geen onderzoek nodig is voor Archis Waarnemingsnummer 28675. Mocht er een kleine tracé wijziging worden doorgevoerd, is wel degelijk onderzoek nodig. Voor de veiligheid zou dus opgenomen moeten worden dat de locatie onderzoekswaardig is, maar niet onderzocht zal worden omdat niet verstoord wordt. De gevraagde opmerking is opgenomen in het plan. Overigens wordt opgemerkt dat het bestemmingsplan niet een ander tracé mogelijk maakt dan het tracé dat is aangevraagd.

Op pagina 26 van het bestemmingsplan wordt vermeld dat wordt "gestreefd naar het volwaardig meewegen van het archeologisch belang". Conform de wet en provinciaal beleid dient het archeologisch belang volledig te worden meegewogen; dit is geen streven. De tekst is op dit punt aangepast.

Op pagina 31 wordt vermeld "de provincie is begonnen met het gebiedsgewijs in beeld brengen van deze cultuurhistorisch waardevolle structuren." Dit is al jaren afgerond. De tekst is op dit punt aangepast.

Op pagina 57 wordt vermeld: "Alle archeologische vindplaatsen zijn behoudenswaardig, maar niet alle vindplaatsen worden bedreigd." Dit is een omissie in de tekst.

Daarnaast wordt gesproken van archeologische begeleiding van de vindplaatsen 2 en 6. Dit is niet juist. Vervolgonderzoek conform afspraken met de provinciaal archeoloog zal hier moeten worden uitgevoerd.

Teksten zijn op deze punten aangepast.

Tevens is gebleken dat vindplaats 3 mogelijk behoudenswaardig is.

Teksten zijn op dit punt aangepast.

10. AMBTSHALVE WIJZIGINGEN

10.1. Archeologie

Ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan is de regeling van de archeologische waarden in dit definitieve bestemmingsplan gewijzigd. Deze aanpassing mag ambtshalve worden doorgevoerd omdat de aanpassing niet leidt tot omstandigheden die voor belanghebbenden bij het plan onevenredig bezwarend zijn.

De aanpassing is een gevolg van het feit dat het bestemmingsplan voor het compressorstation is afgestemd op het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied. Nu het ontwerpbestemmingsplan buitengebied is aangepast n.a.v. de provinciale archeologische waardenkaart, leidt dit ook tot een bijstelling van het bestemmingsplan voor het compressorstation. In het voorliggende bestemmingsplan voor het compressorstation zijn dan ook de hoge en de middelhoge archeologische waarden op de plankaart (verbeelding) opgenomen en gereguleerd door middel van de dubbelbestemming Waarde-Archeologie. De archeologische monumenten zijn voorzien van de aanduiding “archeologische waarden”. Voor de gronden met deze aanduiding geldt, op grond van de dubbelbestemming Waarde-Archeologie een strenger regime.

De gronden van het compressorstation en de gronden voor de landschappelijke inpassing zijn (voor het grootste gedeelte) niet voorzien van de genoemde dubbelbestemming. Dit omdat voor deze gronden een uitgebreid archeologisch onderzoek is verricht. Uit dit onderzoek is gebleken dat slechts enkele gronden ten noorden van het compressorstation daadwerkelijk archeologische waarden bevat⁴². Deze gronden zijn dan ook voorzien van de dubbelbestemming Waarde-Archeologie en de aanduiding “archeologische waarden”.

⁴² Op het terrein van het compressorstation zijn stukjes grond ook voorzien van een dubbelbestemming en een aanduiding. Dit was echter bij het ontwerpbestemmingsplan reeds het geval zodat dit hier niet vermeld hoeft te worden.

BIJLAGEN

Bij dit bestemmingsplan behoren de volgende rapporten/documenten die bij dit bestemmingsplan ter inzage worden gelegd:

1. *Noord-Zuid Project Milieueffectrapport Leiding Wijngaarden-Ossendrecht*, Arcadis, 8 januari 2008, hoofdrapport en achtergronddossier (CD-ROM).
2. *Addendum MER Gasunie Wijngaarden-Ossendrecht*, Arcadis, 23 april 2008.
3. *Aanleg aardgastransportleiding A667 Wijngaarden - Hollands Diep, Natuuronderzoek & projectomschrijving ten behoeve van toetsing flora- en faunawet*, Natuurbalans – Limens Divergens BV, september 2008.
4. *Aanleg Compressorstation Wijngaarden, Natuuronderzoek & projectomschrijving ten behoeve van toetsing Flora en faunawet & Natuurbeschermingswet 1998*, Natuurbalans – Limens Divergens BV, september 2008.
5. *Kwantitatieve Risicotoetsing Compressorstation Wijngaarden*, Gasunie, 13 maart 2008.
6. *Prognose van de geluidemissie van compressorstation Wijngaarden*, Ramakers raadgevend ingenieursbureau BV, 31 juli 2008.
7. *De Wingerdse Donk Compressorstation Wijngaarden, Gemeente Graafstroom*, Inventariserend veldonderzoek (karterende en waarderende fase), Raap Archeologisch Adviesbureau, mei 2009.
8. *Geohydrologisch rapport Aanleg gastransportleiding Wijngaarden – Westerschelde (DN1200) Deeltraject Wijngaarden - Hollands Diep (provincie Noord Brabant) en Deeltraject Hollands Diep – Westerschelde (provincie Noord Brabant) (11191-171306.BMR-00)*, Oranjewoud, 9 september 2008.
9. *Luchtkwaliteitsonderzoek aardgasleiding en compressorstation*, Oranjewoud, 27 januari 2009.
10. *Quick scan natuur toegangsweg cs Wijngaarden*, Natuurbalans – Limens Divergens BV, 6 november 2008.
11. *Aanleg gastransportleidingen t.b.v. uitbreiding landelijk gastransportnet*, brief planologische werkcommissie, kenmerk PWC/200607, 15 oktober 2006.
12. *brief ministerie van Economische Zaken aan N.V. Nederlandse Gasunie omtrent nationaal belang Noord Zuidverbinding, inclusief compressorstations*, Ministerie van Economische Zaken, kenmerk E/EM/7105148, 7 september 2007.
13. *brief Provincie Zuid-Holland aan N.V. Nederlandse Gasunie omtrent aanvaardbaarheid MER*, Provincie Zuid-Holland, kenmerk PZH-2008-145666, 26 februari 2008.
14. *Beantwoording vragen gemeente Graafstroom*, Arcadis, 12 maart 2008.

15. *brief Gemeente Graafstroom aan N.V. Nederlandse Gasunie omtrent aanvaardbaarheid MER*, Gemeente Graafstroom, kenmerk UIT07-0496/922, 28 april 2008.
16. *Aardgastransportleiding Wijngaarden-Ossendrecht, Toetsingsadvies over het milieueffectrapport*, Commissie voor de milieueffectrapportage, 9 juni 2008.
17. *Aardgastransportleiding Wijngaarden-Ossendrecht, Aanvullend toetsingsadvies over het milieueffectrapport*, Commissie voor de milieueffectrapportage, 9 juli 2008.
18. *Bevi-advies hoge druk aardgastransportleiding en compressorstation (inclusief toelichting)*, Regionale brandweer regio Zuid-Holland Zuid, brief 2 februari 2009, kenmerk 2009/044/iDU.
19. *Samenwerkingsovereenkomst Gasunie, Provincie Zuid-Holland, gemeente Graafstroom*, 23 februari 2009.

GEMEENTE GRAAFSTROOM

Bestemmingsplan Compressorstation

Bijlagen 18 & 19

{overige bijlagen zijn opvraagbaar}

BRANDWEER

Zuid-Holland Zuid

Gemeente Graafstroom		
Periode B	Ingekomen - 4 FEB 2009	Afd. VROM BWT
S	Nr. 04-0496/319	Ambt. RS

College van Burgemeester & Wethouders
van de gemeente Graafstroom
Postbus 5
2970 AA BLESKENS GRAAF

Oranjepark 13
Postbus 350
3300 AJ Dordrecht
Telefoon (078) 635 5355
Fax (078) 613 9702
info@rbzhz.nl
www.rbzhz.nl

Behandeld door R.A. van de Wetering

Onderwerp Bevi-advies hoge druk aardgastransportleiding en compressorstation

Datum 2 februari 2009

Ons kenmerk 2009/044/IdU

Geacht College,

Naar aanleiding van uw verzoek treft u hierbij het advies aan van de Regionale Brandweer Zuid-Holland Zuid, met betrekking tot de hoge druk aardgastransportleiding en het compressorstation. Op basis van artikel 13 lid 3 van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) en de Circulaire zonering langs hoge druk aardgastransportleidingen wordt het Bestuur van de Regionale Brandweer in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het groepsrisico en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval.

De onderbouwing van deze brief kunt u terugvinden in de bijgevoegde toelichting op dit advies. Dit advies geeft voorstellen om de veiligheidssituatie te optimaliseren. Het geeft geen antwoord op de vraag of het groepsrisico aanvaardbaar is. Het is uiteindelijk aan het bevoegd gezag om te oordelen of het groepsrisico wel of niet aanvaardbaar is. Het gaat daarbij om een bestuurlijke afweging van de risico's tegen de maatschappelijke baten.

De Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico, november 2007, is een hulpmiddel om de verantwoordingsplicht in te vullen. Deze handreiking is te downloaden via de site van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM).

Het onderstaande advies is tot stand gekomen aan de hand van het Toetsingskader Externe Veiligheid. Dit toetsingskader kent een vijftal criteria die in samenhang worden bekeken, te weten plaatsgebonden risico, groepsrisico, zelfredzaamheid, beheersbaarheid en resteffect. Daarnaast heeft toetsing plaatsgevonden aan de circulaire zonering langs hoge druk aardgastransportleidingen (onder andere ten aanzien van de toetsingsafstand en bebouwingsafstand).

Binnen de toetsingsafstand van 150 meter zijn objecten aanwezig. Het betreft incidentele bebouwing binnen de gemeente Graafstroom. Binnen de bebouwingsafstand van 50 meter is alleen incidentele bebouwing aanwezig. Deze incidentele bebouwing ligt overal op een afstand van minimaal 5 meter van de aardgastransportleiding. Hiermee wordt voldaan aan de eisen uit de circulaire hoge druk gasleidingen.

Binnen de plaatsgebonden risico-contour 10^{-6} zijn geen (geprojecteerd) kwetsbare objecten of (geprojecteerde) bijzondere objecten categorie I aanwezig.

Het groepsrisico is lager dan de oriënterende waarde. Er is echter wel sprake van een toename, die door het college van burgemeester en wethouders moet worden verantwoord.

In het effectgebied zijn met name zelfredzame personen aanwezig.

Na realisering van de geboorde put met een capaciteit van 6.000 liter/minuut, is de bluswatervoorziening voldoende.

BRANDWEER

De bereikbaarheid is voldoende (er zijn twee aanrijroutes). Bij een grote brand door het falen van een aardgastransportleiding, is door de grootte van de warmtestralingscontouren, het effect-gebied pas benaderbaar nadat de leiding is ingeblokt.

Aan de zorgnorm kan worden voldaan.

Het resteffect kan moeilijk worden ingeschat. Echter gezien de bestemming van het gebied en de daarbij behorende personendichtheid, is dit waarschijnlijk beperkt.

Ten aanzien van deze aspecten adviseert de regionale brandweer Zuid-Holland Zuid het volgende:

Aanbeveling in het kader van de ruimtelijke ordening

De toename van het groepsrisico dient in de wijziging van het bestemmingsplan te worden verantwoord.

Aanbeveling in het kader van de milieuvergunning

Er dient een geboorde put te worden gerealiseerd die een opbrengst heeft van tenminste 6.000 liter per minuut, gedurende minimaal 4 uur.

Er dient in overleg met de brandweer Graafstroom een opstelplaats voor de brandweer te worden gerealiseerd.

Overige aanbeveling

De omgeving dient door de gemeente te worden geïnformeerd over de risico's van de aardgas-transportleiding en de maatregelen die ze zelf kunnen nemen om zich zelf in veiligheid te brengen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer R.A. van de Wetering van het Bureau Expertise en Advies Brandweer van mijn dienst. Hij is bereikbaar onder telefoonnummer 078-6355330.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur van de regio Zuid-Holland Zuid
namens dezen,
de directeur van de sector Regionale Brandweer,

P.L.J. Bos

In afschrift aan:

- Brandweer Graafstroom
t.a.v. de heer M. Spanjersbergh
Postbus 5
2970 AA BLESKENS GRAAF
- Provincie Zuid-Holland
t.a.v. de heer Binsbergen
Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG
- Milieudienst Zuid-Holland Zuid
t.a.v. de heer K. Dijkman
Postbus 550
3300 AN DORDRECHT

B en W		Raad	
Beslissing: Gezien / Akkoord			

Toelichting BEVI advies

Wijziging bestemmingsplan

Gemeente Graafstroom

Ten behoeve van

Hoge druk hoofdaardgastransportleiding

En compressorstation

Inhoudsopgave

1	Algemeen.....	3
2	Beschrijving van het Plangebied	3
3	Scenario's	4
4	Veiligheidstoets.....	4
4.1	Toetsing- en bebouwingsafstand	5
4.2	Plaatsgebonden risico	5
4.3	Groepsrisico	6
4.4	Zelfredzaamheid.....	6
4.5	Beheersbaarheid	6
4.5.1	Bluswatervoorziening	7
4.5.2	Bereikbaarheid	7
4.5.3	Zorgnorm	7
4.6	Resteffect.....	8
5	Conclusie	8
6	Aanbevelingen	8

1 Algemeen

De Gasunie heeft het voornemen om een hoofdaardgastransportleiding te realiseren in combinatie met de bouw van diverse compressorstations. Deze aardgastransportleiding loopt van Wijngaarden naar Zelzate (België). Deze leiding doorsnijdt de gemeente Graafstroom. Ten behoeve van deze leiding is in de gemeente Graafstroom (bij Wijngaarden, in de buurt van de kruising tussen de N214 en de Peilmolenweg) ook een compressorstation gepland.

De geplande hoofdaardgastransportleiding is MER¹-plichtig. In deze toelichting wordt gebruik gemaakt van gegevens uit het milieueffectrapport² dat in het kader van de MER-plicht is opgesteld. Verder wordt gebruik gemaakt van de Quantitatieve risicotetsing tracé Wijngaarden-Ossendrecht rev. 3. In deze risicotetsing heeft de Gasunie berekeningen uitgevoerd ten aanzien van het groepsrisico.

Ten aanzien van het milieueffectrapport heeft de regionale brandweer Zuid-Holland Zuid haar zienswijze kenbaar gemaakt. Dit is verwoord in de brief "reactie eindrapport milieueffectrapport aardgastransportleiding Wijngaarden-Ossendrecht", d.d. 17 april, met het kenmerk 2008/215/ldU.

Op basis van Circulaire hogedruk gasleidingen (ten aanzien van de leiding) en het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI, ten aanzien van het compressorstation) wordt het Bestuur van de Regionale Brandweer in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het groepsrisico en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval.

In deze toelichting wordt het advies van de regionale brandweer Zuid-Holland Zuid weergegeven, waarbij een analyse van de veiligheidssituatie wordt weergegeven en voorstellen worden gedaan om de veiligheidssituatie te optimaliseren.

Het onderstaande advies is tot stand gekomen aan de hand van het Toetsingskader Externe Veiligheid. Dit toetsingskader kent vijf criteria die in samenhang worden bekeken, te weten plaatsgebonden risico, groepsrisico, zelfredzaamheid, beheersbaarheid en resteffect.

In deze toelichting wordt in hoofdstuk 2 een beschrijving gegeven van het plangebied en in hoofdstuk 3 een beschrijving van de scenario's die op deze locatie kunnen voorkomen. In hoofdstuk 4 wordt de veiligheidssituatie geanalyseerd aan de hand van het toetsingskader externe veiligheid. Tot slot worden ten aanzien van het plangebied conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

2 Beschrijving van het Plangebied

Het plangebied wordt begrensd door de geluidszone (ongeveer ter grootte van de PR-contour 10⁸, in het bestemmingsplan is hiervan een plantekening opgenomen) van het compressorstation, de ligging van de aardgastransportleidingen in zuidelijke richting (totdat ze parallel gaan lopen aan de bestaande aardgastransportleiding, waarvoor het bestemmingsplan voorziet in de bestemming aardgastransportleiding) inclusief bebouwingsafstanden en de locatie van het meet- en regelstation.

De bestemmingsplanwijziging heeft betrekking op het Bestemmingsplan buitengebied 1992 en 1^e herziening 1998. Op dit moment is een nieuw bestemmingsplan Buitengebied in voorbereiding. De herziening sluit qua systematiek aan bij het ontwerpbestemmingsplan Compressorstation van de gemeente Graafstroom.

¹ MER: milieu effect rapportage

² Noord-Zuid Project Milieueffectrapport Leiding Wijngaarden-Ossendrecht *Eindrapport*

3 Scenario's

Voor de beoordeling van de externe veiligheidssituatie in het plangebied, dient onderzoek gedaan te worden naar de scenario's van ongevallen met gevaarlijke stoffen, die van invloed zijn op voorliggende situatie.

Er zijn verschillende incidenten met aardgas mogelijk. In de onderstaande tabel zijn de mogelijke scenario's weergegeven die bij incidenten met brandbaar gas onder druk voor kunnen komen (de scenario's voor het compressorstation en de gasleiding zijn vergelijkbaar, namelijk het vrijkomen van aardgas):

Categorie	Scenario	Effecten/schadebeeld
Brandbaar gas onder druk	Uitstroming zonder ontsteking	➤ gehinderde communicatie ➤ Gehoorsbeschadiging ➤ (mogelijke drukeffecten)
	Uitstroming met directe ontsteking: fakkelbrand (+ vuurbal)	➤ Brandwonden ➤ Ontstaan van secundaire branden
	Uitstroming met vertraagde ontsteking: gaswolkontbranding (+ fakkelbrand)	➤ Brandwonden ➤ Ontstaan van secundaire branden ➤ Longbeschadiging door inademing van hete verbrandingsproducten ➤ Mogelijke drukeffecten

Tabel 1: Mogelijke scenario's bij brandbaar gas onder druk "Handreiking voor optreden tijdens buisleidingincidenten", december 2006 Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid

Voor de effectafstanden wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde "gele kaart". Hierop staan de instructies voor de hulpdiensten vermeld, gebaseerd op de situatie na 10 minuten na de breuk van een aardgasleiding. Er wordt verondersteld dat de hulpdiensten niet eerder dan 10 minuten na aanvang van het incident ter plaatse kunnen zijn.

In de onderstaande tabel worden de verschillende effectafstanden weergegeven met de bijbehorende warmtestraling, indien er een breuk optreedt en er een brandende verticale fakkel (jet) ontstaat. De effectafstanden gelden voor de aan te leggen hoofdaardgastransportleiding van 48 inch, met een druk van maximaal 79,9 bar.

	Kortdurende blootstelling ³	Langdurende blootstelling	48 inch hoge druk
10 kW/m ²	PBM ⁴	Secundaire branden	400
3 kW/m ²	Veilig	PBM	800
1 kW/m ²	veilig	veilig	1300

Tabel 2: Contouren (in meters) van warmtestraling bij aardgastransportleidingen "Gele kaart, versie 4 februari 2008

Binnen de 10 kW/m²-contour dient rekening te worden gehouden met het ontstaan van secundaire branden. Volledig beschermde brandweermensen met ademlucht zijn bij 3 kW/m² veilig (dit is ook de grens voor de inzetbaarheid van brandweermensen). Onbeschermde hulpverleners en omstanders zijn pas veilig bij 1 kW/m².

Gaswolk brand

Indien bij een lekkage, het gas niet ontsteekt, ontstaat er een brandbare gaswolk. De drukeffecten van het ontsteken van zo'n wolk zijn klein in vergelijking tot de warmte-effecten.

4 Veiligheidstoets

In het vorige hoofdstuk heeft een analyse plaatsgevonden van de scenario's die kunnen optreden in het plangebied. Naar aanleiding van deze scenario's vindt in dit hoofdstuk een veiligheidstoets

³ Een kortdurende blootstelling is een blootstelling van ongeveer 20 seconden

⁴ Persoonlijke beschermingsmiddelen

plaats. Deze veiligheidstoets zal worden gedaan aan de hand van het Toetsingskader Externe Veiligheid. Dit toetsingskader kent een vijftal criteria die in samenhang worden bekeken, te weten plaatsgebonden risico, groepsrisico, zelfredzaamheid, beheersbaarheid en resteffect.

De aangekondigde activiteiten, namelijk het in bedrijf hebben van een hogedruk aardgastransportleiding en een compressorstation, vormen een risicobron met betrekking tot externe veiligheid. Onder andere de circulaire "Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen" en het BEVI zijn van toepassing.

Aardgastransportleiding

De norm voor aardgastransportleidingen is het document "Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen" uit 1984. In deze circulaire wordt gerekend met toetsingsafstanden⁵ en bebouwingsafstanden⁶. Het streven dient erop gericht te zijn om de toetsingsafstand aan te houden. Indien planologische, technische en economische belangen in concrete gevallen daartoe noodzaken kan hiervan worden afgeweken.

Verder wordt in de circulaire onderscheid gemaakt tussen categorie I en categorie II objecten. Incidentele bebouwing en bijzondere objecten, zoals sporthallen, zwembaden, hotels en kantoorgebouwen bestemd voor minder dan 50 personen vallen onder categorie II. Woonwijken, flatgebouwen en bijzondere objecten, zoals bejaardenhuizen, verpleegtehuizen, ziekenhuizen, scholen, winkelcentra, hotels en kantoorgebouwen bestemd voor meer dan 50 personen vallen onder categorie I.

Planologische, technische en economische belangen kunnen, volgens de circulaire, leiden tot een kleinere afstand dan de toetsingsafstand. Voor bijzondere objecten categorie I en voor woonwijken en flatgebouwen geldt een bebouwingsafstand van 50 meter. Voor incidentele bebouwing en bijzondere objecten categorie II geldt volgens de circulaire een bebouwingsafstand van minimaal 5 meter.

Het huidige beleid omtrent buisleidingen is verouderd en zal naar verwachting in 2009 worden aangepast. In de nieuwe AMvB voor buisleidingen wordt aangesloten bij het externe veiligheidsbeleid voor alle activiteiten met gevaarlijke stoffen. Hierdoor geldt een plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} voor zowel bestaande als nieuwe ruimtelijke plannen en wordt verantwoording van het groepsrisico verplicht gesteld.

Compressorstation

Het beleid ten aanzien van het compressorstation is vastgelegd in het BEVI. In dit besluit is opgenomen dat binnen de PR-contour 10^{-6} geen kwetsbare objecten aanwezig mogen zijn. Daarnaast moet iedere toename van het groepsrisico worden verantwoord.

4.1 Toetsing- en bebouwingsafstand

De omgeving van het tracé is getoetst aan de in de circulaire opgenomen toetsingsafstanden. Binnen de toetsingsafstand van 150 meter van de leiding is binnen de gemeente Graafstroom zowel incidentele als lintbebouwing aanwezig. Voor incidentele en lintbebouwing geldt een bebouwingsafstand van 5 meter. De leiding ligt nergens binnen 5 meter van deze objecten.

In de gemeente Graafstroom zijn verder geen plannen om binnen de toetsingsafstand nieuwe objecten te realiseren.

Hiermee wordt voldaan aan de bebouwingsafstand.

4.2 Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico is het risico op een plaats buiten een inrichting, uitgedrukt als de kans per jaar dat een persoon, die onafgebroken en onbeschermd op één bepaalde plaats verblijft,

⁵ Onder de toetsingsafstand wordt verstaan de afstand waarbinnen de aard van de omgeving moet worden nagegaan.

⁶ Onder bebouwingsafstand wordt verstaan de kleinste afstand tussen het "hart" van de leiding en de buitenzijde van een gebouw

overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval binnen een inrichting of met een transportmodaliteit waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.

Uit het QRA blijkt dat de 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour voor de aardgastransportleiding op de leiding ligt. Voor het compressorstation ligt de PR-contour 10^{-6} over landelijk gebied. Binnen deze contour liggen zijn geen objecten aanwezig. Hiermee wordt voldaan het criterium voor het plaatsgebonden risico.

4.3 Groepsrisico

Het groepsrisico is de cumulatieve kans per jaar dat een groep personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting of met een transportmodaliteit waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. Het groepsrisico wordt weergegeven in een fN-curve, waarin het aantal doden is uitgezet tegen de cumulatieve kans op scenario's met dat aantal doden. In de fN-curve wordt een oriëntatiewaarde aangegeven, die het ijkpunt aangeeft waarin gezocht moet worden naar maatschappelijk aanvaardbare grenzen.

Uit de QRA komt naar voren dat het groepsrisico onder de oriënterende waarde ligt. Door de wijziging van het bestemmingsplan waardoor het compressorstation met bijbehorende aardgastransportleidingen mogelijk wordt, is er wel sprake van een toename van het groepsrisico. Deze toename dient door het bevoegd gezag te worden verantwoord en opgenomen in de toelichting bij het bestemmingsplan.

4.4 Zelfredzaamheid

De zelfredzaamheid geeft aan in welke mate de aanwezigen in het plangebied in staat zijn zich op eigen kracht in veiligheid te brengen.

Binnen het effectgebied⁷ (van de gasleiding) is incidentele en lintbebouwing aanwezig. De dichtstbijzijnde bebouwing vanaf het compressorstation bevindt zich op circa 600 meter. Dit is binnen de 3 kW/m^2 warmtecontour. De aanwezige personen in het effectgebied zijn met name zelfredzaam. Tevens zijn er voldoende vluchtwegen om het effectgebied te ontvluchten.

Bij het falen van de aardgasleiding, komt aardgas onder hoge druk vrij. Dit gaat gepaard met veel geluid (meer dan 80 dB(A)). Hierdoor wordt de omgeving ook mogelijk gealarmeerd. Om te zorgen dat mensen weten wat ze moeten doen in geval van een calamiteit met de aardgastransportleiding is het noodzakelijk dat mensen weten wat de risico's zijn en hoe hier mee om te gaan. Dit dient door middel van risicocommunicatie te worden gerealiseerd. Dit is een verantwoordelijkheid van de gemeente.

4.5 Beheersbaarheid

Beheersbaarheid richt zich op de inzetbaarheid van hulpverleningsdiensten in hoeverre zij in staat zijn hun taken goed uit te kunnen voeren en om daarmee verdere escalatie van een incident te voorkomen. Aan de hand van de betreffende scenario's wordt bekeken of die mogelijkheden er zijn of dat aanvullende maatregelen nodig zijn. Hierbij kan gedacht worden aan het voldoende/ adequaat aanwezig zijn van aanvalswegen en bluswatervoorzieningen, maar ook de brandweernorm wordt hier onder geschaard.

Ten aanzien van de aspecten bereikbaarheid en bluswatervoorziening hanteert de regionale brandweer Zuid-Holland Zuid de richtlijnen zoals beschreven in de NVBR publicatie "Handleiding bluswatervoorziening en bereikbaarheid".

⁷ Als effectgebied wordt in dit advies het gebied binnen de 3 kW/m^2 aangehouden. Binnen dit gebied zijn onbescheremde mensen niet veilig bij een langdurige blootstelling.

4.5.1 *Bluswatervoorziening*

Voor de beheersbaarheid kan onderscheid worden gemaakt in twee scenario's, namelijk het aardgas dat ontsnapt, ontsteekt waardoor er een brand ontstaat of het aardgas ontsteekt niet waardoor er een explosieve wolk ontstaat.

Brand

Uit de gele kaart van de Gasunie blijkt dat na ca. 10 minuten de 3 kW/m² contour op ca. 800 meter van de aardgasleiding ligt. De 10 kW/m² contour ligt op ca. 400 meter van de aardgasleiding. Binnen de 10 kW/m² contour kunnen secundaire branden ontstaan. Het gebied waar de secundaire branden kunnen ontstaan is daardoor niet benaderbaar door de brandweer (de inzet van brandweermensen in beschermende kleding is de 3 kW/m² contour, de worplengte van een waterstraal is ca. 40-50 meter). Voordat secundaire branden kunnen worden geblust, moet eerst de aardgasleiding zijn ingeblokt en (voor een groot deel) leeggebrand. Ten aanzien van een gasbrand in het compressorstation geldt het principe van uit laten branden. Een gasbrand mag niet worden geblust (dit is ook niet mogelijk in verband met de aanwezige hoogspanning)

In de centrale commandopost van de Gasunie wordt de druk in de leiding continue gemonitord. Indien de druk teveel daalt, duidt dit op een grote lekkage en wordt de betreffende leidingsectie onmiddellijk uit bedrijf genomen vanuit de centrale commandopost. Na het inblokken van een leiding, stroomt de leiding betrekkelijk snel leeg. Nadat de leiding voor het grootste deel is leeggestroomd en afgefakkeld, kan de brandweer beginnen met het blussen van de secundaire branden en het koelen van aangestraalde objecten.

In het vrije veld zijn de (meeste) afsluiters handbediend. In geval van het vermoeden van een kleine lekkage moet dit ter plekke worden vastgesteld door een medewerker van de Gasunie. De opkomsttijd voor zo'n medewerker is 60 minuten.

Uit overleg met brandweer Graafstroom komt ten aanzien van de bluswatervoorziening naar voren dat er door de Gasunie een geboorde put wordt aangelegd die door de brandweer kan worden gebruikt. Deze put heeft een opbrengst van tenminste 6.000 liter per minuut, gedurende minimaal 4 uur.

De bluswatervoorziening is hiermee voldoende.

4.5.2 *Bereikbaarheid*

Uit de "Handleiding bluswatervoorziening en bereikbaarheid" volgt tevens het advies dat de (omgeving van de) hoofdaardgastransportleiding goed bereikbaar dient te zijn door de hulpverleningsdiensten via twee van elkaar onafhankelijke aanvalswegen, waardoor ook in geval van werkzaamheden of calamiteiten de leiding bereikbaar is.

De woonbebouwing in Graafstroom (de betreffende lintbebouwing) en het compressorstation is bereikbaar via tenminste twee onafhankelijke aanrijroutes. (de bereikbaarheid van de aardgastransportleiding is minder belangrijk. Bij brand mag de brand niet worden geblust, maar moet de leiding worden ingeblokt. Dit wordt uitgevoerd door de Gasunie). Buiten het hek wordt door de Gasunie een opstelplaats voor de brandweer gerealiseerd. Hiermee is de bereikbaarheid van de omgeving van de aardgastransportleiding en het compressorstation voldoende.

De directe omgeving van de brand is door de warmtestraling niet goed benaderbaar. De Gasunie heeft berekend dat bij een brand door het falen van een leiding de 3 kW/m² warmtestralingscontour tot op 800 meter van de incidentlocatie kan liggen. Dit is ook maximale stralingsintensiteit waarbinnen hulpdiensten in beschermende kleding nog kunnen worden ingezet.

4.5.3 *Zorgnorm*

De brandweezorgnorm is een aanbevolen opkomsttijd (een richtlijn) die afhankelijk is van het soort object en de risico's voor de aanwezige personen.

De opkomsttijd bestaat uit een optelsom van de uitruktijd en de aanrijdtijd. De uitruktijd betreft de tijd die men heeft vanaf het alarmeren totdat men gereed is om te vertrekken naar het plaats incident. De uitruktijd voor een beroepskorps ligt lager dan die van een vrijwillig korps, omdat de beroepsmedewerkers zich in de directe nabijheid van de kazerne bevinden. De streefwaarde voor een beroepskorps is 1,0 minuut en voor een vrijwillige organisatie ca 3,5 minuten. De aanrijdtijd betreft de zuivere rijtijd.

De brandweer Graafstroom kan aan de zorgnorm voldoen. Echter voordat zij kunnen ingrijpen, moeten ze wachten op een medewerker van de Gasunie. Deze medewerker heeft een langere opkomsttijd dan de zorgnorm.

4.6 Resteffect

Het resteffect geeft een inschatting van het aantal doden, gewonden en materiële schade bij de representatieve scenario's, ondanks de getroffen maatregelen.

Het resteffect van incidenten met brandbaar gas onder druk is moeilijk concreet in te schatten. Bij de maatregelen in het kader van de zelfredzaamheid is beschreven hoe de kans op dodelijke slachtoffers langs de hoofdaardgastransportleiding verminderd kan worden. Over het aantal gewonden kan geen concrete voorspelling gedaan worden. Gezien de bevolkingsdichtheid in het invloedsgebied, zal het aantal slachtoffers waarschijnlijk beperkt zijn.

De schade die resteert, zal bestaan uit brand veroorzaakt door de hitte van de eventuele fakkelbrand (secundaire branden) en materiele schade aan gebouwen en inventaris door de mogelijke drukeffecten.

Uit tabel 2 blijkt dat de meeste slachtoffers komen te vallen en de meeste schade ontstaat binnen een afstand van 400 meter (stralingsintensiteit van 10 kW/m^2) van de hoofdaardgastransportleiding. Binnen dit gebied ontstaan waarschijnlijk secundaire branden veroorzaakt door de warmtestraling. Deze branden zijn door de brandweer niet te benaderen door de warmtestraling van de brand van de aardgasleiding. Nadat de aardgasleiding is ingeblokt en leeggestroomd, kan de brandweer beginnen met het blussen van de secundaire branden. Binnen de 10 kW/m^2 stralingscontour bevindt zich alleen incidentele bebouwing. De schade die ontstaat door secundaire branden zal waarschijnlijk beperkt zijn.

5 Conclusie

Binnen de toetsingsafstand van 150 meter zijn objecten aanwezig. Het betreft incidentele bebouwing binnen de gemeenteGraafstroom. Binnen de bebouwingsafstand van 50 meter is alleen incidentele bebouwing aanwezig. Deze incidentele bebouwing ligt overal op een afstand van minimaal 5 meter van de aardgastransportleiding. Hiermee wordt voldaan aan de eisen uit de circulaire hogedruk gasleidingen.

Binnen de plaatsgebonden risico-contour 10^{-6} zijn geen (geprojecteerd) kwetsbare objecten of (geprojecteerde) bijzondere objecten categorie I aanwezig.

Het groepsrisico is lager dan de oriënterende waarde. Er is echter wel sprake van een toename, die door het college van burgemeester en wethouders moet worden verantwoord.

In het effectgebied zijn met name zelfredzame personen aanwezig.

Na realisering van de geboorde put met een capaciteit van 6.000 liter/minuut, is de bluswatervoorziening voldoende.

De bereikbaarheid is voldoende (er zijn twee aanrijroutes). Bij een grootte brand door het falen van een aardgastransportleiding, is door de grootte van de warmtestralingscontouren, het effectgebied pas benaderbaar nadat de leiding is ingeblokt.

Aan de zorgnorm kan worden voldaan.

Het resteffect kan moeilijk worden ingeschat. Echter gezien de bestemming van het gebied en de daarbij behorende personendichtheid, is dit waarschijnlijk beperkt.

6 Aanbevelingen

Naar aanleiding van de analyse en de daaruit getrokken conclusies komen de volgende aanbevelingen naar voren:

Aanbeveling in het kader van de ruimtelijke ordening

De toename van het groepsrisico dient in de wijziging van het bestemmingsplan te worden verantwoord.

Aanbeveling in het kader van de milieuvergunning

Er dient een geboorde put te worden gerealiseerd die een opbrengst heeft van tenminste 6.000 liter/minuut gedurende minimaal 4 uur.

Er dient in overleg met de brandweer Graafstroom een opstelplaats voor de brandweer te worden gerealiseerd.

Overige aanbeveling

De omgeving dient door de gemeente te worden geïnformeerd over de risico's van de aardgastransportleiding en de maatregelen die ze zelf kunnen nemen om zich zelf in veiligheid te brengen.

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST **GASCOMPRESSORSTATION WIJNGAARDEN**

PARTIJEN

1. de provincie Zuid-Holland, vertegenwoordigd door de heer F.D. van Heijningen, daartoe gemachtigd door haar commissaris van de Koningin de heer J. Franssen, handelend ter uitvoering van het besluit van gedeputeerde staten van 17 februari 2009, hierna te noemen: de provincie;
2. de gemeente Graafstroom, op grond van artikel 171 Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar burgemeester D.R. van der Borg, hierna te noemen: de gemeente;
3. N.V. Nederlandse Gasunie, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer E. Freese, hierna te noemen: het bedrijf;

DOEL VAN DE OVEREENKOMST

Partijen wensen samen te werken met als doel, het realiseren van een gascompressorstation nabij Wijngaarden met een hoogwaardige landschappelijke inpassing, zoals weergegeven in bijlage 1, en compensatie voor de aantasting van het landschap.

OVERWEGENDE

T.a.v. het gascompressorstation:

- dat het bedrijf, krachtens de Gaswet, de taak heeft zorg te dragen voor een adequaat systeem van hoge druk gastransport in en door Nederland,
- dat om aan deze taak te voldoen het bedrijf genoodzaakt is het huidige gastransportsysteem uit te breiden,
- dat deze uitbreiding, het Noord-Zuid project, door de Ministeries van VROM en EZ is aangemerkt als een project van nationaal en openbaar belang en dat een onderdeel van deze uitbreiding de bouw is van een compressorstation nabij Wijngaarden,
- dat voor de locatiekeuze van het gascompressorstation bij het opstellen van een milieueffectrapport (MER) een locatiestudie is uitgevoerd,
- dat uit de locatiestudie blijkt dat er geen geschikte locaties buiten het Groene Hart beschikbaar zijn voor het gascompressorstation,
- dat het bedrijf heeft gekozen voor de locatie nabij Wijngaarden welke in het MER is aangemerkt als het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA),
- dat de Commissie voor de m.e.r. concludeerde: "dat de locatiestudie voor het compressorstation goed is uitgevoerd",
- dat zowel de provincie als de gemeente het MER hebben aanvaard en de conclusies uit het MER onderschrijven inclusief de locatieafweging voor het compressorstation,
- dat het geldende streekplan Zuid-Holland Oost de realisering van een gascompressorstation binnen het Groene Hart mogelijk maakt,
- dat het bedrijf aan de gemeente een bedrag van 1,5 miljoen euro beschikbaar stelt als bijdrage voor projecten ter vergroting van de leefbaarheid zoals ook is verwoord door het bedrijf in haar brief van 27 maart 2008 (Bijlage 2) aan de gemeente.

T.a.v. de hoogwaardige landschappelijke inpassing:

- dat het bedrijf in goed overleg met betrokken partijen een landschapsplan (Bijlage 1) heeft laten opstellen dat voorziet in een hoogwaardige landschappelijke inpassing van het compressorstation conform het provinciale beleid, zoals verwoord in de brief van de provincie aan het bedrijf dd. 26 februari 2008 (Bijlage 3),
- dat het bedrijf de maatregelen zal bekostigen ten aanzien van landschappelijke inpassing en natuurversterkende maatregelen ter plekke, bestaande uit de verwerving, inrichting en beheer van circa 13 ha extra grond, thans geschat op een bedrag van 2,0 miljoen euro, inclusief beheer,
- dat het bedrijf vanwege de landschappelijke inpassing de proceskoeling met haar grote bouwhoogte en industriële uitstraling achterwege heeft gelaten en dit met extra maatregelen elders in het systeem heeft gecompenseerd. Het bedrijf neemt de geschatte kosten van 1,5 miljoen euro voor haar rekening,
- dat door de landschappelijke inpassing de recreatiemogelijkheden in het Alblasserbos worden vergroot door het aansluiten op bestaande wandelpaden en het verbeteren hiervan,
- dat het bedrijf hiertoe een bedrag van maximaal € 25.000,- beschikbaar stelt; dit bedrag wordt onder regie van de gemeente gebruikt voor het verbijzonderen van knoop- en uitzichtpunten langs het wandelpad door toepassing van kunst,
- dat voor de ontsluiting van het compressorstation een parallelweg wordt gerealiseerd langs de provinciale weg N214 richting rotonde Peilmolenweg waardoor een zo veilig mogelijke verkeerssituatie wordt gecreëerd,
- dat de door het bedrijf voorgestelde landschappelijke inpassing de volledige instemming heeft van de provincie en de gemeente, met dien verstande dat de planologische procedure nog gevolgd moet worden.

T.a.v. de compensatie voor de aantasting van het landschap:

- dat in overeenstemming met het provinciale compensatiebeginsel, de landschappelijke schade door het bedrijf dient te worden gecompenseerd,
- dat het bedrijf in het kader van deze landschapscompensatie het in de lintbebouwing van Wijngaarden opgenomen meet- en regelstation verplaatst naar het compressorstation en de vrijgekomen grond weer een agrarische dan wel natuur bestemming zal krijgen in het op te stellen bestemmingsplan,
- dat het landschapsplan voorziet in een hoogwaardige landschappelijke inpassing waarbij aansluiting is gezocht bij bestaande landschapswaarden en dat deze waar mogelijk zijn versterkt,
- dat de overige landschapscompensatie c.a. moet worden gezocht in de omgeving van het compressorstation (cultuurhistorie, recreatie, versterking ruimtelijke kwaliteit),
- dat moet worden gezocht in maatregelen die de bestaande kwaliteit en beleving van het landschap verhogen en aansluiten op bestaande structuren,
- dat het bedrijf verantwoordelijk is voor de landschapscompensatie c.a.,
- dat de invulling van de resterende compensatieplicht onder uitvoeringsregie van de gemeente valt, waarbij het compensatieplan ter goedkeuring aan de provincie wordt voorgelegd,
- dat voor deze resterende compensatieplicht door het bedrijf een bedrag van maximaal 100.000,- euro aan de gemeente beschikbaar wordt gesteld,
- dat door de aanleg van de ontsluitingsweg een beperkte oppervlakte moet worden gecompenseerd volgens het provinciale compensatiebeginsel en dat die compensatie zal worden gerealiseerd binnen het landschapsplan,
- dat gelet op de in deze overeenkomst opgenomen afspraken het bedrijf er van uit mag gaan dat aan het provinciale compensatie beginsel wordt voldaan.

KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN

Verplichtingen van de gemeente:

1. De gemeente stelt een bestemmingsplan op als bedoeld in artikel 3.1 Wro (uitsluitend) ten behoeve van de bouw van het compressorstation, landschappelijke inpassing, geluidszone en leidingen en toebehoren zoals verzocht door het bedrijf;
2. De gemeente spant zich in de te volgen (planologische) procedures voortvarend af te ronden. Bij de uitvoering van deze overeenkomst wordt rekening gehouden met de bij deze overeenkomst aangehechte planning (Bijlage 4);
3. De gemeente publiceert het ontwerpbestemmingsplan in het eerste kwartaal van 2009;
4. De gemeente verleent op aanvraag de vereiste bouwvergunning zo spoedig mogelijk;
5. De gemeente zal voortvarend meewerken aan verzoeken van het bedrijf voor andere vergunningen en toestemmingen en deze zo spoedig mogelijk verlenen.

Verplichtingen van de provincie:

6. De provincie zal zich inzetten voor het verzoek van het bedrijf voor het bouwen van compressorstation, leidingen en toebehoren en zich inspannen de benodigde vergunningen, zoals voor de grondwateronttrekking, de milieuvergunning en voor de archeologie, voortvarend te behandelen;
7. Bij de uitvoering van deze overeenkomst wordt de bij deze overeenkomst aangehechte planning (Bijlage 4) als richtsnoer gehanteerd.

Verplichtingen van het bedrijf:

8. Het bedrijf zal maatregelen nemen en bekostigen om het compressorstation e.a. in te passen in het landschap, door het verwerven van circa 13 ha extra grond en naleving van hetgeen in de bijlage 1, is aangegeven. De provincie zal deze maatregelen bij de vergunningverlening beoordelen;
9. Binnen twee weken nadat de bouwvergunning onherroepelijk is stelt het bedrijf een bedrag ad 1,5 miljoen euro aan de gemeente beschikbaar als bijdrage voor projecten ter vergroting van de leefbaarheid;
10. Het bedrijf stelt voor de realisering van de compensatie van landschappelijke en cultuurhistorische waarden, een bedrag van 100.000,- euro beschikbaar aan de gemeente, alsmede een bedrag van 25.000 euro aan de gemeente voor verbijzondering van knoop- en uitzichtpunten door toepassing van kunst;
11. Het bedrijf staat garant voor de bedragen genoemd onder 9 en 10.

Vervallen van de overeenkomst:

12. De overeenkomst vervalt indien een partij vanwege een onherroepelijke rechterlijke uitspraak niet aan haar/zijn verplichtingen kan voldoen.

Ontbinding, opzegging en wijzigen van de overeenkomst:

13. Het is partijen niet toegestaan de overeenkomst eenzijdig te ontbinden of op te zeggen;
14. Wijziging van de overeenkomst is alleen mogelijk indien partijen hierover overeenstemming bereiken. De wijziging dient schriftelijk te worden vastgelegd en aan deze overeenkomst te worden gehecht.

Inwerkingtreding en beëindiging van de overeenkomst

15. Deze overeenkomst treedt in werking met ingang van de dag van ondertekening en eindigt op het moment dat het doel van de overeenkomst is bereikt.

Voortdurende verplichtingen

16. Verplichtingen welke naar hun aard bestemd zijn om ook na de ontbinding of na de looptijd van de overeenkomst voort te duren, blijven na ontbinding of na de looptijd van deze overeenkomst bestaan.

Geschillen beslechting

17. Indien sprake is van een geschil zullen partijen in eerste instantie trachten om door middel van overleg tot een minnelijk vergelijk komen. Partijen zullen zich tot het uiterste inspannen om dit overleg succesvol te laten zijn. Indien dit niet mocht slagen zal het geschil worden voorgelegd aan een bevoegde rechter.

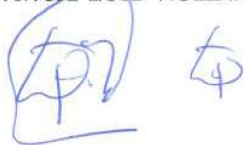
Bijlagen

18. Alle bijlagen behorende bij deze overeenkomst, zijn een onlosmakelijk deel van deze overeenkomst.

Bijlage 1: Landschappelijke inpassing gascompressorstation Wijngaarden,
Brons+partners landschapsarchitecten BV, november 2008;
Bijlage 2: Brief van het bedrijf aan de gemeente dd. 27 maart 2008;
Bijlage 3: Brief van provincie aan het bedrijf dd. 26 februari 2008;
Bijlage 4: Planning van het bedrijf voor vergunningtraject compressorstation
Wijngaarden dd.5 december 2008

ALDUS OVEREENGEKOMEN EN IN DRIEVOUD GETEKEND OP 23 februari 2009
TE GRAAFSTROOM:

DE PROVINCIE ZUID-HOLLAND

DE GEMEENTE GRAAFSTROOM

N.V. NEDERLANDSE GASUNIE

